

UUT ERAKONDA OOTAMAS: kas juba järgmistel valimistel näeme mõnda värsket tulijat? Lk 8–9

Millised
koolid
kaovad
tänavu?

Lk 5

MAA
majandus

■ Mais on
jälle moes
■ Hobuse-
kasvataja,
kes luuletab

Laps valib
porgandi,
mitte kommi.
Kas tõesti?

Lk 17

Mõtleja RAIVO VARE:

Võimulolijad on
uute tulijate ees
ukse kõvasti
kinni tõmmanud
ega kavatse
seda avada

Lk 2–3

SVEN ARBET

18. aprill 2013
Nr 16 (1332)

Maaleht
www.maaleht.ee

HIND 1.30 €

BIANCA MIKOVITS

Loodusemees jättis lambad saarele hätta

Loe lk 12–13

Lammas om ülnü: "Ku jo' mu naha laitu palast maad, sös ma inämb koolõ-õi nälga." (VASTSELIINA)

MAAMESS

TUNNUSTATUIM MAATEEMALINE MESS BALTIMAADES

18.-20. APRILL 2013

NELJAPÄEV, 18. APRILL KELL 10-18 REEDE, 19. APRILL KELL 9-18 LAUPÄEV, 20. APRILL KELL 9-17

XXI RAHVUSVAHELINE PÕLLUMAJANDUSNÄITUS XIX RAHVUSVAHELINE PUIDUTÖÖTLEMIS- JA METSANDUSNÄITUS XIX TOIDUMESS XV AIANDUSNÄITUS

TARTU NÄITUSED MESSIKESKUSES INFO: MARGUS@TARTUNAITUSED.EE, 504 2575, 742 1662

www.maamess.ee

Raivo Vare: Paigalseis ei

“Need, kes olid pumba juures, ei lasknud kedagi teist enam pumbajama,” kirjeldab visionäärist ettevõtja Raivo Vare viisi, kuidas võimuerakonnad stagnatsioonile aluse panid. “Kui nad aga ust ei ava, lüüakse see lõpuks eest.”

Räägite karmilt, Raivo Vare. Kas kavatsete poliitikasse naasta?
Ei.

Hea küll, aga kas piirilepe Venemaaga on tark tegu?

Tahaks loota, et sel korral õnnestub asi lõpuks ära lahendada. Just praegu tuleks kõik lahtised otsad sõlmida. Nii viie aasta pärast ei ole see enam võimalik.

Venemaa arengud ei ole meile soodsad. See riik liigub väga reguleeritud autokraatliku poolainuvalitsusliku ja korruptiivse süsteemi poole, mis nii kestes kui ka lagunedes on meile võimalikuks ohuks.

Miks piiri vaja on?

Korrastatud piir on riikide omavaheliste suhete elementaarne eeltingimus.

Sel pole mitte mingit pistmist ajalooliste ja riiki puudutavate aluspõhimõtetega. Tegelik elu on näidanud, et kontrollijoon, mis pandi paika 22 aastat tagasi, kui mina nende asjadega veel tegelesin, on samas kohas, kus ta oli. Sinna ta ka jääb.

Arvatakse, et kui piiri teeme, kaob meil viimane hoob, mille-ga saaks Euroopa Liidu ja Venemaa viisavabadust pidurdada.

Kõik, kes rõhutavad, et see on viimane võimalus venelasi presida, eksivad. Viisavabaduse siseseviimine ei olene eestlastest mitte mingil määral.

Euroopa suurtes riikides on see poliitiline soov ilmselge, küsimus on venelaste lõpuni tegemata kodutöös.

Viskame Tartu rahu kui Eesti riigi sünnitunnistuse kus kurat?

Kas me tõesti arvame, et venelased hakkavad Tartu rahu tunnistama? Venemaa ei hakka Tartu rahu nagunii tunnistama ja Setumaad me tagasi ei saa.

Mõned loodavad.

Mitte eales. See on soovmõtlemine. Jah, Tartu rahu on meie jaoks kui riikluse alussammas, teiselt poolt tuleb meil sellega ettevaatlik olla.

Miks?

Me tahame seda endale sobilikuks painutada. Võtame vaid ühe, meile olulise osa – see on ka meie riikluse aluseks. Ülejäänud osa oleme üle parda visanud, öeldes, et see on ajalooline.

Venelased ütlevad, et kõik on ajalooline. Nii mitmedki Tartu rahu punktid tõesti enam ei kehti.

Näiteks?

Neutraalsuse klausel. Me ei saa seda kuidagi täita. Meie huvides on ennast kõikvõimalike vahenditega läände kinnistada.

Ka tol ajal polnuks Eestil midagi selle vastu, Vabadussõja-järgne aeg ei olnud aga selles suhtes väga soodne. Lepingu kaudu õnnestus meil blokaad murda.

Mida piir muudab?

Mitte midagi ei muutu, kui tänane kontrollijoon homme riigipiiriks muutub. Vast paraneb piiri infrastruktuuri suhtumine ka Vene poolelt.

Ning Tartu rahuleping jääbki vaid ajalooliseks dokumendiks.

Venelaste hirm on otseselt seotud Tartu rahu tunnistamisega, sellest peab ka aru saama.

Venemaal ei ole see mitte ainult rahvusliku uhkuse vahend, põhimõtte jätkumine, et mitte sammugi tagasi.

Sellel võivad olla ka materiaalsed väljundid. Mingisuguste asjade tunnistamine tähendab nende arvates varem või hiljem ka suuremat sorti materiaal-seid nõudmisi. Nad võitlevad selle vastu viimse hingetõmbeni.

Kas piirileping nüüd õnnestub?

Me tegeleme sellega juba 20 aastat. Ning sisepoliitistel kaalutlustel on alanud järjekordne puntratants.

Tõmmatakse jälle vesi peale?

Ma ei välista seda. Valimiste lähenedes see oht kogu aeg kasvab.

Kohe saabub ju kolme aasta pikkune valimiste aeg. Iga natukese aja tagant uued.

Kas järgmistel valimistel hakkatakse Vene karuga hirmutama?

Absoluutselt. Teatud tüüpi poliitikule on see väga mugav. Vene oht on just see, mis rahvale nii kergesti mõjub. See ei nõua erilist vaimset ega organisatsioonilis-materiaalset pingutust.

Kõige lihtsam on öelda, et see on sellepärast paha, et see on

Kas me tõesti arvame, et venelased hakkavad Tartu rahu tunnistama? Venemaa ei hakka Tartu rahu nagunii tunnistama ja Setumaad me tagasi ei saa.

paha. Hea näide on, kuidas Alliku sõnad tohutu tormi vallandasid. Küsimus ei ole isegi, mida ta ütles. Ta puudutas meie sisemist hirmu. See on meie geenidesse istutatud ja pole sealt kadunud.

Meil oli seitsmesaja-aastane orjapõlv ja totaalne saksa-viha. Kui Nõukogude Liit, keda me samastame Venemaaga, sisse tuli, suudeti ühe aastaga see 700 aastat ümber pöörata.

Nüüd 700 aastat Vene hirmu?

(Naerab.) Me, labaselt öeldes, kardame venelasi. Me jääme Venemaa-hirmus elama, meil ei ole mõtet ennast petta.

Väikeriigile on see hullult kahjulik, väikeriik peab olema tark. Ta ei saa lubada endale poose. Poose saavad lubada suured.

Pensionäridele läheb Vene karuga hirmutamine hästi peale?

Jah. Hirm, mis on otseselt seotud isikliku negatiivse kogemusega, aga tasapisi kaob. See hakkab muutuma abstraktseks. Seega ei saa seda enam nii kergesti esile kutsuda.

Kumba me peame rohkem kartma, Vene tanke või kapitali?

Maaklerid teavad, et eksklusiivsemat kinnisvara ostavad peamiselt venelased. Aga mis siis?

Mida me üldse kardame, kui ometi istume ju nii Euroopa Liidu kui ka NATO vihmavarju all?

Venemaa on taastamas oma

suursugusust. Selle nimi on *velitsšje*. Nad annavad endale aru, et kogu maailmas neil see ei õnnestu. Seevastu regionaalne suurriik olla on reaalne. Kahjuks kuulume me lähialasse.

Mõjukust kindlustavad kaht liiki vahendid. Üks on sõjaline jõud ja vajadusel sellega ähvardamine. Teine on poliitiline mõju.

Majanduse kaudu neil meid enam mõjutada ei õnnestu. Jääb poliitiliste pingete hoidmine ja selle kaudu mõjukust suurendavate kompromisside väljakauplemine nii Euroopa kui ka kahepoolisel tasandil.

Kas piirileping suurendaks meie kaupade turuosa Venemaal?

Venemaa osakaal meie majanduses ei kasva kunagi liiga suureks. 1990. algul oli see meie väliskaubanduse mahust 4/5. Vahepeal kukkus 5% peale, nüüd kõigub 8–12% vahel.

Sellele võib lisada mitte Eesti nime all toimivad Eesti ärid, see lisab paar-kolm protsenti. Samas – suure majanduse külje all oleks mõistlik sellest osa saada.

Hiljuti möödus 25 aastat hetkest, kui Rahvarinde seeme

Mitme tähtsa ühiskondliku ameti täitja Raivo Vare meenutab aega, kus poliitilised jõud oma “klubide ukseid” jõuliselt kinni tõmbasid

saa Eestis kesta lõputult

mulda langes. Nüüd on meil Rahvakogu. Kas toonasel ja praegusel ajal on midagi ühist?

See on poliitiline stagneerumine. See ei ole nüüd ega kriisi ajal juhtunud, pole seotud ainult peaminister Andrus Ansipi ja Reformierakonnaga.

Asi algas 1990. aastate teisel poolel. “Nüüd on niimoodi, et klubi uks hakkab sulguma,” ütles mulle tuntud poliitilise jõu peasekretär 1990. aastate lõpus. “Poisid, kes te tahate sisse pääseda, võtke järjekorda. Teeme näokontrolli. Siis vaatame.”

Need, kes olid pumba juures, barrikadeerisid pumbajama ukse ja kedagi enam sisse ei lasknud. Seda tehti paljuskilte tehniliste võtetega. JOKK.

Isegi mõned “Harta 12-le” alla kirjutanutest tervitasid tollal palavalt protsesse, mis nüüdseks konserveerumise on toonud.

Rahval on kõigest sellest juba tükk aega siiber...

Nad ei saa täpselt aru, mida nad tahavad. Tahaks vaid, et oleks natukenegi teistmoodi.

Rahvakogus oli kontrapunkt hästi näha.

Valdav osa ettepanekuid seonduks kaasatuse ja osalusega.

Samas on võimalikud kahe tule vahel. Ühelt poolt peavad nad võimlema Brüsseliga, kuigi üldjuhul võetakse kõik pikemalt mõtlemata vastu.

Kui nüüd hakkab altpoolt surve tulema, siis on võimlemist topelt. Aga kuna nad Brüsselist jagu ei saa, tuleb tasulülitada altpoolt tulev surve.

Mida peaks tegema?

Klassikalise demokraatia üks tunnuseid on pidev areng.

Ühed tõusevad, teised langetavad. Kogu aeg tuleb uut verd

peale, nii isikute kui ka jõudude. Rahvalt on aga nüüdseks võetud nii probleemide tunnetamise kui ka püstitamise võime.

Selle taha on paljud asjad kinni jäänud. Olen väga kurb, et see Eestis juhtus.

Toimima peaks aga sama loogika mis 25 aastat tagasi. Me peame jõudma tagasi demokraatlikku, mittekartellistunud aega. Sinna, kus me kõik oleme osalised, kõik me teeme.

Pumbajama seltskond ise ust ei ava?

See, kes on kraani juures, tahaks, et ainult tema keeraks.

Kasutades Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimehe Rait Maruste sõnu Rahvakogu ettepanekute kohta – meil

on see juba töös! Või mõne teise tipp-poliitiku hinnangut: seal ei olnud midagi uut ja huvitavat!

Võetud on joon, et Rahvakogu ettepanekud olid jamad.

Olid siis või?

Rahvakogusse tuli tõesti väga palju jama. Võin seda väita, sest olin ekspert kolmes grupis. Aga see ei tähenda, et kõike saaks pidada jamaks.

Lõpuks taandus kõik paari-le-kolmele võtmevaldkonnale, mida kokkuvõttes tähistab kinislause “kõrkusest kaasamiseni”.

Mis juhtub, kui presidendi poolt Riigikokku viidud terad allavett lastakse?

Siis tulevad uued ACTAd. Stagnatsioon ei saa kesta lõpmatuseni.

Kui konserv seisab külm, pole probleemi. Kui väljas läheb aga kuumaks, tõuseb kaas kummi. Botulismipisik areneb.

Üks põhjuseid, miks Nõukogude Liit nii kiiresti lagunes, oli seesama, mis on praegu meil. Poliitiline toru oli nii kitsaks aetud.

Stalin korraldas verevahetust aadrilaskmise teel, pärast seda tuli uus veri asemele. Hruštšovi soov kehtestada maal ja linnas kaks parteid teenis eesmärgi poliitilist alust laiendada. Ta nägi, et toru on liiga kitsas, seal on ainult ühed näod.

Nagu praegu meil Eestis?

Meil on neli toru.

Neli Riigikogu erakonda?

Jah. Aga nad suunduvad kõik ühte. Ülemine ots näeb ikka samasugune välja, suur ja ümmargune. Järgmine aste on, et üks peaks kontrolli enda kätte võtma. Meenutage aastat 1934.

Päts löi “korra” majja.

Euroopa Liit töötab sellele vastu. Kui rääkida ELi kasudest, siis see on üks neist.

ELUKÄIK

Raivo Vare

■ Sündinud 11. mail 1958

Tallinnas, tema isa oli kindralmajor Vello Vare.

■ Lõpetanud EB 2003 *cum laude* ja TÜ õigusteaduskonna 1980 *cum laude*.

■ Olnud riigiminister ning teede- ja sideminister.

■ Töötanud Tallinna Panga

direktorina, Pakterminali

peadirektorina ning Eesti

Raudtee arendusdirektorina.

■ Investor, mitme ettevõtte nõukogu liige, ärikonsultant.

■ Olnud/on Presidendi Mõttekoja ja Tartu Ülikooli

kuratooriumi liige, Eesti Arengufondi nõukogu

esimees, Eesti Koostöö Kogu nõukogu aseesimees.

■ Autasustatud Riigivapi II ja IV klassi teenetemärgiga.

Allikas: internet

Rahvakogusse tuli tõesti väga palju jama. Võin seda väita, sest olin ekspert kolmes grupis. Aga see ei tähenda, et kõike saaks pidada jamaks.

Meil ei saa seda juhtuda?

Me oleme nii väikesed, et meil ei lubata seda juhtuda.

Aga toru alumine ots?

See, mis Eesti neljase toru aluses otsas toimub, pole Euroopa Liidu asi. See on meie enda asi.

Oletame, et pumbajama ust lahti ei tehta. Lüüakse see siis lihtsalt ühel hetkel eest ära?

Kui lahti ei tehta, siis varem või hiljem lüüakse. Mingil hetkel ei pea ka kuumas seisev konserv vastu.

On see hea variant?

See on halb.

Lööjaks on ilmselt sotsid...?

Ükski neljast ei suuda loogikat murda. Lootus, et need, kes sellest rohkem räägivad, hakkavad ise teistmoodi käituma, on väike. Süsteem tervikuna peab avatumaks muutuma. Hädasti oleks vaja, et pumbajama uks paokile lükataks.

Mida teie peaminister Ansipi nahas teeksite? Kujutage ette, et olete pea kümme aastat raudse käega Eestit viie rikkama riigi suunas juhtinud.

Nii enda kui arvuka tutvusringkonna pinnal saan väita, et juba paar aastat Toompeal olnud tekivad inglitiivad. Jalad tõusevad maast lahti, inimene hakkab kotkaks muutuma.

See kehtib kõikide kohta. Ei ole vahet, oled sa peaminister, muiduminister või parlamendisaadik. Tekib sisemine näiv infloorum, kus nad tiirlevad. Nad on asendanud sisulise tegevuse poliittehniliste võtetega.

Kriisihetkel osutus Ansip heaks valikuks. Oma kõrgis sihi-kindluses eiras ta kõiki signaale, mis ühiskonnast tulid.

Kriisi ajal oli isegi hea, kui pumbajama uks seisis kinni. Nüüd, kui kriis hakkab läbi saama, see enam ei kõlba. Inimesed aga ei muutu. Ka poliitilised jõud muutuvad väga raskelt.

Aga viie rikkama riigi hulka jõudmine?

Selguseks piisab Exceli tabelist. Kui Euroopa Liidu majanduskasv on järgmised 28 aastat keskmiselt 1,5% ja meie kasvame 3,6%, siis jõuame sinna.

Kui meie majanduskasv oleks üle 6%, jõuaksime sinna kiiremini. Selleks peaks meie majanduse võimekus muutuma, see on aga juba teise jutu teema.

PEETER ERNITS

ning niiviisi stagneerumisele aluse panid. Samas rõhutab Vare, et tema ühiskondliku aktiivsuse eesmärk pole siiski poliitikasse naasta.

SVEN ARBET

Maaleht

Usk, usaldus ja eneseusaldus

Eesti rahval õnneks on usku. Näiteks sellesse, et jõukus on ülim ning et meiegi ükskord jõukaks saame. Et seni nii pole läinud, selles kannatab õnneks veel süüdistada pikki okupatsiooniaastaid.

Aga kõige targemate seas oleme jätkuvalt. Vaadake või ETV saadet "Püramiidi tipus"! On küsimus USA kosmosesaladustes või Austraalia betoonist maanteedes – ikka meie mehed mõt- te ja teoga asja juures.

See, et Eestis lähiaastatel ka linnades tõenäoliselt kruusa- teede ning hõõvli tasemele tagasi langeme (tülikas on liht- salt üksikuid asfaldijäänuseid autoga ületada), ei häiri meid kuigivõrd. Esimene Eesti satelliit lendab ju peagi kosmosesse!

Usk oma suurde vaenlasse on meil ka endiselt alles. Eks ole Eesti ja Venemaa tuhat aastat rinda pistnud! Ning selles kõige tähtsam asjus võitluses jäime ju meie peale!

No eks oleme hiljem kaotanud ka, aga pärast kaotust kas- vatasime oma jonnakal moel tohutul hulgal sigu ning toitsi- me võitja ära. Vähemalt moraalne üleolek jäi niiviisi meile.

Kui tegelikult poliitikaks läheb, siis me kahjuks nii kõvad mehed pole. Jah, oma lapsele suudame küll pidada loengu hariduse tähtsusest ning abi- kaasat süüdistada eelarve- distsipliini rikkumises, aga kui asi jõuab omavalitsuse ta- sandile, oleme kähuli.

Võtame või valdade-linna- de ühinemise. Küsi ükskõik kellelt, kõigil on vastus ole- mas. Sealjuures lisaselgitu- sega, et just nende valda ju- hivad kõige saamatumad ja omakasupüüdlikumad. Tee- vad nägu, aga pistavad tasku.

Tuleb rahvahääletus lii- tumise küsimuses, siis vaata imet – kodanikujulgus ning tahe asju muuta äkki otsas! Iga kümnes annab oma hääle poolt, iga neljakümnes vastu. Enamikul on ükskõik – tehke, mis tahate!

Kohalikel valimistel on hääletajaid küll rohkem, aga valitak- se ikka neidsamu, keda materdatakse. Nõnda käitudes sõnasta- takse kohaliku rahvademokraatia seadus: "Rahvas jaguneb ka- heks. Ühed on need, kes valivad. Teised need, keda valitakse."

Jah, oodatakse uut jõudu, aga pigem on see seotud üldise ettekujutusega õigusest, täpsemini öeldes õiglusest. On juba nähtud, et uus jõud jääb väga ruttu vanaks ja võtab kergesti külge varjamise, vassimise ning suisa valetamise kombe.

See, et meie maailmavaade seisab koos põhjendamatult kõrgest eneseusust ja sellega võrdsest soovist viriseda, selgus lõplikult ja vastuvaidlematult Rahvakogu-kampaanias.

Kurjad keeled räägivad, et sugugi mitte kõik, kellele tehti ettepanek tulla Tallinna ühiselt mõtlema, ei võtnud kutset vas- tu. Et mis nüüd mina! Las teised!

Ükskõik kui teisejärgulisi ning te- gelike muredega vähe seotud küsi- musi Rahvakogul ka vaeti, minema oleks pidanud ikka. Niipalju usku ja eneseusaldust peaks meis siis- ki olema, et igaüks julgeks vähe- malt enda kui kodaniku poolt hääletada.

Sulev Oll

KARIKatuur

VALDEK ALBER

KÜSITLUS

25 aastat hiljem: mis meenub muinsuskaitsepäevadest?

TOOMAS KIHU

Akadeemia peatoimetaja

28. jaanuaril 1988 oli Eesti NSV Ülemnõukogu presiidium, kar- tuses, et eesti rahvas võtab oma võitluslippudena taas välja sini- mustvalge, keelanud "varem ek- sisteerinud riikide" sümbolika kasutamise. Avastasime, et ku- nagise EÜSi maja küljes – aga sellelt seltsilt need värvid päri- nevad – leidis lühikordik just täpselt kolme lipuvarda jaoks, ning sellest sügenes JOKK-la- hendus: panime nendesse hoi- dikutesse kolm ühevärvilist lip- pu – ühe sinise, ühe musta ja ühe valge.

Ning kui muinsuskaitsepäe- vade suur tõrvikurongkäik – rahvuslikult ühendatud mee- olus – ülikooli peahoone juurest üles lõpp-punkti, EÜSi ja praeguse ERMi näitusemaja ette kõ- nekoosolekule jõudis, sai rahvas korraga sinimustvalge elamuse.

Ja kõige tähtsam: et kolme värvilipu aktsioonile ei järgne- nud kommunistlikku repres- siooni, võitis rahvas 1988. aas- ta kestel peiduurgastest välja va- nad ning õmbles üha uusi rah- vuslippe, mille all mindi juba paar päeva hiljem "vabastama Raadi" ning mille all lauldi end lõpuks lõplikult vabaks.

menklatuuri ettevaatlikud sam- mused ja jutukesed, olgu tegu siis Rahvarinde või "suverään- se NSVga", ajast ja arust tagurlu- sena. Vabadus oli vaid vormista- mise küsimus, ja ainus nõue vor- mistamisele oligi, et see olgu aus ja sirge minek.

KAAREL TARAND

ajalehe Sirk peatoimetaja

Kokkuvõtlik tunne neist päe- vadest on "See on lõpetatud!". Veendumus, et okupatsioonivõi- muga on asjad ühel pool, kinnis- tus mus küll juba aasta varem, mil jõudsin tagasi täiesti demo- raliseerunud okupatsiooniar- mee sundajateenistusest. Koge- mus seal ütles, et praktikas on iga nõukogude polk võetav ehk kahjutuks tehtav n-õ palja käe- ga, mõne asja tundva mehe jõul. Ja kui kord nii, siis polnud ju vä- himatki põhjust kedagi karta, sealhulgas Tartu kohalikke ka- gebiite või miilitsaid või Raadi plangutaguseid.

Põhimõtteliselt purunesid neil päevil viimased pidurid ja piirid. Sellest hetkest võis kõike ning ai- nult füüsiline suutlikkus takis- tas rohkem ja kiiremini tegutse- mast iseseisvuse taastamise teel. Ses kontekstis tundusid kõigi re- formikommunistide ja muu no-

peamine, mis rahval oli nendelt päevadelt Eesti Vabariigi taasta- mise sündmustele kaasa võtta, oli rahvuslik vaimustus – see kandus korraldajatele üle rahva- le, kes omakorda hakkas innus- tama korraldajaid. Tegelikult kangelasteks saidki osavõtjad, kelle hulgas mõne panus oli just õigeaegne ja tohutult tähtis.

TÕNIS LUKAS

Eesti Rahva Muuseumi juht, Tartu muinsus- kaitsepäevade korraldustoim- konna esimees

Päevade üldmuljes oli oluline koht neil rohkem kui sajalt õpila- sel ja üliõpilasel, kes moodusta- sid üliolulised turvarühmad. Tartu muinsuskaitsepäevad vabastasid just selle energia, mida oli vaja äratundmiseks, et nüüd on aeg küps sinimustvalge välja tuua – s.t on kogunenud piisavalt kollektiivset vaimus- tust ja julgust.

Peamine, mis rahval oli nendelt päevadelt Eesti Vabariigi taasta- mise sündmustele kaasa võtta, oli rahvuslik vaimustus – see kandus korraldajatele üle rahva- le, kes omakorda hakkas innus- tama korraldajaid. Tegelikult kangelasteks saidki osavõtjad, kelle hulgas mõne panus oli just õigeaegne ja tohutult tähtis.

Päevade üldmuljes oli oluline koht neil rohkem kui sajalt õpila- sel ja üliõpilasel, kes moodusta- sid üliolulised turvarühmad. Tartu muinsuskaitsepäevad vabastasid just selle energia, mida oli vaja äratundmiseks, et nüüd on aeg küps sinimustvalge välja tuua – s.t on kogunenud piisavalt kollektiivset vaimus- tust ja julgust.

NÄDALA NAKSAKAS

"Kuldse maskiga" Eesti lavastaja

■ Vene Teatri kunstiline juht Marat Gatsalov sai "Kuldne maski" draamalavastuse preemia. Tun- nustuse pälvis Gatsalov küll mitte kui Tallinna, vaid Novosibirski teatri Globus lavastaja. Mehe loome- väärtust see loomulikult kuidagi ei pisenda.

NÄDALA NÄTAKAS

Peaminister sai Euroopas pildile

■ Andrus Ansip sai maha Euroopat ärritanud mõttega: "On vale panna Ukraina ja Eesti ning Ukraina ja ELi vaheliste suhete tulevikku ühele kaardile, ühele daami- le." Kas tõesti on meie peaministril Julia Tõmošenko juhtumist paremat infot kui ta Euroopa kolleegidel?

SÕNA SEKKA

Ostke uus eesti mees

Hiljaaegu räägiti, et maame- hed ei leia enam naist ja ela- vad ükski või emaga, sest nai- sed põlgavad maaelu ja eelis- tavat linna. Nüüd tuleb välja, et üht-teist saavutanud naise- le on osutunud samaväärse eesti mehe leidmine üldse ras- keks, sest mehed ei vasta nais- te nõudmistele. Nii eelistatak- se tutvust välismaalasega ja isegi kodumaalt lahkuda.

Ma ei usu, et eesti naine põlgab Eestit või eesti meest. Aga kohtinguagenduuride äri õitseb, sest suhetest on saa- nud kaup nagu kinnisvarast või sõidukitest, mida vahen- davad maaklerid ja diilerid.

Näib, et suhted on jõud- nud vabale turule. Traditsioo- nide vastu võidelnud hipire- volutsioon propageeris vaba armastust, aga hävitas pü- sisuhted ning inimesi ühen- davad ja stabiilsust paku- vad sidemed, muutes inime- sed oma keha orjaks. Meeste ja naiste ainsaks ihaks, isegi kinnisideeks, on saanud nau- dingu otsimine. Seda naudin- gut saab nüüd osta, ühel või teisel moel. Raske on leida partnerit, kellele oleks muid sarnaseid soovide.

Isegi kui kedagi kohtame, siis kontakti loomine ja aren- damine jääb kas oskuste puu- dumise või häbeliku loomu- se taha. Tundub, et suhete ja seksi lahutamisega perest on *Homo sapiens* allutatud lak- kamatutele otsingutele, suut- mata end kellegagi siduda.

Nii nagu ohjeldamatu libe- raalne majandus üldse, on ka seksuaalne liberalism toonud suhetes kaasa enneolema- tu kihistumise. Mõni suhtleb ja seksib iga päev, mõni paar korda elu jooksul või üldse mitte kunagi. Nii nagu vaba konkurents ette näeb. Mõnel ei jää muud üle, kui internet- is suhelda ja õhtuti porno- kaid vaadata.

Olukorras, kus püsivaid suhteid on keeruline luua, peab naine olema ka mees ja mees naine. Inimesed on sõl- tumatud, aga iseasi, kas see sõltumatus naisi ja mehi õn- nelikuks teeb. Kui aga meie emad ja vanaemad on oma poegade sobimatud me- hed kasvatanud, on praegu hea võimalus eelmiste põlv- kondade viga parandada – minna välismaale, paarituda mõne mehelikuma isendiga ja luua seeläbi uus eesti mees.

HEIKI RAUDLA

Vanemad kooli pärast kohtusse

Vajangu põhikooli hoolekogu esimees Raigo Prants leiab, et vallavõim sulges kogukonnale olulise põhikooli ainult sellepärast, et turgutada Tamsalu gümnaasiumi väljavaateid.

Lääne-Virumaal asuva Vajangu põhikooli tegevuse lõpetamise otsuse langetas Tamsalu vallavolikogu tänavu 20. märtsil.

“Plaan on selline, et algklassid jäävad meie majja edasi, kuid juba Tamsalu gümnaasiumi osana. Vanemad lapsed hakkavad käima Tamsalus. Ka laste-aed jääb meile edasi Sääse laste-aia osana,” selgitas kooli direktor Siiri Hiiesalu.

Küll tunnistas ta, et otsus oli raske. “Väike kool on küla keskus. Aga meie laste arv on väga väike – koolis 28, lasteaia 12 last,” lisas ta.

Asjaga kohtusse välja!

Kooli hoolekogu värske esimees Raigo Prants pole aga sulgemisega nõus. Koos teiste vanematega on tal plaanis otsus halduskohtus vaidlustada.

“Otsuse protsess on meie kui lapsevanemate suhtes põhiõigusi rikkuv, sest keegi meiega sel teemal enne otsustamist ei vestelnud,” ütleb Prants. “Kaks päeva enne otsustamist toimus lastevanemate koosolek, kus olid vallavanem ja hariduskomisjon esimees. Nad kinnitasid mõlemad: kogukond, toetage oma kooli ja hoidke seda, küll vald ka toetab. Läks mõni päev mööda ning meie selja taga otsustas volikogu, et kool pannakse kinni.”

Vajangu kool Lääne-Virumaal on määratud uuest õppeaastast kaduma, algklassid jäävad siia küll alles, aga juba Tamsalu gümnaasiumi nime all. Pildil Sirje Kanarbik 6.–7. klassile eesti keelt õpetamas.

Prantsi meelest on rutaka otsuse taga suuremate koolide heitus ellujäämise nimel. Nii Tamsalus kui ka Väike-Maarjas töötavad gümnaasiumid püüavad oma olemasolu õigustada õpilaste arvu kasvatamisega, kinnitas ta.

Hoolekogu esimees avaldas ka kahtlust, kas algkooliklassegi siin kuigi pikalt säilitatakse. Põhikooli sulgemist põhjendas volikogu ju majandusliku kokkuvõttega, kuid ka algkooliklasside ja lasteaia jaoks tuleb maja küta, mistõttu erilist kokkoidu ei saavutata.

“Praegu justkui avatakse algkool, aga sügisel võib Tamsalu gümnaasiumi direktor leida, et sinne algkooli ja lasteaia lahtihoidmine on ebaotstarbekas, ning ma pean oma kaheaastase poja viima Sääse lasteaeda, mis asub 15 kilomeetri kaugusel. See ei ole normaalne,” rääkis Prants.

Tamsalu vallavolikogu hariduskomisjoni esimees Vardo

Arusaar, ühtlasi ka Tamsalu gümnaasiumi direktor ütles, et Vajangu põhikooliosa sulgemine ei turguta gümnaasiumi kuidagi. “Kindlasti mitte. Vajangus on ju nii vähe õpilasi,” ütles Arusaar.

Ta ei nõustunud ka väitega, et põhikooliosa sulgemisele ei eelnenud lapsevanemate seisukoha ärakuulamist. “Seda teemat on juba aastaid pikalt arutatud,” sõnas ta.

Vaid kolm last

Puurmani volikogu Jõgevamaal otsustas 26. märtsil lõpetada Saduküla lasteaed-algkooli tegevuse.

“Sügiseks jääks meie kooli vaid kolm last. Praegu on meil 1. ja 4. klass, sügiseks 4. klass lahkuja ja 1. klassi ei tule ühtegi. Jäävad kolm last, kes praegu on 1. klassis,” põhjendas vallavolikogu otsust kooli direktor Raivo Põldaru.

Veel 2000. aastal õppis Saduküla koolis sada last. Kolm aastat tagasi loobuti põhikoolist, tänavu läheb kinni algkool. “Lõpuks on siis nii kujunenud,” ohkas direktor.

Lähimad koolid on Jõgeva ja Puurmani, kumbki umbes 15 kilomeetri kaugusel. Sinna hakka-vadki vähesed allesjäänud lapsed kooli käima. Lasteaialapsed, neid on alla kümne, saavad esialgu Sadukülas edasi käia.

Direktori sõnul ei jää Saduküla korralikult renoveeritud ja spordisaaliga varustatud koolimaja siiski kasutuseks.

“Ilmselt tuleb siia noortekeskus, praegu on juba külaseltsil meil ühe ruumi hõivanud, see jääb kitsaks. Kangasteljed on üleval, naised töötavad neil entusiastlikult,” kirjeldas direktor. “Ka pensionärid peavad juba plaani ning panevad kooli ruume kinni.”

ALO LÕHMUS

HARIDUSREFORM ALTPOOL

Tänavused muutused Eesti üldhariduskoolides

Ümberkorraldused

- Haapsalu gümnaasium muudetakse põhikooliks.
- Tapa Vene gümnaasium muudetakse põhikooliks.
- Harjumaal Rae vallas Lagedil liidetakse lasteaed ja põhikool.
- Rakvere Linna algkooli põhikooli osa liidetakse Rakvere gümnaasiumiga.
- Harjumaal Juuru gümnaasium muudetakse põhikooliks.
- Viljandimaa Võhma gümnaasium muudetakse põhikooliks.
- Ida-Virumaa Kohtla-Nõmme koolis liidetakse lasteaed ja põhikool.
- Valga Vene gümnaasium muudetakse põhikooliks.
- Jõgevamaa Tabivere gümnaasium muudetakse põhikooliks.
- Harjumaal Kuusaku valla Kolga keskkool muudetakse põhikooliks.
- Valgamaal Põdrala vallas asuva Pikasilla algkooli nimeks saab Pikasilla kool.

Sulgemisotsused

- Haapsalu Wiedemanni gümnaasium.
- Jõgevamaa Puurmani valla Saduküla lasteaed-algkool.
- Põlva valla Himmaste lasteaed-algkool.
- Rakvere Linna algkool.
- Lääne-Virumaa Tamsalu valla Vajangu põhikool.

Lõplikult sulguvad gümnaasiumiosad

- Jõgevamaa Puurmani gümnaasium.
- Kiviõli Vene gümnaasium.
- Haapsalu Wiedemanni gümnaasium.

Asutatavad koolid

- Haapsalu gümnaasium (riigigümnaasium).
- Põlva valla Mammaste lasteaed ja kool (varem lasteaed-algkool).
- Jõgeva põhikool.
- Püha Johannese kool Tallinnas.
- Mattiase põhikool Tallinnas.
- Pärnu reaalkool.
- Reaali põhikool Tallinnas.
- Herbert Hahni kool Pärnus.
- Leiutajate külakool Võrumaal Rõuge vallas Sänna külas.
- Kaarli kool Tallinnas.
- Tartu Luterlik Peetri kool.
- Tallinna Euroopa kool.

Allikas: haridusministeerium

Mullafrees Dormak TB 50 PRO R

Töölaius 90 cm.
Mootor B&S 750 Series.
Reevers.
Horisontaal- ja vertikaalsuunas reguleeritav käepide.
Komplekteerituna metallratas ja muldamisadraga.

Hinnavõit
156€
Tavahind 835€
Kampaaniahind
679€

Mootorsaag ECHO CS-500ES/38RV

Mootori töömaht 50,2 cm³. Võimsus 2,14 kW. Kaal 4,8 kg. Juhtplaat 15"/38 cm [profi]. Kett 1,5 mm .325 64 hammast. Magneesiumsulamist karter. ES-Start kergkäivitus. Ketiõli pealevool reguleeritav. Mehaaniline ja inertsiga ketipidur. Tooreklapi automaatne vabastamine. C.D.I süütesüsteem. Õhu eelpuhastussüsteem hoidmaks õhufiltrit puhtana. Tõhusam õhufilter. Sisemine sidur. "Ujuv" veotähik. Ideaalse kaalu ja võimsuse suhtega mootorsaag tõsi-seks metsatööks, kergeim 50 cm³ saagide hulgas. Jaapani tehnoloogia!

Hinnavõit
80€
Tavahind 529€
Kampaaniahind
449€

Survepesur K 7.700 WCM

Veehulk 600 l/h. Töösurve 20 - max. 160 bar. Max. sisendvee temperatuur 60°C. Tarbitav võimsus 3000 W. Kaal 21,8 kg.

Standardvarustus:
Plug'n Clean süsteem,
12 m kõrgsurvevoolik
trumliil, pesupüstol,
Vario-power pesutoru,
rotojet-düüs,
pesuhari.

-20%
Tavahind 649€
Kampaaniahind
499€

KJ Equipment aia- ja mototehnika keskus Harjumaal Viimsi vald Rohuneeme tee 1, VLT Tallinn Männiku tee 104, Stokker Forelli Tallinn Forelli 8, Stokker Tallinn Peterburi tee 44, Stokker Keila Uus-Paldiski mnt4, Rauapood Kärda Leigri väljak 1, Stokker Jõhvi Rakvere mnt. 38A, Stokker Narva Tallinna mnt 51, Stokker Paide Pärnuvälja 2, Õli- ja tehnikakaubad Põltsamaa Viljandi mnt. 22, Stokker Haapsalu Tallinna mnt 66, FIE Ain Sats Lääne-Virumaa Väike-Maarja Pikk 25, Stokker Rakvere Pikk 6, Kauplus Foral Pärnu Savi 3, Stokker Pärnu Tallinna mnt 91, Kauplus Mets ja Aed Märjamaa Pärnu mnt 67, Kauplus Mets ja Aed Rapla Mahlamäe 10, Stokker Kuressaare Tallinna mnt 81, Autofer Tartumaa Elva Valga mnt. 7, Aia- ja Metsatehnika kauplus Tartu Võru 94, Stokker Tartu Ringtee 79, Stokker Viljandi Puidu 17, Stokker Võru Pikk 4a.

**aiatehnika
ekspertid.ee**

Üheeurosed korterid läksid nagu soe sai

Järvamaa kõige enam elevust tekitanud kinnisvaraprojekt asub hetkel Viisu külas, kus inimesed on järjekorras, et omandada korter ühe euro eest.

Kuu aja eest andis Maaleht teada Roosna-Alliku valla pakumisest omandada korter Viisu küla kortermajas kõigest ühe euro eest ja see siis ise välja ehitada.

Kümme aastat tühjana seisnud 24 korteriga majas elab

praegu üks inimene ning hoones pole vett ega elektrit.

Kohalikud elanikud suhtusid valla ettevõtmisse kahtlusega ega uskunud, et sellest midagi välja tuleb. Jaanuari algusest peale olid siiski mõned inimesed pakkumise vastu huvi tundnud, olukord muutus aga kohe pärast seda, kui Maaleht algatusega tutvumas käis.

"Kuni vastasin ühele kõnele, tuli juba sisse kaks uut," kirjeldas Roosna-Alliku vallavanem Peeter Saldre. Helistati kõikjal üle Eesti ning sel laupäeval kogunevad korteritahtjad

esimesele ühisele koosolekule. "Paljud ei ole veel kohal käinud ning ehk ei kujuta tegelikust ette. Meie kavatseme maja praeguse seisuga välja tuua, midagi varjama ei hakka," sõnas vallavanem. "Inimesed peavad mõistma, et korteri saab küll euro eest, kuid teise euro eest seda korda ei tee."

Mitmes korteris on esialgu igasugust kola, kuid peagi on plaanis need täiesti tühjaks teha. "Oleks väga hea, kui suudaksime majja luua ühistu ning saada sinna tegusad inimesed," loosis Saldre.

Tema sõnul on huviliste hulgas praegu palju noori peresid, kellele meeldib, et külas tegutses lasteaed.

Juhul kui ühed ära ütlevad, saavad võimaluse teised, sest igale korterile on mitu tahtjat. Vallale on oluline nende seast välja sõeluda need, kes ettevõtmisega lõpuni minna suudavad.

Viisu küla asub Paidest kümne kilomeetri kaugusel. Külas elab paarsada inimest, seal on raamatukogu, külaplats, rahvamaja, postipunkt, lasteaed ja väike külapood. Kohalik rahvas hindab kõrgelt looduslähedast ja rahulikku elukeskkonda.

ML

Põlva vallavolikogu uue koosseisu esimesel ning seni ainsal istungil valitses pigem tõsine meeleolu, heideti ka

LOO JÄLGEDES

Vald pakub kortereid vaid ühe euro eest

21. märtsil avaldas Maaleht Roosna-Alliku valla omalaadsest algatusest loo "Vald pakub kortereid vaid ühe euro eest".

Maaleht.ee-s ilmus toona ka realistlik ning mahukas fotogalerii pealkirja all "Vaata, millise korteri saad vaid ühe euro eest!".

Nüüd selgub, et utoopiana tundunud mõttel on vägagi jumet.

TEEME EESTI KORDA!

- » Võta sõbrad kampa ja kirjuta meile, mida oma kodukohas või kogukonnas paremaks muuta sooviksite ja kuidas seda teeksite.
- » Maaleht ja Nordea Pank toetavad kuni kolme parimat ideed kokku 5000 euroga.
- » Loe Maalehte, et olla kursis teiste ideedega ja kodumaal toimuvaga.

Toetuseks 5000 €!

Koos loome
uusi võimalusi

Kampaanias osalemiseks täida hiljemalt 5. maiks ankeet, mille leiad aadressilt www.maaleht.ee/eestikorda. Kahe nädala jooksul pärast kampaania lõppemist valib Maaleht ja Nordea Panga esindajatest koosnev žürii 5-7 finalisti, keda ideedega lähemalt tutvumiseks ka külastatakse. Võitjad selguvad 31. maiks 2013.

Maalehte tellimine telefonil 680 4444 või e-postil klienditugi@lehed.ee.

Maaleht
HEA EESTI LEHT

RAIVO TASSO

Põlva vald ootab kohtuotsust

"Ega ma õnnelik ole, teadmatus on suur, samas peame eluga edasi minema," lausub Põlva valla volikogu uueks juhiks valitud Lutsu talu peremees Janno Rüütle.

Põlva vallas valitseb kummaline seis. Ühelt poolt on endine volikogu kõrvale lükatud ja uus tegutsema asunud, teiselt poolt istub ka uus volikogu, käed rüpes, ja ootab.

Nimelt peeti õigeks mitte enne uuesti kokku tulla, kui Riigikohtu lahend, see lõplik, on teada. "Vaid siis on meil mõtet koguneda, kui nad vana volikogu ei taasta," leiab vastne vallavolinik Vambola Kolbakov.

Päris null ikka ei ole

Põhjused, mis Põlva valla rumalasse seisu viisid, on needsamad mis mõni aeg tagasi Kanepi puhulgi.

Nimelt ei suutnud volikogu nelja kuu jooksul pärast vallavanema umbusaldamist ametisse kinnitada vallavalitsust. Otsus tehti alles 11 päeva pärast tähtaja möödumist.

See tõi vastavalt kohaliku omavalitsuse seadusele kaasa tegutsemisvõimetuse ning volikogu liikmete volituste enne-

tähtaegse lõppemise. Seaduse tähte uskudes oli Põlva valla volikogu üheksa kuud ilma liikmeteta.

Nüüd hakkaks asi nagu lahenema, 15. aprillil kogunes vallamajja asendusliikmetest volikogu. "See pole see üritus, mille üle uhke olla," rehmast üks asendusliikmeid, Indrek Käo, ega soostunud Maalehele koosoleku eel ühtegi sõna poetama.

Selge pole veel midagi

Valimistel asendusliikmetest kõige enam hääli (37) saanud Mihkel Pragi Keskerakonna nimikirjast on veidi jutukam. "Jama küll, olgu üksteist päeva või üksteist kuud tähtaega ületatud, seadust on ikkagi rikutud," tunnistab ta.

Aga ka Pragi enda seis on keeruline. Nimelt kuulus ta asendusliikmena eelmisse volikokku. Ent kuna ta kinnitati liikmeks ajal, mil volikogu oli juba tegutsemisvõimetu (praeguse arusaama järgi), ei olnud ta seal justkui üldse ja sai nüüd kui õige mees uude volikokku.

Kui juhtubki nii, et sügisel nüüd linnaga liitumine ei õnnestu, siis tuleb seda teha nii ruttu kui võimalik, kas või valimistevahelisel ajal.

Aivar Roop

KINDLAD JA KAHTLASED LIITUMISED

Muutused Eesti kaardil

Liituvad omavalitsused	Liitumisejärgne nimi
Audru ja Lavassaare vald	Audru vald
Lüganuse ja Maidla vallad, Püssi linn	Lüganuse vald
Paistu, Pärsti, Saarepeedi ja Viiratsi vallad	Viljandi vald
Kose ja Kõue vallad	Kose vald
Oru, Risti ja Taebla vallad	Lääne-Nigula vald
Küsimärgi all	
Kõrgessaare vald, Kärbla linn	Hiiu vald
Põlva vald, Põlva linn	Põlva vald

Allikas: volikogude otsused

Rõõmu ei tee vallas seegi, et kui uus volikogu tõesti paika jääb, ootab ees hulk umbsõlmi. Mis saab Põlva linna ja valla ühinemisest? Viimane tärmin kukub juba sel nädalal.

Jah-otsuse tegi ju (vist!) tegutsemisvõimetu volikogu. "Ega too otsus nüüd vast kehti enam," arutleb Pragi.

Uusvolinik Aivar Roop on seda meelt, et kui eelmise volikogu tehtu loetaksegi õigustühiseks, on ühinemiseks eeltöö tehtud, enam ei pea nullist pihata hakkama.

"Kui juhtubki nii, et sügisel nüüd linnaga liitumine ei õnnestu, siis tuleb seda teha nii ruttu kui võimalik, kas või valimistevahelisel ajal," pakub ta.

Praegu ei jää aga üle muud, kui oodata. On ju üheksa endist volinikku saatnud kaebuse Riigikohtule, nõudes vabariigi valimiskomisjoni 11. aprilli otsuse tühistamist, millega kinnitati nende volituste ennetähtaegne lõppemine ning asendusliikmete määramine.

Riigikohtu otsus peaks tulema järgmisel nädalal.

Pingsalt oodatakse ka õiguskantsleri seisukohta.

See peaks andma vastuse küsimusele, mida teha tegutsemisvõimetu volikogu poolt ligemale üheksa kuu jooksul vastu võetud otsuste ja aktidega. Kas need siis osutuvad õigustühiseks või mitte.

Samas, kui tegutsemisvõimetu volikogu otsused peaksid jõusse jääma, siis oleks ebaloogiline, miks saadeti volikogu laiali ja asendati asendusvolikoguga.

Maalehe trükkimiseks polnud õiguskantsler veel oma seisukohta kujundanud.

Mida nad siis tegid?

Otsuse ootamise aega sisustatakse Põlva kandis ka seniste tegijate kirumisega.

"Mis asja eest need sõbrad seal, juristid, palka võtavad, kui nad ei saanud nelja kuu jooksul vallavalitsust paika pandud?" on Vambola Kolbakov ülimalt kriitiline.

Mees lausub ka uutele kolleegidele-volinikele, et on juhtunud päris suuri struktuure, ja tal ei oleks ametnik, kes oma tööga hakkama ei saa, tööl enam viie minuti pärast. "Olen juhatusi seepärast lasknud lahti kaks korda päevas!" pööras ta.

Nüüdse volikogu peaülesandena näeb Kolbakov valitseda valda valimiste eel nii, et valimised sügisel toimuda saaks.

Põhjapanevaid otsuseid ei oleks neil kaheldava legitiimsuse tõttu õige vastu võtta, kuna asendusliikmetena esindavad nad eelmisest volikogust mitu korda väiksemat valijaskonda.

REIN RAUDVERE

Spetsialistid soovivad, meistrid eelistavad.

Sanitaar- ja keskkonnatehnika

Tööriistad ja ehitusseadmed

Elektri- ja nõrkvoolusüsteemid

FEB
An **ahlsell** company

Vesi liikuma ja soojaks

Boiler Regent 80V

- vertikaalne paigaldus
- võimsus: 1200W

80 liitrit
€ 86.-
tavahind 107.-

Boiler Regent 100V

- vertikaalne paigaldus
- võimsus: 1200W

100 liitrit
€ 92.-
tavahind 116.-

GARANTII 5a KORPUSELE*

*Garantii elektri osale 2 aastat

Boiler Regent 10K

- vertikaalne paigaldus pörandale
- võimsus: 1200W

10 liitrit
€ 55.-
tavahind 69.-

Boiler Regent 10S

- vertikaalne paigaldus seinale
- võimsus: 1200W

10 liitrit
€ 55.-
tavahind 69.-

Marina - Itaalias toodetud kvaliteetpumbad

Lisaks laiale tootevalikule ja üle 20 aastasele müügikogemusele on meil laos täisvalik Marina pumpade varuosi ning pakume meilt ostetud pumpadele täishooldust.

Puurkaevupump Marina SVM90

- paigaldussügavus: 20m
- läbimõõt: 4"
- Q max: 35l/min
- H max: 56m
- võimsus: 900W

€ 140.-
tavahind 175.-

Ujukiga tühjenduspump Marina TSN200S/HL

- Q max: 60l/min
- H max: 5m, võimsus: 200W

€ 39.-
tavahind 49.-

Veeautomaat Marina CAM40/22

- imemissügavus: 8m
- Q max: 60l/min
- H max: 42m, võimsus: 800W

€ 119.-
tavahind 149.-

Kampaania kestab aprilli lõpuni.

www.feb.ee / e-post: feb@feb.ee / telefon: 654 8500

TALLINN: Forelli 4 / Peterburi tee 44 / Paldiski mnt 247A (hulgiladu) TARTU: Ringtee 61B NARVA: Puškini 5 RAKVERE: Vase 1 / Narva 23F VILJANDI: Puidu 17 PÄRNU: Lina 22

Millisest luuavarrest

Kas mõnest poliitilisest selts- või vabakonnast võiks kasvada välja uus partei, see uus värske jõud, keda rahvas ootab?

Pole kahtlust, et uue erakonna asutamine ja käivitamine on Eestis suhteliselt keeruline. Kõigepealt tuleb koguda vähemalt tuhat liiget.

Tänapäevane sotsiaalmee- dia võib luua petliku mulje selle ülesande lihtsusest, kuid tegelikult on tuhandet liiget leida palju raskem, kui koguda tuhat-kond poolehoiduavaldu.

Kui liikmed siiski olemas, tuleb uuel erakonnal Riigikogu valimiste kampaanias rin- da pista riigi toetusest rasva läinud Toompea-erakonda- dega.

Tänavu maksab riik era- kondadele toetust 5,4 mil- jonit eurot. Reformiera- kond saab 1 762 233, Kes- kerakond 1 388 426, Isamaa ja Res Publica Liit 1 228 223 ning Sotsiaaldemokraatlik Erakond 1 014 619 eurot.

Miljon eurot on suur raha. Näiteks Kanal 2 amet- liku hinnakirja kohaselt on selle eest võimalik osta peaaegu 45 tundi tele-

reklaami kõige vaadatavasse ajavööndisse.

Tühjade taskute- ga uus erakond ei saa sellisest rek- laamist unista- dagi. Isegi ro- helised ja Kon-

servatiivne Rahvaerakond, mis saavad riigilt tänavu kumbki 9587 eurot (kuna kogusid eelmistel valimistel vähe- malt 1% häältest), suu- daksid selle eest osta vaid 25 minutit eetri- aega.

Rahvakogu tegi ette- paneku vähendada era- konna registreerimi- seks vajalike liikmete arv 200ni ning keh- testada poliitilise reklaami kulule ülempiir.

Riigi toe- tusest võiks pool min- na Riigikok- ku pääsenud era- kondadele, teine pool tuleks jagada kõigi va- limistel kandideerinud era- kondade vahel vastavalt saadud häälte arvule, leidis Rahvakogu.

Kuidas ja millal reageerib neile ettepanekutele Riigiko- gu, on teadmata. 10. aprillil Riigikogu ees esinedes vihjas pea- minister Andrus Ansip igatahes plaanile valimisreklaami piiran- gud tõesti kehtestada. Kuid ise- gi Rahvakogu ettepanekute täie- lik rahuldamine jätaks praeguse- tele erakondadele ikkagi suure finantsilise eelise.

Teisalt pole uute erakonda- de asutamine ka praegu võima- tu. Laulva revolutsiooni päevil, millega praegust aega tihti võr- reldakse, riskisid uute partei-

de loojad kriminaalvastutusega ning pidid võitlema riikliku ajakirjandus- ja propagan- damonopoliga.

Ometi uued erakon- nad ja rühmitused tek- kisid ning saavutasid kiiresti ka võidu. Uue jõu moodustumine on võima- lik ka nüüd, kui sel vaid jätkub rahvale meele- päraseid ideid.

Maaleht kaar- distas poliitilised seltskonnad, kel- lel on praegu kõige rohkem potentsiaa- li erakonnaks kasvada.

“Harta 12” suur võimalus

Mullu novembris 17 ühiskon- nategelase allkirjastatud doku- ment ning samaaegsed meele- avaldused panid aluse nn jää- keldri protsessile, millest kasvas välja Rahvakogu.

Harta autorid, nende seas Reformierakonna rahastamis- skandaali käivitunud Silver Mei- kar, on kõige mõjukam erakon- dadeväline survegrupp Eesti po- liitikas.

Ainuüksi harta loojatest – ni- mekad noored intellektuaalid ja mõned mitte enam nii noored, kuid seda kogenumad poliitikud – piisaks esindusliku valimisni- mekirja kokkupanekuks.

See seltskond tuleks kindlasti toime tuhande parteiliik- me leidmisega (harta- le on praeguseks an- tud üle 18 000 all- kirja) ning löögi- jõuliste valimis- loosungite püsti-

tamisega, mis leviksid ühiskon- nas iseenesest, ilma miljoneid vajamata.

Ainus probleem on asjaolu, et “hartalased” ise ei taha erakon- nastuda.

“Sellist eesmärki ei ole meil olnud,” ütleb Meikar. “Harta autorid on väga erineva maail- mavaatega. Mina ja Ignar Fjuk oleme liberaalid, aga on ka sot- siaaldemokraate ning Isamaali- du taustaga inimesi.”

Meikar lisab, et kui keegi har- ta autoritest peaks kunagi uue erakonna looma, teeb ta seda omaenda, mitte kõigi kaasauto- rite nimel.

“Mina ise olen rahul oma praeguse osalemisega poliiti- kas ilma erakonda kuulumata, ehkki ma ei ole välistanud ka mõne erakonnaga liitumist tulevikus,” ütleb Meikar.

“Poliitika ilma erakon- nastumiseta” võibki olla taktika, mida mõned harta autorid teadlikult harrasta- vad. See kätkeb loomingu- list ja mobiilset reageerimist vabakondade, Rahvakogu- laadsete täiesti uute struk- tuuride, meeleavalduste või lihtsalt ajakirjanduse ja sot- siaalmeedia kaudu.

Tasub mees pidada, et harta tekst nõudis partei- väliste jõudude Riigi-

Silver Meikar on kogunud suure poliitilise kapitali, käivita- des Reformiera- konna rahastuskand- daali, mis sai “Harta 12” ja Rahvakogu algtoukeks.

Uue jõu moodustumine on võimalik ka nüüd, kui sel vaid jätkub rahvale meelepäraseid ideid.

Alo Lõhmus

Mart Helme on hea esinemis- oskuse ja selgepiiri- liste seisukohtadega rahvuslane, mees oma parimais poliitikuaastais.

EDU VÄÄRIB USALDUST!

SEBASTIEN LOEB ON CITROËNIGA VÕITNUD 9 MAAILMAMEISTRI TIITLIT!

WRC
FIA WORLD RALLY CHAMPIONSHIP

WORD RALLY CAMPION
DRIVER TITLES
SEBASTIEN LOEB
DRIVER CLASSIFICATION

WORD RALLY CAMPION
MANUFACTURER TITLES
CITROËN
MANUFACTURER CLASSIFICATION

CITROËN NEMO 1,4i
kaubaruumi maht: 2,5 m³
hind: 10 990 €
soodushind: 8990 €
hinnavõit: 2000 €

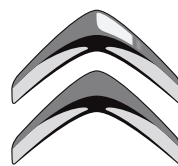
CITROËN JUMPER L3H2 HDI128
kaubaruumi maht: 13 m³
hind: 23 500 €
soodushind: 19 990 €
hinnavõit: 3600 €

CITROËN JUMPY L1H1 HDI90
kaubaruumi maht: 5 m³
hind: 18 590 €
soodushind: 15 990 €
hinnavõit: 2600 €

CITROËN JUMPY L21H1 HDI128
soodushind: 17 990 €
hind 21 490 € hinnavõit: 2600 €

CITROËN BERLINGO HDI75
kaubaruumi maht: 3,3 m³
hind: 14 990 €
soodushind: 12 690 €
hinnavõit: 2300 €

Varustused: 1+2-kohaline multifunktsionaalne kõrvaliste, PVC põrand tagaosas, juhiistme soojendus, elektrilised esiakende tõstukid jpm.

CITROËN

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

Pakkumine kehtib kuni 15.05.2013 või seni, kuni jätkub soodushinnaga sõidukeid.

Kütusekulu keskmised näitajad ja CO₂ väärtused: CITROËN Nemo 1,4i 6,4 l / 100 km ja 148 g; CITROËN Berlingo HDI75 5,2 l / 100 km ja 136 g; CITROËN Jumpy L1H1 HDI90 6,9 l / 100 km ja 182 g; CITROËN Jumpy L2H1 HDI128 6,8 l / 100 km ja 179 g; CITROËN Jumper L3H2 HDI130 8,7 l / 100 km ja 229 g.

tuleb parteipauk?

kogusse pääsemise võimaldamist ja flirtis mõttega, et kodanikuühiskonna tahte teostamiseks tuleb seniste riigiorganite kõrvale luua alternatiivne institutsioon.

Selles taktikas on oma loogika: kui stagneerunud Toompea-erakondade positsioon sarnaneb oma kõigutamatuse poolest omaaegse kommunistliku partei omaga (Jüri Adamsi võrdlus), siis on neile vana süsteemi reeglite järgi mängides võimatu väljakutset esitada. Selle asemel tuleb luua uued mängureeglid ise.

Ka omaaegne Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei ei alanud kunagi kandideerima Eesti NSV võimuorganite valimistel.

Mart Helme ja konservatiivid

Varjurusma vajunud Rahvaliid näitab pärast uue esimehe valimist esimesi elustumise märke.

Uudis Mart Helme tõusust Konservatiivse Rahvaerakonna (EKRE) etteotsa pälvis politoloogide ning Toompea-poliitikute skeptilisi kommentaare ja ajalehtede juhtkirju.

Professor Mihhail Lotman (IRL) kirjutas oma blogis, et ei pea võimatuks

EKRE jõudmist isegi valitsuskoalitsiooni. Tavaliste väikeparteide, nagu näiteks Kristlike Demokraatide siseelu sündmused reeglina säärase tähelepanu osaliseks ei saa.

Küllap tajuvad vanad erakonnad Helme poliitikupotentsiaali. Ta on sorava jutu ning käredate seisukohadega euroföderatsiooni-skeptik ja Venemaa eest hoiataja.

Suursaadiku tiitel ning ajaloolase renomee lisavad usaldusväärsust.

Ta on sage autor päevalehtede arvamuskülgedel ning küllaline Tallinna televisiooni jutusaadetes.

Konservatiivse Rahvaerakonna suurim probleem näib olevat, et peale Helme neil kedagi rohkemat ei ole – või kui, siis veel üks Helme, Mardi poeg Martin. Erakonna juhatuse ülejäänud liikmed, teiste seas ka senine esimees Margo Miljand, on laiemale avalikkusele täiesti tundmatud.

Seejuures ei saa vähetuntust vabandada kogenematusena, sest mitmel EKREsse sulandunud Eesti Rahvusliku Liikumise tegelasel on seljataga aastepikkune edutu poliitikutee.

EKRE võib tuule tõeliselt tiibadesse saada siis, kui suudab oma "talli" hankida kümme-kond tuntut rahvuslikult mõttevat häälemagnetit.

Tõenäoliselt just sellele oligi sihitud Mart Helme kongressikõnes kõlanud üleskutse: "Kõik, kes te unistate paremast Eestist, kõik, kes te jagate meie programmi vaateid, ärge vaevake ennast sektantlusega, ärge otsige tühiseid erimeelsusi, vaid otsige koosmeelt – ja ühinege

meiega. Kõik, kes te olete oma vanades erakondades pettunud – tulge meiega."

Vaba Isamaaline Kodanik

Kui "Harta 12" sündis meelepahast Reformierakonna rahastamiskandali üle, siis rahvuslik-konservatiivne vabaühendus Vaba Isamaaline Kodanik (VIK) sai alguse "kampsunitest" põgenemisest IRList.

Ühenduse kuulub üle 250 liikme, partei loomiseks sellest ei piisa. See-eest on VIKis mitmeid nimekaid isikuid: Tõnis Lukas, Andres Ammas, Andres Herkel, Sirje Endre, Tarmo Kõuts, Aimar Altosaar.

"Ka VIKis leiavad mõned, et uue erakonna ootus on olemas ja meie võiksime olla üks initsiatiivgrupp. Aga oleme otsustanud, et enne kohalikke valimisi sel teemal eriti ei arutle," ütleb VIKi juhatuse liige Toomas Kalmus.

Kohalikele valimistele plaanib VIK minna n-ö valimisliitude liiduna, et pakkuda kümnetes omavalitsustes vabadele kodanikele võimalust oma nimekirjas kandideerida.

"Mis juhtub pärast kohalike valimisi, sõltub kindlasti palju sellest, kuidas meil kohalikel valimistel läheb," ütleb Kalmus.

Demokraadid ilma parteita

Keskerakonnast eraldunud Riigikogu saadikud on loonud MTÜ Demokraadid ning otsustanud

osaleda kohalikel valimistel vähemalt viies omavalitsuses.

"Demokraatide ühenduse liikmete esimene eesmärk on anda oma panus Eesti

arengusse. Sellest tulenevalt oleme Toompeal seljad kokku pannud sotsiaaldemokraatidega, et pakkuda tugevat alternatiivi võimuparteidele," vastab Demokraatide liider Rainer Vakra küsimusele, kas on plaanis ka erakonnastuda.

Järgmiste Riigikogu valimiste osas pole ühenduse liikmed lõplikku otsust teinud.

"Alati on võimalik, et poliitikalubust ehk MTÜst Demokraadid kasvab uus erakond," hindab Vakra.

Lisaks ülaltooduile on erakonna asutamise lubanud ette võtta praegune Eesti Panga nõukogu esimees Jaan Männik.

Erakonna loomiseks on kahtlemata võimeline ka viimastel europarlamenti valimistel rekordilise häälesaagi kogunud Indrek Tarand ning kindlasti veel keegi.

Ent kui oleks võimalik üheks erakonnaks kokku panna "Harta 12" loojate intellektuaalne potentsiaal, EKRE erakondlik struktuur ja liidrikuju, VIKi vana kaardivägi ning Demokraatide protofraktsioon Riigikogus, oleks 2015. aasta Riigikogu valimiste võitja juba teada.

ALO LÕHMUS

Keskerakonnast ära karanud Rainer Vakra ja teiste demokraatide suurimaks varaks on kohad Riigikogus.

Andres Herkel ja teised Vabasse Isamaalisse Kodanikku koondunud "kampsunid" kannavad intelligentse rahvusluse tungalt.

CORBIS/SCANPIX, MONTAŽ

**Kui otsid Maamessilt üles
Kemppi esindaja RKR SEADMED
võid võita
keevitusseadme Minarc Evo 150 komplekti
koos isetumeneva keevitusmaskiga.**

Maamessi erihind samale komplektile 450€ (ilma KM)
www.rkrseadmed.ee

Kohtumiseni Maamessil!

Kas mentoolisuitsud tõesti kaovad?

Eesti on minemas kaasa Euroopa tubaka-piirangutega, mis muu hulgas toovad suitsupakile haigusohu eest hoiatavad koledad pildid ning kaotavad müügilt peened ja mentooliga sigaretid.

Alles see oli, kui suitsetajad aeti nende nõrkushetkedel kohvikust tänavale ning suitsupakkidele pandi hoiatusi, üks hullem kui teine. Ent võimalusi jäi varuks küllaga.

Märtsi lõpus kinnitaski valitsus Eesti seisukohad ELi tulevase tubakapoliitika osas. Suures osas kattuvad need Euroopa Komisjoni algatatud uue tubakadiirektiivi eelnõuga.

Kaubamärgile ka ruumi

Eelkõige soovitakse vähendada suitsetamist noorte seas ja sellega alustamist. Seetõttu on kaduma määratud eristatava maitse ja lõhnaga tubakatooted.

Eestis on maitsestatud suitsudest müügil mentooliga sigaretid, mis popid just naiste ja noorte seas – seda maheda maitse, lõhna ja jahutava toime pärast. Kuid samade omaduste tõttu jääda neist ka kergemini sõltuvusse.

Valitsuse heakskiidu sai ka peenikeste ehk nn *slim*-sigarettide keeld. Ka *slim*-sigaretid on levinud eelkõige tüdrukute ja naiste seas.

Direktiivi eelnõus soovitakse, et sigareti läbimõõt peab olema vähemalt 7,5 mm. "Põhjus on selles, et *slim*-sigaret jätab mulje, nagu oleks ta tavalisest terviskum või lausa kasuliku mõjuga," märkis sotsiaalministeeriumi teraviseala asekancler Ivi Normet.

Eelnõu näeb veel ette, et pakenditel peavad olema nii pilt kui ka teksthoiatus ja need peavad katma vähemalt 75% paki esi- ja tagaküljest. Praegu peab hoiatus katma 30% välispinnast.

Normeti sõnul leiavad nii ministeerium kui ka valitsus, et hoiatused võiksid tõesti olla suuremad, kuid siiski väiksemad kui 75%. "Oluline on, et hoiatus oleks arusaadav ja piisavalt jääks ruumi ka kaubamärgile."

Oht salaturu kasvuks

Õigeks peetakse aga, et pilt- ja teksthoiatus kohustus laieneks ka sigaritele, sigarillodele ja vesi- ja tubakale.

Pilthoiatused on kasutusel juba kümnes ELi riigis: Belgias, Prantsusmaal, Leedus, Maltal, Rumeenias, Hispaanias, Taanis, Ühendkuningriigis, Ungaris ja Iirimaal.

Tubakatoodete tarbimine võiks eelnõu mõjul kahaneda 2%. Pilthoiatus võib Eesti turul tuua aga tubakatoodete hinna suurenemise kuni 1%.

Eesti Kaupmeeste Liidu tegevjuht Marika Merilai kinnitas Maalehele, et nende huvi on samuti, et ostja oleks terve, teeks mõistlikke ostuotsuseid ja väldiks liialdusi.

Liidu ettepanek on müüa suitsust loobumist soodustavaid käsimüügravimeid kauplustes kõrvuti tubakatoodetega, praegu seda ravimiseadusest tulenevalt teha ei saa.

Vaatad neid koledaid pilte sealt pakilt ja võtab käe ikka värisema küll. Silma peab lausa kinni pigistama paki avamisel, eks see võib mõnegi ära hirmutada.

Ain Vösaste

Vastse-Kuuste noormees Sander Õigus arvab, et teda ei häiriks ka koledad pildid pakil, tema suitsetaks ikka edasi.

"Karmid keelud ja piirangud üksi ei ole sageli andnud soovitud tulemusi, pigem on näiteid, kus suureneb illegaalse turu

osakaal," nentis ta, viidates Soome kogemusele tubakatoodetele müügipiirangute seadmise järel läinud aastal.

Eesti kogemus näitab, et aktiivseimäärade tõus, kauplemis- ja muud turupiirangud kasvavad salaturu eriti Ida-Eestis.

"Tooted, mille EL ära keelab, jäävad geograafilise asendi tõttu meil ikka kättesaadavaks, tubakatooted näiteks Venest ja Valgevenest," märkis Merilai. Salasigaretide tarbimise osakaal

on EKI küsitluse andmetel Eestis 31%.

Kaupmeeste liidu arvates ei paranda direktiivi eelnõus toodu siseturu toimimist, vaid hoopis takistab seda, kõrvaldades konkureerivate toodete erinevused ja piirates seega reaalselt konkurentsi.

"Ei ole ka tõestatud, et keeldude ja piirangutega saavutatakse rahvatervisealased eesmärgid," sõnas kaupmeeste liidu tegevjuht Merilai.

Muide, ka peaminister Andrus Ansip ütles Eesti seisukohade kinnitamise järel, et soovib teaduslikku põhjendust komisjoni väidetele, mille kohaselt maitsetega sigaretid suitsetamise levikut eriti soodustavad.

Eesti valitsuse seisukohad eelnõule peab heaks kiitma ka Riigikogu.

Euroopa Komisjon on avaldanud lootust, et kokkuleppele jõutakse juba järgmisel aastal.

Kui nii läheb, võtavad liikmesriigid direktiivi üle. "Selleks on aega poolteist aastat ehk kõige varasemalt rakenduvad uued meetmed liikmesriikides aastal 2016, aga menetlus võib ka pikemaks venida," märkis Normet.

Pilt võtab käe värisema

Tartus õppiv 17aastane Triin Tamm, kes ise pole tubakapahhe küüsi langenud, usub, et piirangud ja hoiatuspildid aitavad kindlasti osa noori suitsust eemal hoida.

"Kui ikka väiksest peast näha neid pilte ja hoiatusi, siis ka suuremaks saades on tõrge esimest suitsu proovida," arutles ta.

Triinust mõni aasta vanem Vastse-Kuuste noormees Sander Õigus Põlvamaalt aga on seda meelt, et teda hullud pildid ja hoiatused pakil ei häiriks. "Ma suitsetan ikka edasi ja ei usu, et need eriti mõjuks. Kel isu on, need kimuvad edasi."

Teine Vastse-Kuuste mees, Ain Vösaste, on autojuhina vahel Belgias ja Prantsusmaal sõites ka suitsu ostnud.

"Vaatad neid koledaid pilte sealt pakilt ja võtab käe ikka värisema küll. Silma peab lausa kinni pigistama paki avamisel, eks see võib mõnegi ära hirmutada," tunnistas ta.

REIN RAUDVERE

Kui väsimus võimust võtab ja juhe kokku jookseb....

...saab abi B-Kompleks Letsitiini kapslitest

B-kompleks Letsitiini kapslid sisaldavad letsitiini, küüslaugupulbrit, magneesiumi ja erinevaid B-rühma vitamiine.

Letsitiin on olulise virgatsaine atsetüülkoliini allikas. Atsetüülkoliin parandab närviimpulsside ülekannet ajus, mille tulemusena taandub väsimus, kiireneb mõtetegevus ja paranevad mälu protsessid.

Küüslauk aitab parandada aju ja lihaste verevarustust ning võitleb sel viisil nii vaimse kui füüsilise väsimusega.

Magneesium osaleb kõrgemas närvitalitluses, reguleerib närvirakkude erutuspotentsiaali teket ning tagab närviimpulsside toimumise.

Vitamiinid B1, B2, B3, B6, B12 ja foolhape tagavad närvirakkude energiaga varustamise ja närvi-ülekannete toimumise.

B-kompleks Letsitiini kapsleid tuleb võtta 1 kord päevas pikema perioodi (1...2 kuud) vältel. Karbis on 30 kapslit.

Tänu oma unikaalsele koostisele aitab B-kompleks letsitiin võidelda väsimusega ning toetab aju tegevust ja mälu protsesse.

MIS SUUNAST ABI OODATA?

Kiirabikonkursi võitjad piirkonniti

- Tallinn I – Tallinna Kiirabi.
- Tallinn II – võitja ei selgunud.
- Harju–Viru – AS Karell Kiirabi.
- Virumaa: Narva ja Narva-Jõesuu – SA Narva Haigla, ülejäänud osas võitja ei selgunud.
- Lääne-Harju (sh Hiiu- ja Raplamaa) – SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla.
- Pärnu – SA Pärnu Haigla.
- Saaremaa – SA Kuressaare Haigla.
- Tartu–Vooremaa – SA Tartu Kiirabi.
- Järva–Mulgi – SA Tartu Kiirabi.
- Lõuna: Võrumaa – Lõuna-Eesti Haigla SA; Valgamaa – Valga Haigla AS; Põlvamaa – võitja ei selgunud.

Allikas: terviseamet

Võru- ja Valgamaa jätkavad endiselt oma kiirabiga

Võru ja Valga kiirabid tulid lootusetust olukorrast võitjana välja, korruptsioonilõhnalise kiirabiskandaali avalikkuse ette toonud Järvamaa ja Jõgeva jäid aga tühjade pihkudega.

Konkursikomisjoni otsusega hakkab Harju–Viru teeninduspiirkonnas toimetama AS Karell Kiirabi, Lääne-Harjus SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Narvas ja Narva-Jõesuus SA Narva Haigla.

Pärnu teeninduspiirkonnas jätkab SA Pärnu Haigla, Saaremaal SA Kuressaare Haigla.

Katmata jäi lõviosa Ida-Virumaast, pool Tallinnast ja Põlvamaa. Neile korraldab terviseamet peagi välja uue konkursi.

Viieaastased lepingud hakkavad kehtima 1. jaanuarist 2014.

Lapsesuu jättis kaotajaks

Kõige suuremaks kaotajaks osutus Tallinna Kiirabi. Oma 14 brigaadiga nooliti tervet pealinna, saadi aga vaid pool.

Üheks põhjuseks võis olla Tallinna Kiirabi juhi Raul Adlase lapsesus.

Nimelt postitas ta läinud aasta 10. novembril Eesti Kiirabi Liidu siselistis küünilise sõnumi. Selle järgi tulnuks konkursi korraldanud terviseameti ametnikele väikeste pakkujate kõrvaletõrjumiseks kott pähe tõmmata ja veidi mett moka peale määrida.

“Nihutaks seda hanke teravikku. Me peaks saavutama kriteeriumidesse tingimused, mida väikeettevõtte ei saa kolme kuuga saavutada /.../, siis peaks konkurs olema rõõbastel.”

Tühjade pihkudega jäid aga ka kiirabiskandaali avalikkuse ette toonud Järva- ja Jõgeva-maa. Mõlemas saatis edu Tartu Kiirabi. SA Tartu Kiirabi on ka ainus, kes sai enda kätte tervelt

kaks piirkonda, Tartu–Vooremaa ning Järva–Mulgi.

“Nad toimivad *cosa nostra*”-tüüpi maffia moel,” iseloomustas Jõgeva haigla juht Peep Põdder skandaali puhkedes seltskonda, kes püüdis kohalike haiglate juures tegutsevad kiirabid välja süüa. “Ehtne kiirabimaffia.”

Nüüd tõdeb Põdder, et “on toimunud turu ümberjagamine sissetöötatud süsteemi vastaselt”.

“See on järjekordne löök maakondade tervishoiusüsteemide terviklikkusele,” hindab ta. “Tordist on võetud tükk, arvestamata, milliseid järelemeid see toob.”

Lahinguta ei alistunud

Põdderi sõnul tunneb kohalik kiirabi oma piirkonna rahvast põhjalikult. Suurte ja kaugetel asuvate teenusepakkujate brigaadide kohta seda öelda ei saa, pealegi kipuvad need vahetuma.

Jõgeva haigla juht on kindel, et “igasuguseid pauke hakkab tulema”.

Seevastu Võru ja Valga haigla tulid lootusetust olukorrast võitjana välja, mille taga võis olla ka võitlusvalmidus.

Nii seadis terviseametisse protestikirja saatnud Valgamaa omavalitsusliidu juht Madis Gross kahtluse alla ametnike soovi väikesed tegijad turult minema pühkida.

“Ilma lahinguta ma püsi põõsasse ei viska,” tunnistas ka Valga haigla juht Marek Seer Maalehele tänavu 31. jaanuaril. “See tundub küll eba-reaalne, aga ma kandideerin.”

Kokku konkureeris 18 lepingusoovijat. Turult tõrjuti välja Järva, Jõgeva, Rakvere ja Hiiu-maa kiirabi.

PEETER ERNITS

*Püramiidisarnane, kindlate käitumisreeglitega organisatsioon.

Laste seljad korda! Valda kontrabassi!

Maalehe ja Nordea Panga konkursile “Teeme Eesti korda!” saabub iga päev uusi ettepanekuid.

Mõtteid on tulnud üle Eesti. Nii soovib Laulasmaa kogukond projektiga “Laulasmaa laste seljad korda” hankida koolilastele teise komplekti põhiainetes õpikuid, et laste seljad raskeid kotte tarides kõveraks ei jääks.

Rakke vallast tuli ettepanek soetada niiduk, et hooldada matkaradu, parke, teeääri. Ruhn rahvas soovib aga päästa ajaloolise merepäästejaama paadi-

kuuri, mille katus vajab hädasti parandamist.

Orissaare valla muusikutele tekkis mõte osta kontrabass, sest seda orkestris asendamatu pilli pole tervel Ida-Saaremaal. Kontrabass jääks kultuurimaja või muusikakooli haldusesse ning seda saaksid kasutada kõik piirkonna rahva- ja klassikalise muusika kollektiivid.

Konkurss veel kestab, osalema kutsutakse nii üksikisikuid kui kogukondi, küla- ja noorteseltse, sõpruskondi. Täidetud ankeeti oodatakse hiljemalt 5. maiks. Ankeedi leiab aadressilt www.maaleht.ee/eestikorda.

Kahe nädala jooksul pärast kampaania lõppemist valib Maalehe ja Nordea Panga esindajatest koosnev žürii 5–7 finalist, keda ka külastatakse.

Ideekonkursil välja pandud 5000 eurot on mõeldud selleks, et katta neid kulutusi, mida idee elluviimine eeldab. Samas võib Maalehe ja Nordea Panga kingitud raha olla suurema projekti kaasfinantseeringuks.

Tekkinud on ka küsimusi. Nii soovitakse teada, kas kogu projekt tuleb omal jõul teoks teha või tohib kasutada ka ettevõteteid, kes suuremad ja keerulisemad ehitustööd teevad.

Vastus on, et ettevõtete kaasamist kindlasti ei piirata, olgu siis sponsorluse korras või tasulise teenusena. Põhiline on aga kogukonna või sõpruskonna algatus ning see, et hakkajad inimesed ise ka käed külge paneks.

Aga veel enne on rahval võimalus kaasa lüüa traditsioonilisel “Teeme ära!” talgupäeval.

Talgupäeva eestvedaja, Eesti-maa Looduse Fond, kutsub üles kõiki eestimaalasi valima aadressil www.teemeara.ee endale sobivad talgud ja end 4. maiks osalejana kirja panema. Valida on juba 627 talgu seast.

ML

MEKIB NAGU MUISTE!

Saku Koduõlu on vanade meistrite eeskujul pruulitud mõnusalt tummine ja maitsekas hele õlu. Umbes sellise mekiga õlut pruulisid meie vaarisad kodutalus tollel ajal, kui õlletegu veel iga mehe enda auasi oli. Just sellisena mäletan ma oma vanaisa aetud koduõlle maitset. Ja tunnistan uhkusega, et sellise koduse maitsega õlle olen ma nüüd ka ise valmis saanud.

Tarmo Tappo,
Saku peaõllemeister

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST!

Inspiratsioon ja lõõgastus korralda merel!

Miks eelistada koosoleku, seminari või muu sündmuse korraldamiseks just laeva? Vastus on lihtne – elamusterohke laevareis viib sinu ja su kaaslaste mõtted argirutiinist eemale. See on suurepärane võimalus viibida koos, ammutada inspiratsiooni ja genereerida uusi ideid.

Konverentsi päevakava näidis

1. päev	17:00
17:30-18:00
18:00-21:00
21:00-...	laevale minek
kohvipaus
konverents
vaba aeg ja meelelahutus laeval
2. päev	7:30-10:00
10:30-16:30
17:00-19:30
20:00-22:00
22:00-...	hommikusöök Rootsi lauas
vaba aeg Stockholmis
konverents
õhtusöök Rootsi lauas või à la carte restoranis
meelelahutus laeval
3. päev	10:00	saabumine Tallinnasse

Kõik kellaajad on antud kohaliku aja järgi.

Hind sisaldab

- kruiisipiletit ühele neljakohalises aknata B-klassi kajutis
- konverentsiruumi kasutamist kuni kaheksa tundi
- kohvibuffet'd
- ühte õhtusööki Rootsi lauas vabalt valitud suunal

Hind ühele inimesele
Tallinn-Stockholm-Tallinn

al. **60,25€**

Tallinki rühma- ja konverentsiosakond
Tel +372 669 6564; grupid@tallink.ee; www.tallink.ee

Lambakatse

Hiiumaa ja Muhu vaheisel laiul talvitunud lammastest on pooled surnud, teised elatavad end kadakatest ja kuluheinast. Lammaste omaniku Bert Rähni suhtes alustas veterinaarimet menetlust.

Nädala eest valitses pisikesel Kõrgelaiul veel sügav talv. Väike lambakari oli end sisse seadnud saare lõunapoolsele küljele ning nakitses sulanud laikudest kuluheina.

Samas kõrval vedelesid luudeni puhtaks näritud lambakorjused.

Surmalaine tabas lambaid millalgi märtsi lõpus. Just siis leidsid üle merejää Kõrgelaiule matkanud noormehed söötmiskoha juures kolm surnud lammast.

Tehtud fotod jõudsid kohalikele, kelle jaoks polnud surma põhjuses mingit kahtlust – loomad surid nälga!

Metsikud lemmikloomad

Uudis saarel olevatest lammastest jõudis Maalehe kaudu Hiiumaa keskkonna- ja veterinaarimetnikeni, kes omakorda võtsid ühendust loomad Kõrgelaiule talvituma jätnud seiklusfirma "360 kraadi" matkajuhi Bert Rähniaga.

Rähni oli surnud loomadest kuulates jahmunud – tema teada oli veel märtsi keskel kõik korras. Uudise peale kiirustas ta halbadest jääoludest hoolimata saarele, et olukorda hinnata. "Viisime neile sügisel neli rulli heina, viimasest oli veel pool järel. Heinapuudust küll polnud," kinnitas Rähni.

Lambaid endid nägi ta vaid vilksamisi ning ei arvanud, et nendega midagi viltu oluks.

Kõrgelaid on seiklusfirmale kümneks aastaks rendile antud, kuid lambad Rähni sõnul ettevõtet ei puuduta ning on tema isiklik ettevõtmine.

Rähni ei suutnud esimese hooga meenutada, mitu aastat tagasi ta lambad saarele viis ning palju neid seal täpselt olema peaks. Ühel suvel tehtud fotol, mis praeguseks on www.360.ee lehelt kadunud, võis veel mõne päeva eest lugeda kokku kolmteist lammast. Täpseid andmeid ei saa küsida ka PRIAst, sest lambad pole seal arvel. Rähni sõnul ta lihtsalt ei teadnud sellisest nõudest.

"Lambad viisin laiule, et nad aitaks seda puhtana hoida. Mingit toetust ma küsinud pole," selgitas ta ja võrdles oma lambaid lemmikloomadega, keda ei peeta kasu saamiseks. Rähni sõnul ei ole talle kunagi ka keegi öelnud, et lambad ei võiks saarel talvituda, pigem on mõtet kiidetud.

Nädala eest õnnestus Maalehe ajakirjanikul allesjäänud loomi näha ja pildistada.

Eelmisel öhtul saarel käinud matkajuht oli ära viinud kaks lambaskeetti, kuid mitmes kohas oli neid kokku veel neli.

Elus loomadest võis näha kuut. Loomadel on seljas mitme aasta vill, mõnel see aga laikudena ära tulnud.

Loomad olid näinud kada-kaoksi nii kõrgelt kui võimalik, rada oli tallatud ka söötmiskohas asuva heinapalli juurde.

Jämedakõrrelisest ja ilmastiku käes mustaks tõmbunud heinast rohkem hindasid lambad mullust kulu ja kadakaid.

Ebanormaalne viis

Päring PRIAsse selgitab, et Bert Rähni isiklikult pole tõesti mingit toetust küsinud, küll aga on seda teinud seiklusfirma "360 kraadi", kellele kolme aasta jooksul on poollooduslike koosluste hooldamise eest makstud pisut üle 1400 euro.

Toetus puudutab kindla suurusega ala hooldust ja lammastega tõesti seotud pole.

Hiiumaa veterinaarakeskuse juhataja Jüri Lauter ütleb, et menetlust alustati kohe, kui ametisse jõudis info Kõrgelaiul elavatest ja surnud lammastest.

Vahepeal halvenenud jääolud ei lubanud ametnikke enam saarele, kuid sealt tulnud teave võimaldab järeldusi teha. "Näen selles loos registrikanete puudumist PRIAs ja sealt edasi ridamisi loomapidamisnõuete rikumisi," sõnas Lauter.

Tõsi, luudeni paljaks näritud skelettide järgi ei saa enam hinnata, mis või kes oli

surma põhjuseks. Pahategijad võisid olla hundid, keda märtsi lõpus sealkandis nähti, kuid sedagi ei saa enam kindlaks teha.

Olukorra parim külg on Lauteri sõnul loomapidaja koostöövalmidus.

"Menetlus on mahukas, tegevust jätkub pikemaks ajaks, sest eesmärk on ebanormaalse muutmine normaalseks loomapidamiseks," märkis Lauter.

Teisisõnu tuleks Kõrgelaiul pidada lambaid nii, nagu seda on tehtud teistel laidudel – loomad viiakse laiule pärast poegimist ja jääminekut, kui rohi on juba tärganud, ning tuuakse tagasi enne mere jäätumist.

Lammaste aastaringne pidamine laiul ei ole Lauteri sõnul vastuvõetav, kuna sügisel ja kevadel puudub sageli ligipääs, kevadtalvel on seal aga kiskjate rünnaku risk.

Mis laiul viga on?

Seiklusfirma "360 kraadi" on Kõrgelaiu matkade reklaamile siiani lisanud alati rea, et seal on võimalus näha metsikuid lambaid.

Rähni kinnitusele on seesugune loomapidamine siiani edukalt toiminud, lambad on ise endaga hakkama saanud, süüa on viidud ja ühtki kriitikanoolt pole saadud.

Aastaid Osmussaare keerkates oludes lambaid pidanud Rita Koppel ütleb, et paratamatult peab loomakasvatases kahjudega arvestama ning igas karjas tuleb ette surma. "Päris nii siiski ei saa, et loomad jäetakse täiesti omapäi. Isegi kui tundub, et neil on

Tahe lambaid pidada oli Bert Rähnil suur, kahjuks oskusi nappis.

TAIRO LUTTER, VIRUMAA TEATAJA/SCANPIX

saarel lõppes õnnetult

BIANCA MIKOVITŠ

▲ Praegu jäävangis olevate ja aastaid saarel talvitunud lammaste tervise kohta saab täit infot alles siis, kui spetsialistid nad üle vaatavad.

► Lammastele võis tuua surma haigus või kiskjarünnak – selle skeleti põhjal enam tõde ei selgita. Omanik Bert Rähni kahtlustab kiskjaid ega arva, et saarelu lammastele halvasti oleks mõjunud.

LOOMKATSE

Lambad Kõrgelaiul

- 14 ha suurune laid asub Hiiumaa laidude kaitsealal ning jääb Hiiumaast 12 km Muhu poole.
- 2010. aastal võttis seiklusfirma “360 kraadi” Kõrgelaiu RMK-lt kümneks aastaks rendile.
- Paarkümmend aastat tagasi peeti saarel samuti lambaid ning toonasest karjatamisest jäi punt loomi, kelle leidsid 2002. aastal juhuslikult jahimehed. Ka toona nähti palju korjuseid ning lõpuks jäi hinge vaid üks lamm, kellele 2007. aastal kümme aastat seitsiks viidi.
- Hiljem viidi saarele ka jää, et kari suureneks. Praegu on lammaste täpne arv laiul teadmata.

Allikas: Maaleht

kõik olemas, peab silma peal hoidma,” sõnab ta.

Hiiumaal kolmesadat mahe-lammast kasvatav Kaire Vannas lisab, et kindlasti tuleb lambaid kord aastas niita. “Ma ei usu kuidagi, et loomal mitmeaastase vildi all hea on,” kahtleb ta.

Rähni sõnul pole Kõrgelaiu lambaid tõesti aastaid niidetud ning tema pole selles probleemi näinud. Vana vill on tasapisi ise maha tulnud ning lambad suvel igati head välja näinud.

Talved on ju erinevad

Eesti Lambakasvatajate Seltsi juhatuse aseesimees Ants Kuks ütleb, et villa teemal võib pikalt arutleda, aga et lamm on aretatud just villa andma, siis päris ükski teda sellega jätta ei tohiks.

“On tõuge, kes sobivad selliseks metsikuks pidamiseks ja tuleksid ilmselt laiul paremini toi-

me,” arutleb ta. “Tavaliste kodulammaste puhul on aga liiga keeruline ja kulukas tagada pidevat järelevalvet, mida loomad vajavad. Palju lihtsam oleks nad ikkagi talveks ära tuua.”

Lammaste puhul ei saa loota ka, et nad neile viidud heina järjest süüa oskaks. Tavaliselt tirivad nad selle jalge alla, trambivad otsas ja reostavad.

Kodustes tingimustes antaksegi neile heina ette jaokau-pa. “Pehmete talvedega võiksid lambad süüa kuluheina, aga lumerohkus teeb neil elu raskeks. Lambad pole väga head lume alt kraapijad ja praegune talv võis neile seetõttu raske olla,” märgib Kuks. Samuti on lammastel tarvis silma peal hoida poegimise ajal, mil uted vajavad tõhusamat söötmist ja talled kaitset.

Metsikusse loodusesse omapäi jäänuna on tallede ellujäämine enam kui kahtlane.

Keskkonnaameti andmetel viis Rähni esimesed lambad saarele 2007. aastal, mil sinna toonase looduskaitsekeskuse eestvõttel kerkis ka varjualune.

Keskkonnaameti pressiesindaja Irmeli Karja selgitusel pole keskkonnaametil kohustust kontrollida kõikidel kaitsealadel olevate koduloomade seisundit. “Kontrollime loomade viimist või toomist ainult sel juhul, kui riik loomade transpordi toetust maksab,” selgitas ta.

“Väga imelik on näha, kuidas looduskaitsealal toimub loomade piinamine,” nentis üks koha-

Päris nii siiski ei saa, et loomad jäetakse täiesti omapäi. Isegi kui tundub, et neil on kõik olemas, peab silma peal hoidma.

Rita Koppel

Alt puhtaks tehtud kadakate nägemine pani saarel käinud inimesed kahtlustama, et lambad on lihtsalt nälgas.

lik elanik. Ta lisas, et sealsetel inimestel on väga raske uskuda, et ametnikele võiks loomade halb olukord teadmata olla.

Kõrgelaiu lammaste eluolu tõusis viimati fookusse kahe aasta eest, kui oli erakordselt külm ja lumerohke talv.

Toona jõudis info loomadest Hiiumaa Leheni, kelle pärimise peale andis keskkonnaameti kaitse planeerimise spetsialist Andres Miller teada, et lambad on saarel elus, neil on varjualune ja süüa ning nad on varemgi seal talvitunud. Samuti ütles Miller, et kui saarel käiks vähem sala-

kütte, oleks lammaste arv seal suuremgi.

Keskkonnaameti Hiiumaa–Lääne–Saare regiooni juhataja Kaja Lotmani sõnul pole ameti seisukoht kindlasti selline, et lambad võiks järelevalveta omapäi talveks laiule jätta.

Teata hädas loomast!

“Vahepeal oli hulk aastaid, mil talved olid pehmed ja vähese lumega. Praeguste talvedega me kindlasti nii ei arva ja oleme valmis leidma võimalusi, et aidata kaasa lammaste transpordil,” sõnas ta.

Inimesed, kes soovivad harkata niitusid hooldama ja selleks PRIAst toetust saada, peavad tegema läbi kuuetunnise koolituse. Kuna algselt oli see mõeldud loomapidajatele, pole kursuses ka aabitsatõdesid. Lotmani sõnul tuleks Kõrgelaiu juh-

tumi valguses sellele aga mõelda, et tulevikus sarnast olukorda vältida. “Meie huvi on see, et karjatamine laidudel jätkuks, omalt poolt oleme valmis appi tulema ja nõu andma,” kinnitas ta.

“Kellelgi pole juhtunu pärast rohkem valus, kui minul,” tunnistab Bert Rähni. “Tahtsime ju tõesti head ja tegutsesime parimas usus. Algul näis, et kõik oligi väga hästi, nüüd selgub, et mitte.” Rähni sõnul tuuakse lambad sügisel kindlasti saarelt ära, mis neist suvel saab, selgub siis, kui veterinaarameti töötajad Kõrgelaiule pääsevad ja seal olukorda hindavad. Esialgu on probleemideks puudulik järelevalve, see et lambad pole registreeris ja et neil pole kiskjate eest piisavalt kaitset.

Tervise üle tuleb selgus hiljem, praegu on vara oletada, kas loomad olid toidupuuduses või on laiuelu neile hoopiski igati hästi mõjunud. “Kui keegi teadis, et lammastega pole kõik hästi, võinuks öelda. Oleksime saanud kohe asja parandada,” soovis Rähni.

Hiiumaa veterinaarakeskuse juhataja Jüri Lauter soovib inimestel julgesti teatada, kui nähakse loomadega seoses midagi kahtlast. “Asjatu on hirm, et sõnumitoojaga midagi juhtub. Juba isikuandmete kaitse ei luba järelevalveasutusel teatajat avaldada,” sõnas Lauter. Samuti saab oma tähelepanekuid edastada veterinaar- ja toiduameti viihetelefoni 605 4750 auto-maatvastajale.

BIANCA MIKOVITŠ

Kasvuhooned
nõudlikule kliendile!

Kõik mõõdud
Valmistatud terasest
Katteks kihtplastik või klaas
Järelmaksu võimalus

Hinnad soodsad!

Müüme kihtplastikut

Tel. +372 53246646
www.aiakauplus.ee

RÄPINA AIANDUSKOOL
Aastast 1924

Räpina Aianduskoolis on tulemas järgmised koolitused:

- 26. aprill 9.00 **Maitsetaimede kasvatamine** (6 h)* • 35 €
- 26. aprill 10.00 **Inimese energeetiline olemus. Elujõud. Tervis. Heaolu.** (8 h) • 35 € (võimalik registreeruda ka eraviisilisele nõustamisele 27. aprillil)
- 29. aprill 9.00 **Ilupuude ja põõsaste kevadine hooldus** (Põlvas, 8 h)* • 35 €
- 29. aprill 9.00 **Taimekaitse** (taimekaitsetunnistuse pikendamiseks, 8 h + eksam) • tasuta
- 21.–30. mai 9.00 **Tänavakivi paigaldamise intensiivkursus** (40 h)* • 350 €
- 6. juuni 10.00 **Viinamarjakasvatuse algajatele** (istutamine, hooldamine, suvine lõikus; 8 h)* • 35 €
- 17. juuni 9.00 **Hekside hooldus ja lõikus*** tasuline
- mais **Algaja jahimehe koolitus** tasuline

* võimalik osaleda töötukassa koolituskaardi alusel
Taimekaitse koolitust toetab PRIA, osalejale tasuta.
Osalejate arv on piiratud. Vajalik eelregistreerimine.
Täpsem info ja registreerimine: www.aianduskool.ee
või tel 796 1549, 5346 1209

www.ak.rapina.ee

LEADER IDA-VIRUMAAL: Peipsi-Alutaguse piirkonnas on koertel

Järuska Eiffel,

“Meie lifti mahub nii ratastooli, kandraami kui voodiga,” teatab turvakeskuse juhataja Anne Paas, kes sõidutab 93aastast Ella Oja.

Mine metsa, võta puud maha, küsi toetust, ehita sild. Nii saad üle jõe, ning kui veab, siis leiad vallale ka turismimagneti.

“Tünnid, pütid, korvid, laastust lambid – kõik, mis puidust teha annab, valmib Avinurme kandis, meil on nii palju puidumeistrid,” kiidab Peipsi-Alutaguse Koostöökoja (PAK) tegevjuht Lii Roosa. Osa neist tegemistest on toetatud LEADERi rahaga.

PAK koondab Avinurme, Tudulinna, Iisaku, Lohusuu, Alajõe, Illuka ja Mäetaguse vallarahvast. Nende valdade inimestel Alutaguse metsades ja Peipsi järve põhjakaldal on võimalus ettevõtmistele rahasüsti küsida. “Näiteks jahimeestel

eriti toetusi pole, neile avanes LEADERi meede suure võimalusena,” räägib Roosa.

Tuge on saanud aga ka OÜ Mäenurga Talu hobuhotelli-teenuse taseme parandamiseks ning kultuuriedendajad Rannapungerja tuletornifestivali korraldamiseks. Puhastatud ja korrastatud on mitmeid looduslikke objekte, hoo said sisse kodanikualgatused, investeeriti paljudesse mikroetevõtetesse.

Alates 2009. aastast on PAK jaganud LEADERi toetust 225 projektile 2,2 mln eurot.

Avinurme eakad said

“Meil on 50 kilomeetri raadiuses ainuke lift,” on eakate parema transpordivõimalusega rahul Avinurme Sotsiaal- ja Turvakeskuse töötajad.

“Võtame eakaid hooldada üle Eesti, oleme üks odavamaid hooldekodusid,” teatab asutuse juhataja Anne Paas. Ühe koha maksumus on 475–495 eurot kuus.

Avinurme on kuulsaks saanud eelkõige puidutöoga, see

on ka hooldekodusse jõudnud. Ukseid, kapid, laeliistud – kõik see lisab uuendatud majale hubasust.

“Siin on tõesti hubane olla, meie 15 töötajat teevad korralikku tööd, 2011. aastal saime LEADERi toetuse abiga ka lifti ehitada,” räägib juhataja.

Rahul on hooldusalausedki – aeg-ajalt saab arsti juures käia, moodne lift mahutab ka ratastel voodi. Ilusate ilmadega on aga lihtsam minna aeda või terrassile aega veetma.

Varem tarvitati neiks asjadeski töötajate rammu.

Lohusuu meistri mööbel Soome

Madis Aun on Lohusuu vallas juba aastaid valmistanud täispuidust mööblit, mida tellitakse üle Eesti, samuti Soomes.

“Esimese mööblitüki tegin isendale, see oli voodi. Nii see tislertöö tasapisi käima läkski,” räägib Lohusuu valla mees Madis Aun Separa külast.

Oma koduõue on ta rajanud mööblitöökoja, kus juba kaheksandat aastat valmistab kase-, männi- ja tammepuust köögin- ning elutoomööblit, kappe, kumuteid, laudu.

Ühemehefirma Fatamorgana Grupp OÜ on tuule tiibadesse saanud LEADERi toetusega. Soetatud on kaasaegsed masinad – formaatsaag, freespink, laastuimur.

“Kogu tehnoloogia mak-
sab 60 000–70 000 eurot, sel-
lest 30 000 olen LEADERist saa-

nud,” teatab Aun. Tislerioskused omandas väljaõppinud põlumees ise.

Aun tunneb põhjalikult puuliikide omadusi, tal on silma mustrite esiletoomiseks. “Kui männimuster ei ole just taotluslik, soovitan ikkagi kasepuud, sest see kestab kauem,” soovib tislert.

“Üks keerukamaid ja ilusamaid töid on olnud üks mõisastiilis kasepuust kapp, see oli kumerate ustega, ülalt keerleva karniisiga. Nägin palju vaeva, aga tulemus sai väga ilus.”

Aastas tuleb üle 70 tellimuse ja tööjärg on umbes kaks kuud. “Mingit masstoodangut meil ei ole, püüan tellija soove täita,” räägib tislert. Tellija saab kodulehel ise mööbli kuju ja suuruse vormistada.

Kuldsete kätega meistri on leidnud ka soomlased. Kõige pikem, üle 15meetriine köögi-
kappide komplekt, jõudis just põhja-
naabrite juurde.

“Enamasti tellitakse kandilist mööblit, aga painutatud detailiga kumeraid vorme on hoopis põnevam teha,” teatab Madis Aun.

MAPRI
ehitus

„Talu asutamisel ärgu talitatagu aga uisapäisa, mõtlematult.
Peetagu meeles, et talu ei rajata ainult üheks päevaks.“
(August Volberg, 1928)

Maaehitusele spetsialiseerunud ehitusettevõtte teostab järgmisi projekteerimis- ja ehitustöid:

- ✓ Lautade ehitamine
- ✓ Silohoidlate ehitamine
- ✓ Sõnnikuhoidlate ja laguunide ehitamine
- ✓ Betoontööd

www.mapri.eu tel: 5066432 mapri@mapri.eu

GPSid kaelas, hobustel hotellid, meestel puidutöö- ja biobriketiliinid ning eakad sõidavad liftiga

jahilaskjad ja liftisõit

ISE TEHTUD OTSUSED

Mis on LEADER?

- LEADER-programm on üks edukamaid Euroopa Komisjoni algatusi maaelu arendamiseks läbi kohalike kogukondade.
- Eestis jagatakse maaelu arengukava 2007–2013 LEADER-meetme kaudu 86,28 mln eurot, mis teeb keskmiselt aastas üle 12,78 miljoni euro.
- Tegutseb 26 kohalikku tegevusgruppi, liikmeid on ligi 1700 (avalik sektor 13%, ettevõtjad 37% ja vabaihendused 50%). Avatud ollakse kõigile uutele liikmetele.

Allikas: Maamajanduse Infokeskus

Püssid palge, ja sihtima!

Reino jahilasketiirus Avinurme vallas lihvivad jahimehed kaasaegsete märgi-heitemasinatega laskmisosavust ja toovad Eesti meistrivõistlustelt medaleid.

Avinurme metsad on ulukeid täis. Nii ongi kohalikud jahimehed, kes koondunud MTÜ Reino Jahilasketiiru, kütinud aastaga paarkümmend põtra, ligi 40 metssiga ja ühe karu. Lisaks veel rebaseid, kährikuid, kopraid ja muid väikeulukeid. Ainult hunti ei lubata lasta.

“Meil on üle 20 000 hektari jahimaad ja kütmist on siin kõvasti. Seetõttu peamegi sihtimisoskust treenima,” teatab Avinurme jahtkonna esimees Siim Suvi, kes pälvis Eesti meistrivõistlustelt jahilaskmises kolmanda koha.

Ka teise koha omanik Risto Raimets on kohalik jahimees.

Avinurme Reino jahilasketiiru liikmed on rajanud kaasaegse spordikeskuse, kus treenivad liikuvate märklauade ja märgi-heitmasinate abiga.

Igal suvel käib siin harjutamas ligi paarsada inimest Avinurme ja Tudulinna vallast. Tiirus peetakse ka tänavused Ida-Virumaa lahtised meistrivõistlused jahilaskmises.

“Tänu LEADERile on meie lasketiir hoopis kaasaegsem. Siin on palju kalleid treeninguseadmeid, mida me oma rahaga poleks küll suutnud soetada,” kiidab tiiru juhatuse liige Riho Pärn.

MTÜ on saanud LEADERi raha mitmel korral, kokku üle 5000 euro, muu kõrval ka koerte GPSiga kaelarihmade ostmiseks, mis aitavad jahimehel tuvastada nii enda kui ka koera asukohta.

“Koera GPS muudab jahipidamise väga efektiivseks, sest nii saab isegi 10–15 kilomeetri raadiuses koera tuvastada. Loodust häiritakse vähem ja saame kütmissnormid kiiremini täis,” selgitab Siim Suvi.

“Märgiheitemasin on viske-raadiusega 60–90 meetrit, nii et püssist peab kiirelt lendavat objekti tabama,” räägib Avinurme jahimees Siim Suvi.

lifti

Lisaks liftile on LEADERi abiga ostenud täisfunktsionaalsed hooldusvoodid. Lifti ehitamiseks saadi 23 760 voodite, madratsite ja voodikappide soetamiseks ligi 6000 eurot.

Hooldekodu majal on värvikas ajalugu. Kõigepealt oli siin võitööstus, siis kolhoosikontor, hiljem vallavalitsus ja Maapank.

Lõpuks ostis hoone noor ettevõtja, kes andis selle rendile MTÜ-le Avinurme Sotsiaal- ja Turvakeskus. Eakatele pakutakse hooldusteenust juba 2000. aastast.

Järuska katusega sild kui Tudulinna ime

Tudulinna vallas Lemmaku külas ehitatakse külarahvas Rannapungerja jõeale Eestis ainulaadse katusega puitsõrestiksilla.

Kui suurvesi mõni aasta tagasi Rannapungerja jõelt silla minema viis, ei jäänud Lemmaku külarahvas, käed rüpes, istuma. Mehed võtsid oma metsast puid, et saaks uue silla, sest muidu oleks nad jäänudki jõe ületama parvega.

Lemmaku ja Rannapungerja külarahva asutatud MTÜ Tutletorn juhatuse liige Signe Roost ütleb, et nad võtsid asja ise käsile, sest nabi eelarvega Tudulinna vallal silla ehitamiseks raha nappis.

Silla puitosa ehitust toetas LEADER 21 300 euroga. Ehitaja, OÜ Hobbiton, korraldas koos-

töös MTÜga Vanaajamaja rahvusvahelise õpikoja, kuhu lisaks omakandi puuseppadele kaasati meistreid USAst, Inglismaalt ja Prantsusmaalt.

Silla ehitusel osales palju rohkem kui 20 vabatahtlikku Eestist ja välisriikidest, laastkatuse loomiseks kaasati 50 tudengit. Ka põrand ja tellingud ehitati vabatahtlike abiga. “Raiusime külarahvaga võsa ja müüsisime hakkeks. Siin oli töö ka ligi sada vabatahtlikku, majutasime ja toitlustasime neid,” kirjeldab Roost.

Nüüd on silla puitosa valmis ja praegu kasutuses jalgteesillana, pealesõiduteed valmivad koostöös vallaga jaanipäevaks. Oma haruldase kuju poolest võib Järuska sillast saada Tudulinna vallas tõeline turismimagnet.

SILJA LÄTTEMÄE

Järuska katusega sild on üle 26 meetri pikk ja 6,7 meetrit kõrge. Puitsõrestikuga katuse ehitamisel panid oma oskused mängu vabatahtlikud Eestist ja välismaalt.

Maale tahaks, aga välismaale rohkem

Pealinnas peetud messi "Maale elama!" külastas oodatust pea poole vähem inimesi.

"478 inimest käis. Lootsime, et tuleb tuhatkond. Aga eks meie lootused olid õhule rajatud – pole ju sellist asja varem korraldatud," sõnas korraldustoimkonna liige Ivika Nögel.

Nelja lapse ema Külli, kes terve päeva kohal veetis, tõdes, et kui oleks korraldatud mess "Välismaale elama!", oleks külastajaid olnud mitu korda rohkem. Hoolimata sellest hindasid nii

korraldajad, kogukonnad kui ka külastajad ürituse kordaläinuks.

Kogukondade boksid olid pilkupüüdvalt kujundatud, maitsta pakuti head-paremat ning juttu jooksis külarahval kenasti.

Suuremat huvi tunti nende külade-kantide vastu, kes end juba varem tunduks teinud.

Nögeli sõnul küsisid näiteks üsna mitu inimest kohe messihalli uksele, et kus siin see Misso boks asub.

Enim huvilisi – 55 peret, kes lubasid kohapeale asja uurima minna – suutis kõita Värskas vald Põlvamaal. "Esimesed huvilised

käisid juba messijärgsel päeval võimalikku elukohta vaatamas," rõõmustas Nögel kogukondade tubli töö tulemuste üle.

Heaks näiteks toob ta Saare-Jõgevamaal, kus valla eestvõtetel rajatakse noorteküla, kuhu saab krundi osta sisuliselt olematu raha eest.

Nüüd ongi kogukondade edasiseks tööks see, et need linnased, kes oma kontaktandmed jätsid, elamise ja töötamise võimalusi vaatama tuleksid.

Mais ja augustis saavad kogukonnad isekeskis kokku ning vaatavad üle, kuidas asjad sujunud

on. Oktoobris on plaanis kohtumine Toompea poliitikutega, et üheskoos aru pidada, kuidas linnainimesi maale meelitada.

Korraldajad on mõtteid mölgutanud juba järgmise samalaadse ürituse asjus, sedakorda üle-eestilisena. Sest külastajate huvi oli olemas ka teiste piirkondade, mitte ainult Lõuna-Eesti suhtes.

Hiidlased igatahes ei pidanud paljaks saarelt mandrile sõita, et tulevaks aastaks kogemused tagataskust võtta oleks.

AIVE MÕTTUS

ASJATUNDJA MAJANDUSKOMMENTAAR

Lihtne tööriist õnnelikumaks eluks

Meil kõigil on ühepalju aega – igal inimesel on kasutada 24 tundi ööpäevas.

Kuidas on siis nii, et mõnel paistab kohustuste kõrvalt mõnuga jätkuvat aega nii sõpradele kui ka lastele, teised aga näikse aina kurtvat, kuidas elu on nii stressirohke ja midagi ei jõua – pole aega, pole raha. Mida siis teha?

Lahenduse leidmiseks teeme kõigepealt kindlaks selle olukorra juurpõhjuse ehk alustuseks tasub uurida, miks aega/raha ei jätku.

Plaan terveks eluks

Kõige põhilisemalt eristab rahulolevaid inimesi asjaolu, et nad on seadnud endale realistlikud eesmärgid ja planeerinud varu ka nende elluviimiseks. Vähem olulised asjad võibki edasi lükata või tegemata jätta.

Seda nippi kasutavad paljud oma igapäevaste rahaasjade korraldamisel.

Inimesed, kes on viinud oma soovid võimalustega kooskõlla (ja jätnud ka piisava varu), elavad palju rahulikumat elu.

Igapäevaste kulude puhul teab pea igaüks, kuidas seda teha – juba kooliõpilased oskavad koostada eelarvet oma tulude ja kulude kohta.

Kuidas aga teha paikapidavat ja lihtsat eelarvet suuremate otstuste puhul nagu kodu soetamine, auto ost, pensioniks raha kogumine jne?

Pakun välja lihtsa tööriista. Miks mitte võrrelda planeeritavaid kulusid oma terve elu sissetulekuga. Teeme proovi.

Joonas on autoremondilukksepp, 30 aastat vana ja teenib 1300 eurot kuus. Ta soovib osta endale eluaset, aga millise hinnaga kodu on tema jaoks sobiv?

Asjas selguse saamiseks arvutame välja Joonase terve elu sissetulekud praegusest kuni pensionini vanuses 65 eluaastat.

Asja keeruliseks ajamine selle juures erilist kasu ei anna ja seega arvestame lihtsalt, et Joonase tulud jäävad samaks terve tema tööea jooksul.

Kodu võimalike variantidena vaatleme korterit hinnaga 52 000 eurot ja maja hinnaga 240 000 eurot. Paneme need arvud kõik ühte tabelisse ja vaatame, mis välja tuleb.

Eluea tulud: 546 000 eurot

Korter: 52 000 eurot, 9% kogu tulust

Maja: 240 000 eurot, 44% kogu tulust

Kodu küll, aga veel?

Nüüd on Joonasel nendele otsustele hoopis parem perspektiiv. Kas ma tahaksin kogu oma elu sissetulekust peaaegu poole kulutada kodu ostmiseks, rääkimata selle korrashoidmisest? Kui palju oleks siis sobiv summa kodu ostmiseks?

Selgema ettekujutuse saamiseks võib tabelisse lisada ka muid suuremaid kulusi. Kes on kõvem planeerija, võib koostada ka täieliku tulude ja kulude plaani.

Tulu/kulu	Summa (eurot)	% tuludest
Tulud	546 000	100%
Korter	52 000	9%
Maja Nõmmel	239 000	44%
Kasutatud auto	10 000	2%
BMW 535 xDrive sedan	62 900	11%
Pension lisaks riiklikule 60% palgast	113 356	21%
Jooksevkulud (400 € kuus)	225 600	41%
Kodulaenu intressid korteri ostuks	43 643	8%
(46 800 € @ 5%)		

Kui ma ise seda tööriista esimest korda kasutasin, siis tunne ei olnud väga hea.

Karm tõde oli see, et päris paljud ihaldusväärsed asjad ei ole minu jaoks kunagi kättesaadavad.

Kui aga ehmatusel üle sain, oli sellisest lähenemisest palju abi. See pani mind mõtlema, mis siis ikkagi on minu jaoks oluline ja mis mitte.

Selgus iseendas

Ka lahenduste leidmisele andis see õigema vaate – kui tahan endale rohkemat lubada, siis ei ole lahenduseks mitte laenuperioodi pikendamine vaid – nii karm, kui see ka ei ole – oma sissetulekute suurendamine.

Kui see fakt kohale jõudis, langes stressitase tunduvalt, sest mul oli tekkinud selgem arusaam oma soovidest ja võimalustest.

TEET PARRING

Nordea Panga kuldkliendi segmendi juht

Nikon HOW CLOSE IS NOW?

Ole valmis! Elu on täis põnevaid hetki. Sinu kannatlik ootamine on premeeritud lummava looduse jälgimisega. Samuti Sinu kõrgete nõudmistega parima kvaliteediga optiliste seadmete osas. Olles üks maailma juhtivaid kaamera tootjaid, pakume Sulle suurt valikut optilisi tipptooteid binoklitest kuni kompaktsete linnuvaatlustorudeneni. Meie uuenduslik tehnoloogia tagab, Sulle võimaluse keskenduda parimatele hetkede looduses – isegi hämaras.

Nikon'i seiklusoptika: loodud avastama unistusi!

PROSTAFF 10x42 6.7" WP

* Olen piisavalt lähedal?

I AM PHOTOGRAPHER PRO SHOP

www.mytrophy.eu
Telefon: 6411 502
Tartu mnt. 84a, Tallinn

Optical Excellence Since 1917

Anne Ots ütleb, et õunad on neil iga päev laual. Tütar Susannele meeldib näksida ka Lotte porgandeid.

Laps eelistab porgandit kommile?

Köögivilja kasulikkusest tervisele kuuleb söögi alla ja söögi peale. Kas need jutud on aga ka vilja kandnud?

“Meie pere sööb küll palju köögi- ja puuvilja,” ütleb tütar Susannega Tartu Lõunakeskuse Rimisse tulnud Anne Ots.

Kaheksa-aastase Susanne lemmik on värske porgand, mida ta võtab tennisetrenni kaasa, et pärast treeningut neid närida. Ka ühepajatoit, köögiviljadega frikadellisupp ja pajaroad on tihti nende pere laual.

“Kaks vanemat tüdruku on ilu- võimlejad, nii et tervislik toitumine on väga oluline,” räägib ema. See tähendab värsket köögiviljast ja tailihast toite.

Köögiviljad noortele

Ja kuigi tüdred pole hautatud köögiviljast ülearu vaimustuses, oskab ema neile seda siiski sokutada. “Teen hästi peeneks ja petab ära küll,” naerab Anne Ots.

Puuviljadest on iga päev laual õunad. Saiakesi, pirukaid ja kooke nende peres aga eriti ei sööda. Lisaks puuviljadele maiustavad lapsed šokolaadiga.

EMORI ostueelistuste uurin- gust selgub, et Eesti elanikud on enda hinnangul kõige enam suu- rendanud köögiviljade, puuvilja-

de ja marjade tarbimist, allamä- ge veerevad aga suhkrut sisalda- vad kaubad nagu kondiitritoo- ted, maiustused, karastusjoo- gid. Varasemast enam tarbivad puu- ja köögivilju (enda hinnangul) naised, noored, pealinla- sed, suurema sissetulekuga ning kõrgema haridusega inimesed.

Maiustusi ja šokolaadi söi enam kui 1100 küsitlust aastast varasemaga võrreldes sama pal- ju 63% ning rohkem 3–4%. Iga neljas väitis aga, et tarbis maius- tusi vähem.

Ka Tervise Arengu Instituudi (TAI) uuringust, millele vastas 4800 inimest, selgub, et alla 25aastased noored söövad köö- givilju rohkem kui vanemad, naised armastavad aiavilju roh- kem kui mehed. Naised söövad ka puuvilju ja marju rohkem kui mehed, pooled õrnema soo esindajad vähemalt 200 gram- mi päevas.

Mehed on seevastu maia- mad, eriti 45–54aastased. Neist ligi 16% sööb iga päev kommi või šokolaadi ja kümnendik ma- gusaid küpsetisi või kooke.

Päris nii ei saa öelda, et kommid ja limonaad oleks vahetatud banaani ja porgandi vastu, aga trend tervislikuma ostukäitumise poole joonistub välja küll.

Annika Vilu

Mitte kordagi ei söönud kü- sitlusele eelnenud nädala jook- sul värsket köögivilja 16% mees- test ja 13% naistest. See näitaja on paari aasta tagusega võrrel- des väiksem.

TAI on puu- ja köögivilja- de kampaaniaid teinud alates 2009. aastast. “Kuigi üldiselt teatakse nende tervislikkusest, ei sööda neid siiski piisavalt,” tõ- deb TAI kommunikatsiooniosa- konna juhataja Helen Noormets. “Rahvatarkus ütleb, et üks õun päevas toob tervise, kuid see ei ole siiski päris piisav.”

Toitumisteadlaste soovitus- te kohaselt tuleks süüa puu- ja köögivilja viis portsjonit ehk 500 grammi päevas. “Eesti köök ei ole aga väga köögiviljasõbra- lik,” nendib Noormets.

Kui puuviljade söömist mõju- tavad suuresti hind (ja sissetu- lekud), siis köögiviljade puhul rohkem harjumused, valmista- misoskus, kättesaadavus. See- tõttu antakse kampaaniates ka ideid puu- ja köögiviljatoitude valmistamiseks ning levitatak- se retsepte.

PORGAND POPP

Köögivilja kogub austajaid

Tarbimine inimese kohta (kg) 1. juulist 30. juunini

Aasta	2004–05	2005–06	2006–07	2007–08	2008–09	2009–10	2010–11	2011–12
Köögivilja	56,9	64,1	67,5	76,7	80,0	85,0	84,4	91,4
Puuvilja ja marjad	39,2	44,0	39,9	40,9	45,0	45,2	39,9	37,4

Allikas: statistikaamet

SÖÖMISHARJUMUS

Magus jääb siiski alla

Viimase seitsme päeva jooksul söönud vastajad (%).

	Köögivilja	Puuviljad- marjad	Magusad küpsetised- kookid	Kommid- šokolaad
6–7 päeval	22,4	27,9	7,5	12,6
3–5 päeval	29,9	29,1	17,6	22,2
1–2 päeval	34,5	30,5	49,1	45,0
Mitte kordagi	13,2	12,6	25,8	20,2

Allikas: TAI, Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring 2013

Šokolaadisöömine kasvab

Kas inimesed plaanivad rohkem rohelist sööma hakata või on seda ka juba teinud ja eelista- vad kommidele porgandit?

“Päris nii ei saa öelda, et kommid ja limonaad oleks vahe- tatud banaani ja porgandi vastu, aga trend tervislikuma ostu- käitumise poole joonistub välja küll,” tõdeb Selveri avalike suhte juht Annika Vilu.

Puu- ja köögivilju ostetak- se nende poeketist varasemast rohkem ning karastusjooke ja maiustusi vähem. Kondiitrito-

dete müük on jäänud seejuures samaks. Samas rõhutab Vilu, et nii tõusu kui languse puhul on tegu vaid ühe-kahe protsendiga ning suurt muutust inimeste ostu- harjumustes ei ole.

Seevastu Rimi ja Säästumar- keti ketis kasvas mullu üsna sa- mas suurusjärgus nii magusa kui ka puu- ja köögivilja müük, tõdeb sealne kommunikatsioo- nispetsialist Katrin Bats.

Ka AC Nielsen jaekauba- duse uuring ei kinnita seda,

et maiustuste tarbimine oleks möödunud aastal vähenenud.

Uuringu tulemused näita- vad hoopis kommid ja šoko- laaditahvlite tarbimise mahu väikest, ligi kolmeprotsendilist kasvu eelmisel aastal võrreldes üle-eelmisega. Eesti suurima kommivabriku Kalev tootmis- mahud on aga aastaga kasvanud ligi viiendiku võrra, tõdeb kom- munikatsioonijuht Ruth Roht.

HELI RAAMETS

Läbi muda parimaks metsameheks

15.–16. aprillil panid Luua Metsanduskoolis oma oskused proovile 130 aiandus- ja metsandusõppurit üle Eesti.

Kahel päeval katsuti jõudu raie- võistlustel, kus hinnati täpsus- saagimist, laasimist ja langetamist. Võisteldi metsamasinate tundmises ja käsitemises. Lisaks hinnati puu kõrgust ja vanust ning määrati taimede arvu.

“Tase oli sel aastal väga hea,” rõõmustas Luua Metsanduskooli metsanduse valdkonna koordinaator Marko Vinni.

Tõsi, ülesannetega rada metas oli tavapärasest pikem ja lisatud oli kallak, mis tekitas paljudele õpilastele probleeme. Ka paksu lumega saadi hakkama,

ainult et lõpuks muutus rada ve- siseks ja mudaseks ning võistle- jad kippusid sealt läbi vajuma.

Raievõistlusel, metsamasinate tuleproovil ja metsarajal võidut- sesid Luua Metsanduskooli õpila- sed. “Edu tõi aastane ettevalmis- tus, tänu KIKi rahale saadi teha õpilaagreid,” rääkis Vinni.

Maastikuehituse võistlusel said noored end proovile pan- na taimede tundmises ning kivi- müüri ja sillutisega maastikuehi- tusliku objekti rajamises. Tuge- vamaid tulemusi näitasid Rāpi- na Aianduskooli kasvandikud.

Osales ka Pärnumaa Kutse- hariduskeskus. Vinni sõnul ti- vustas pingutama see, et head tulemused võimaldavad pääsu Euroopa võistlustele.

HELI RAAMETS
RAIVO TASSO

Terje Toots, Charlotte-Miranda Feršel, Riin Mokrik, Kristjan Jõesalu ja Erik Rüütel ehitusmaterjali mõõte määramas.

PILTUUDIS

Maamessile minnes tasub kummikud jalga panna

RAIVO TASSO

Tänavune hiline kevad ei ole lasknud ka Tartu Näituste ümb- ruse messiplatsidel taheneda.

“Alustasime juba märtsis lume äravedu, aprilli algul vii- di viimased koormad,” räägib Maamessi pressiesindaja Too- mas Kelt. Nüüd on tuul ja päike nii mõnelgi päeval maad kuiva- tanud, kuid see pole piisav.

“Sellist kevadet ei mäletagi,” tunnistab Kelt. Tõsi, ka tunamul- lu veeti enne messi platsilt lund ära, aga see on siiski tavapäratu.

Messikülastajate jaoks on jalgteed kaetud puiduhakkega. EkspONENTIDE soovil veetakse ka nende platsidele haket.

“Nüüd tuleb vaid põialt hoi- da, et ilmataat tänasest laupäe- vani kestva messi ajal taevaluu- ke ei avaks,” loodab Kelt.

Uus on see, et messiala lähis- tel pole külalistele parkimist ette nähtud. Liiklusohutuse kaalu- lustel ei saa tänavu kasutada tee- ääri, samuti maaülikooli parklaid ega messiala tagust muruplatsi.

Lähimad parklad on laulula- va ülemine ja alumine parkla. Toomas Kelt soovib autod jätta Ravila tänava pikenduse juurde endise autoturu asukohale või Lõunakeskuse parklasse. Mõle- mas kohas teeb messibuss iga veerand tunni järel peatuse ja veab inimesed Maamessile ning hiljem toob tagasi.

HELI RAAMETS

Maamessi projektijuht Margus Kikkul loodab, et ajaks kui külalised saabuvad, on pinnas tunduvalt kuivemaks tõmbunud.

PEUGEOT 3008 JA 5008 Pakkumine Active mudelitele.

peugeot.ee/kampaania

alates
5.2
l/100 km
KESKINE
KÜTUSEKULU

alates
130
g/km
CO₂
EMISSION

alates
5.3
l/100 km
KESKINE
KÜTUSEKULU

alates
135
g/km
CO₂
EMISSION

PEUGEOT 3008 Active
1.6 HDi

Erihinnaga al. **19 800 €**
Kuumakse al. **235 €**

PEUGEOT 5008 Active
1.6 HDi

Erihinnaga al. **20 300 €**
Kuumakse al. **241 €**

Lisaks maksame **1000 €** Sinu vanale autole peale.

* Active mudeli varustuses: automaatne kliimaseade, CD/MP3/handsfree, vihmaseensor, püsikiirusehoidja, 8 turvatatja, ABS/ESP, 16" valveljed, 4 x el. aknad, soojendusega el.peeglid jpm.

Autoliisingu krediidi kulukuse määr on 3,2% aastas järgmistel näidistingimustel (seisuga 01.02.2013): Sissemaks 10%, jääkväärtus 25%, aastane intressimäär 2,55% + 6 kuu euribor, periood 60 kuud, lepingutasu 199 €. Hinnad sisaldavad 20% käibemaksu. Peugeot Liisingu pakkuja on SEB Pank. Enne lepingu sõlmimist tutvuge tingimustega ning vajadusel konsulteerige asjatundjatega. Peugeot sõiduautodel on tootjapoolne 3-aastane garantii. Pildid on illustratiivsed. Kampaania kehtib kuni 31.05.2013 või kuni sõidukeid jätkub.

MOTION & EMOTION

PEUGEOT

TALLINN / Amserv Sõpruse
Sõpruse pst 151; Tel: 620 0950
TALLINN / Auto Forte
Tartu mnt 87 D; Tel: 699 7510

TALLINN / Metro Auto
A. H. Tammsaare tee 53; Tel: 654 0300
TARTU / Amserv Turu
Ringtee 32; Tel: 730 0666

HAAPSALU / Uuemõisa Autokeskus
Tallinna mnt 78, Uuemõisa; Tel: 472 4010
JÕHVI / Mariine Auto
Jaama 42 B; Tel: 332 1071

KURESSAARE / Kuressaare Autoteenindus
Kalevi põik 2; Tel: 452 1041
VILJANDI / Rael
Tallinna tn 97; Tel: 433 0987

PÄRNU / Mariine Auto
Roheline 66; Tel: 449 9072
VALGA / Salome Tartu
Pihlaka tn 2; Tel: 733 7580

RAKVERE / Wiru Auto OÜ
Kreutzwaldi 5B; Tel: 329 5560
f peugeotesti

Kõik linnud saabuvad korraga

Laulu- ja väikeluikedega koos paistis 15. aprillil Läänemaal Seira küla põllul olevat nii suur-laukhanesid kui rabahanesid ning erksate lindude lähedus meeldis ka metskitsedele.

Vaatlejad on tänavu märganud rändlindude isevärki käitumist, põhjuseks lumine kevad.

Selle kevade üks ühisjooni on, et linnud oleks justkui kusagil ootel olnud. Nüüd kui lumi jõudsalt kahaneb, tulevad korraga kõik – nii need, kes ammu oleksid pidanud siin olema, kui ka need, keda alles ootama on hakatud.

“Ei ole varem näinud kevadet, kus lõokesed tulevad koos Lõuna-Aafrikas talvitanud tegelastega,” märkisid 12. aprillil Kallu linnuajamaa tehtud vaatlusel Pärnumaa linnumehed Indrek ja Jaak Tammekänd.

“Pole enne seda täheldanud, et Läänemaal tulid 10.–14. aprillini pea kõigile 18-le minu vaadeldud valge-toonekure pesale emas- ja isaslind ühel ja samal päeval,” ütles loodusemees Lembitu Tarang. Tavapärane oluks isaslinnu varasem saabumine.

Tutiga hõivajad

Hästi nähtav oli kevade edenemine rändelt saabunud kiivitajate järgi.

Paikades, kus põllud veel enamjaolt lume all, koondusid saabujad maanteeäärsetele juba sulanud maaribadele. Iga päevaga lumevaba ala laienes ja selle

Õhk lembehetkest paks: valge-toonekured kurameerimas Läänemaal Laikülas 14. aprilli hommikul.

võrra hajusid kiivitajad laiemale alale, neid tuli ka järjest juurde.

Rapla linna külje all on põld, mille keskele, lausa lumeväljale, koondus 12. aprilli õhtupoolikuks kümmekond lindu. Sellise käitumise põhjus selgus järgmisel hommikul, kui lumi põllul oli juba silmanähtavalt kahanevad ja koondujatel kiivitajatel oli sealsamas piisavalt paljast maad, kust toitu otsida.

Päev päeva järel on põldude lumevabad pinnad laienenud. Selle ajahetke tüüpiline vaatepilt

Läänemaa–Rapla teede ääres on, et seal, kus vett rohkem, sibab hulgaliselt kiivitajaid (kui muidu ära ei tunne, jälgitagu uhket tutti peas).

Veel saalib seal tihedas parves kuldnokkasid, hakke, liigub sinikaelpartide paare. Näha on ka hallrästaid, hallvareseid ja ka mõnd üksikut toitu otsivat valge-toonekure.

Läänemaal on põldudel naerukajakate parvesid ja kõikjal õhus lendab põldlõokesi. Kui liisada üle lendavad haneliste par-

UUE AASTAAJA KUULUTAJAD

Tiivulised kevademärgid

- Sel aastal kuulsin esimest talvikest laulmas 29. märtsil.

Eedi Lelov linnulistik

- Esimene sookurg sai juba 25. märtsil ära kuulud.

Mati Martinson Sõrve linnuajamaa päevaraamatus

- Esimest valge-toonekure nähti tänavu linnade linnuvaatluspäeval 31. märtsil Tartus.

Tarvo Valkeri ülevaade vaatlustulemustest

- Kiivitajate lahmatuse üle Eesti.

Linnulistik 7. ja 8. aprilli kohta

- Tundub, et nüüd on kevad punni tagant lahti saanud.

Linnulistik 8. aprilli kohta

- Lisaks linavästrikerle on hakanud saabuma ka teisi putuktoidulisi: must-lepalind ja suitsupääsuke.

Mati Kose linnulistik 11. aprillil Aivo Kleini vaatluste põhjal

- Lõpuks on kevad ujedusest üle saanud.

Indrek ja Jaak Tammekänd linnulistik 12. aprilli kohta

ved, mõni sookurgede salk ja kusagil postide või üksikute puude otsas vahti pidavad kullidviud, peaks elav rändlinnuelu silma hakkama vähikuilegi.

Veel märtsi lõpus tuli ornitoloogidel nentida, et linnuriik on liikidest vaene ja mingitki elavat rännet ei toimu.

Linnadevahelisel lindude vaatlemise võistlusel ei kohatud üldse muidu tavapäraseid varakevadisi rändlinnuliike nagu põldlõoke, kiivitaja, sookurg ja õõnetuvi.

Selsamal (märtsi viimasel) nädalavahetusel olnud lihavõtte linnuvaatlusel nähti vaid üht valge-toonekure; kuldnokki ja teisi varakult saabujaid oli samuti väga vähe.

Asi hakkas muutuma aprilli esimesel nädalal, kui siia ja sinna tuli kevadekuulutajaid juurde.

7. aprillil nentis Rapla linnuajamaa nii kuldnokkasid, kiivitajaid kui põldlõokesi loendanud linnumees Andrus Jair, et rändurid üritavad ennast lumiseks kiskuva ilma kiuste jõuga kohale ajada.

“Tuul keeras edelasse ja pani linnud liikuma. Aga Kuressaare pool oli lund sadanud ja kiivitajad tulid ühekaupa tagasi,” kirjutas samal päeval Sõrve linnuajamaa päevaraamatusse Saaremaa linnumees Mati Martinson.

Ka Kihnus märgati esimest suuremat lindude rände lainet. Sellest alates, küll ilmastikust sõltuvalt väiksema-suurema aktiivsusega, läkski tegelikult liikumine lõpuks lahti.

Lahkujad ja saabujad

Lumeolud meil ja põhjas tekitasid tänavu olukorra, kus hangelinnuparved, kes Eestist kevaditi läbi rändavad põhja poole pesitsema, alles liikusid siin, kui juba nähti isegi lõunast siia saabunud suitsupääsukest.

Kihnu vaatleja Aivo Klein kohatas esimest suitsupääsukest juba 11. aprillil, Harjumaal nähti pääsukest 14. aprillil.

Tänavune talv ja kuusekäbi-rohkus meelitasid Eestisse mitut liiki ning tavapäratult palju rähne. Kas nemadki pöörduvad nüüd pesitsuspaikadesse tagasi?

Ornitoloog Riho Kinks pakkus, et paljud neist üritavad ka siia jääda. Märtsi lõpu vaatlus näitas, et näiteks suur-kirjurähnide hulk on endiselt suur.

VIIO AITSAM

MAAMESS

18.-20. APRILL 2013

Tule osale!

SUUR
MAAMESSI

ORIENTEERUMIS-
MÄNG

Maalehe messiboksis (B-30):

» müügil suur valik soodsaid raamatuid ja uued Maalehe logoga tooted

» loosirattas üle 1000 vahva auhinna – hind vaid 1 €

» põnevad autoritunnid ja mõnus puhkenurk

Autoritunnid:

18. aprill

13–14 Tiina Paasik “Maalehe salatiraamat”

16–17 Ingrid Bender “Maalehe tomatiraamat”

19. aprill

13–14 Harri Poom “Maalehe arbuusi- ja meloniraamat”

16–17 Jaan Kivistik “Maalehe viinamarjaraamat”

20. aprill

10–11 Priit Põldma “Maalehe kurgiraamat”

13–14 Luule Tartlan “Maalehe kartuliraamat”

Kohtume Tartus Maamessil!

Papaigoitulpide kollektsioon

Dekoratiivkõrvits

Suve alguseni pole enam palju jäänud. See tähendab, et varsti on jälle väga mõnus aias askeldada. Kõik vajaliku aeda, terrassile ja rõdule leiad Bakkerist.

Bakker on Euroopa suurim aiandusfirma, mis tegutseb pea kõikides Euroopa riikides. Bakkeril on üle 65 aasta kogemust värske aiataimede ning aiatarvikute postimüügi alal. Kõik tooted on pakendatud suure hoolega, kasutades selleks parimaid materjale. Enne kliendile saatmist läbivad kõik taimed kvaliteedikontrolli: näiteks vaadatakse lillesibulate suurust, istikute kõrgust ja roosidel okste arvu, erilist tähelepanu pööratakse taimede juurerepallile. Bakkerist leiab väga laias valikus nii klassikalisi kui ka eksotilisi aiataimi ja -puid ning köögi- ja juurvilju. Saadaval on ka dekoratiivsed köögiviljad, mis pakuvad palju silmarõõmu. Sügisel valmivad küpsedes värvitoonides kõrvitsad ja pudelkõrvitsad, mida leidub iga-suguse kuju ning suurusega ning mis sobivad suurepäraselt kaunistama näiteks aialauakest. Samuti on Bakkeris saadaval seemnelindid, mida on väga mugav kasutada ja pilkupüüdvad aiakaunistused, millega oma aeda erilistust lisada.

Möödunud aasta novembris andis Bakker Eestis esmakordselt välja kataloogi Bakker Comfort, mis erinevalt tavakataloogidest on keskendunud tarbeesemetele. Comfort kataloogist leiab väga praktilisi ja nutikaid tooteid igast valdkonnast. Sellel kevadel antakse välja juba uus Comfort kataloog. Uuest kataloogist võib leida palju suviseid tooteid ja pakkumisi. Kataloogi saab tellida tasuta meie kodulehelt www.bakker.ee.

Bakkeri kodulehelt www.bakker.ee leiab alati palju eripakkumisi, soodushindu ja nõuandeid igale aiapidajale! Lisaks saab iga e-poe tellimusega kaasa ka erilise kingituse.

Bakker soovib Sulle rõõmsavärvilist ja meeleolukat suve!

Roos

Daalia

Suureõieline roos

Tulp "Exotic Emperor"

Suureõieline lillia

Papaigoitulpide kollektsioon

Suureõieline roos

Suureõieline lillia

Suureõieline daalia "Blue Bell"

Suureõieline lillia

Suureõieline lillia

Bakker

www.bakker.ee

Klientide saadetud pildid Bakkeri taimedest

AGU
UUDELEPPstrateegilise
kommunikat-
siooni konsultant

Inimesed on endale ikka kõrgema olendi juurde mõelnud. Kui hingeline pool kõrvale jätta, on selleks olnud kolm väga pragmaatilist põhjust.

Jumala abil õnnestus seletada seda, mida mõistus muidu ei võtnud, nõutada endale seda, milleni võimed ei küündinud, ja põhjendada läbikukkumisi, mida enesehinnang oma kraes- se kirjutada ei lubanud.

Meie praeguses üsna jumalavallatus ühiskonnas on häda käes. Jumalat ei usu, aga endisti viisi ei saa mõnest asjast aru, paljugi jääb kättesaamatuks ning midagi läheb vussi. Ja kuna me oleme ikkagi inimesed, peab keegi selles kõiges süüdi olema.

Mõnes mõttes meenutame seetõttu rohkem vanu kreeklasi kui oma praegusaegseid kristlikke naabreid. Ristiusu puhul oli lihtne, kõik hea oli jumalast ja kuri saatanast ning rohkem kui kaht peategelast polnud tarvis.

Kreeklastel oli keerulisem, neil oli iga asja kohta oma jumal. Peajumalaid üksi oli mituteist tükki, lisaks kümnete kaupa väiksemaid kuni valguse ja pimeduse, vee ja mägede jumalateni välja.

Kes küll võtaks vastutuse?

Ka meie ei leia praegu üht kuju, kes võiks kõige eest vastutada. Teinekord ei suuda üldse leida kedagi ega midagi, mis asju seletaks. Siis võtame välja oma XXI sajandi lemmikjumala: Luulu, vandenõuteooriate valitsejanna.

Tuli tema altariil ei kustu hetkekski ja ohvriannid voolavad katkematu joana. Vaadakem korra ümber.

Rahvakogu on oma töö teinud ja parlamenti jõudnud ettepanekud on märksa leebemad, kui algul arvati. Sellest hoolimata veereb värten vurinal ja jutustab, et asi oli kas sotside vandenõu paremerakondade kukutamiseks ning riigi ülevõtmiseks või siis uue partei tuleku ettevalmistamine.

Sotsid võivad praegu ju olla popimad kui iial enne, kuid nii peene, pikaajalise ja mitmekihiliseks mänguks pole Eestis ükski erakond võimeline.

Nägin ise sundpoliitiseerimise vähendamise valdkonna juures, kuidas mõjusamad ja krehvtisemad ettepanekud suubusid laudkondades, millel polnud sotsidega mingit pistmist. Ja läksid läbi laudkonnas, kus istus nende peasekretär.

Uus Partei on aga Eesti peajumalanna Luulu üks lemmiklapsi, neipõlvenimega Res Publica. Pärast seda sünnib ta nagu fööniks iga mõne aja tagant uuesti.

NO99 tegi teatritüki ja kohe räägiti poliitkoridorides uue partei tulekust. Silver Meikar kirjutas Postimehes artikli, pandi jälle sama plaat peale. Jaan Männik korra ähvardab, süüdatakse küünel pühakojas. Konservatiivne Rahvaerakond valib uue esimehe, hakkab iseen-

nast jumalatütreks pidama. Ära unustataks pisiasja, et fööniks ei sündinud mitte iga kahe ega nelja ega isegi mitte kaheistkümnene, vaid sadade aastate tagant. Olgu, Eestis ei pruugi uue edukarakonna sünniga nii palju minna, kuid veidi läheb siiski aega.

Heal lapsel mitu nime

Meenutagem, viimane suurde poliitikasse iseisvalt püsima jäänud erakond asutati aastal 1994, laiemalt tuntakse seda poliitilist jõudu Reformierakonna nime all. Hilisemad on tulnud, et minna.

Heal lapsel on mitu nime ja tublil jumalal mitu last. Nii ka Luulu, Uue Partei tulek pole ainus võsu. Tal on lisaks poeg, Meid Kiusatakse.

Euroopast tulev statistika näitab, et meil on palgalõhega asjad väga halvasti ning naiste tööd ei

Me ei ole valmis tunnistama, et elu võibki igav olla, kõigest ei saa aru saamagi ning teinekord oledki lihtsalt käpard.

MOODSA AJA JUMALANNA ja ta lemmiklapsed

VALDEK ALBER

väärtustata sama palju kui meeste oma. Maailma statistika näitab, et me joomes ennast surnuks. Sellist näidete rida võiks jätkata.

Reaktsioon on lihtne. Meie pole halvad, vaid meid lihtsalt näidatakse halvas valguses. Ise arvutame palgalõhet teistmoodi ning saame teada, et naised teenivad küll meestest vähem, aga mitte kolmandiku, vaid kõigest neljandiku jagu.

Lohutuseks sobib küll, kuigi me poleks pooltki nii õnnelikud, kui keegi käsiks virisemise lõpetada, sest meie supikaussi kalati solgivett ainult veerand kulbitäit, mitte kolmandik.

Liigategijate otsimine on universaalne vabandus. Meie viina joovad ära soomlased ja briti poissmehed, HIV olla narkomaanide ja muidu pättide rida jne.

Kuni selleni välja, et ühes ja samas olukorras võib näpuganäitamist rakendada mõlemat pidi. Andrus Veerpalu on rahvuskangelane ja puhas poiss, kelle norrakad enne MMi maha võtsid, väidab üks pool. Paragrahvivääranjad pesid dopinguputuse puhtaks, niikuinii on kõik tipud süstla otsas, kinnitab teine pool.

Mine sa tea, kummal pool on tõde, kuid leeki Luulu altariil õhutavad mõlemad.

Loomulikult on Luulul veel lapsi, nagu Homoseksuaalsus Nakkab, Tulnukad Tulevad, Templiordu Tegutseb jne. Oma olemuselt on kõik need lood sarnased: me ei ole valmis tunnistama, et elu võibki igav olla, kõigest ei saa aru saamagi ning teinekord oledki lihtsalt käpard.

Viimasel ajal on päris palju juttu olnud sellestki, et kui pildil on midagi valesti, peaks näpuganäitamise asemel pakkuma välja ka lahenduse. Luulu juures on lahendus lihtne. Tuleb pöörduda tema ürgvastase poole.

Kui juutide jumal võitles saatana, siis Luulu vastaspooleks on terve mõistus. Terve mõistus sunnib esitama küsimusi. Näiteks uue partei puhul saab alati küsida, kas väidetavatel uue erakonna tegijatel on ambitsiooni, ideesid, tegijaid ja raha.

Vaja on kõiki nelja, muidu ei tee midagi. Kui tegelikult võimule saada ei taha, siis päriselt ju parteid ei tee. Sellest vastusest oleks pidanud piisama NO99 puhul ning tegelikult ka Silver Meikari artikli järellainetuses.

Enamasti pole uue erakonna tegemises kahtlustatavatel suurt midagi, ei tahtmist täis meeskonda ega põhjatut kaudust, kust kogu lõbu kinni maksta. Järelikult pole põhjust vett vahtu lüüa, ning kui mõni seltskond korra tulebki, siis varsti loksub tiigivesi vanaviisi edasi.

Kiusamisega on sama lugu. Peaks esitama ühe lihtsa küsimuse, mis kõlab enda suhtes küllaltki häbematult. Kas me tõesti oleme nii tähtsad, et kogu maailm vaevuks meid vaenama?!

Aus vastus oleks, et tegelikult ei lähe me suurt kellelegi korda. Just nagu enamiku inimeste igapäevaelus: lähedased huvituvad meist natuke, muidu tuttavad pisku jagu ning ülejäänutele on üsna, kui mitte täitsa ükskõik.

Kui me korda ei lähe, siis ega ei viitsita eriti vaenata. Endalgi muresid küllalt. Kui paistab, et pole, siis käsi südamele: kui paljudele läheb tegelikult korda Tiibeti saatus? Selliseid küsimusi võiks esitada lõpmatuseni.

Luulu kummardajaid kõik need küsimused ja vastused aga ei sega, sest jumalannal on veel üks laps, Tegelik Tagamõte. See laps aitab emal võidelda oma ürgvaenlasega ning sunnib terve mõistuse väljapakutust kahtlema.

Asi pole lootusetu

Küllap ikka keegi kusagil nikerdab uut erakonda, sest kõik ju tahavad võimule, eks?! Meedia kiusab just meid, sest kui nad meid kiusata ei tahaks, siis miks meid ei kiideta, ah?! Jne, ikka oma rikutuse tasandil.

Nii nagu valguse ja pimeduse võitlus on pidev ning üks vahetub teisega, nii pendeldavad ka inimesed ikka ja jälle irratsionaalsete uskumuste ning ratsionaalsete teadmiste vahel.

Teinekord lihtsalt paistab, et nagu seekord jäi talv venima, kipub ka Luulu mõistusest liialt üle olema.

Asi pole siiski lootusetu. Tulles veel korra vanade kreeklaste juurde tagasi – Sokratese ainetel võib tõdeda, et kõigile pole võimalik kõike õpetada, kuid inimesi saab mõtlema panna. Vaid mõeldes kaob hirm, et keegi kusagil jälle niite tõmbab.

Esmalt liiduleping, nüüd siis piirileping

Kas Eestile tõesti piisab vaid Venemaa ebamäärastest lubadustest olla edaspidi meie hea sõber, seltsimees ja vend?

Probleemse Vene naabriga läbi-saamine on alati olnud keeruline. Praegune piirileping tuletab mitmeski mõttes meelde aega natuke rohkem kui 20 aastat tagasi. GPU (*glasnost, perestroika, uskorenje*) ehk uutmise raames oli päevakorral uue liidulepingu sõlmimine.

Ilmselt läänemaailma liidrite tungival nõudel, kellele nende tolaeagne lemmik Mihhail Gorbatšov väsimatult rääkis *à la* “enne sõda oli, mis oli, kuid nüüd oleme omavahel juba nii kokku kasvanud, et ükski täie aruga inimene ei soovi enam eraldumist”. Ajalooratast tagasi ei keera, lisasid teised kaasatundjad ja kaasajooksikud omalt poolt.

Lääs ütles seepeale: väga tore, aga tõestage. Ja tõestus pidigi olema vabatahtlikult sõlmitud uus liiduleping.

Leping jäi õnneks siiski sõlmimata

Nii võeti suund uue liidulepingu ettevalmistamisele ja sõlmimisele. Ehk mäletab veel keegi, mille eest Rahvarinne tol ajal seisis ja võitles – see oli uuendatud Nõukogude Liit. Sõlmimata tookord leping jäigi, aga mitte meie kangelasliku vastuseisu tõttu, vaid

JÜRI SAAR

Tartu Ülikooli professor

suure segaduse ja bardaki tõttu, mis Moskvast endas valitses.

Kui Venemaa ja Nõukogude Liit omavahel tülli läksid, pääsesime uuest liidulepingust ja saime päris vabaks. Juriidilises keeles – jäi ära uue reaalsuse lepinguga vormistamine. Ja seda meie suureks-suureks õnneks.

Pole raske näha, et piirilepingut on praegu Venemaale hulga rohkem vaja kui Eestile. Esiteks muidugi kiire viisavabaduse saamiseks, milleks avaldatakse Eestile ka Euroopa suunalt survet.

Neile surveavaldajatele võiks meelde tuletada, mis sai Venemaa vastuvõtmisest WTOsse. Kas Venemaa on kas või ühe heatahtliku žesti teinud Eesti suunas, kuna on värske WTO liige? Mina sellist asja küll ei tea. Sealne sanitaarepidemioloogia jaam töötab välismaalt tulevate toiduainete uurimisega ikka endises stiilis.

Ja täpselt samuti läheb ka viisavabadusega, kui seda etteulatavalt enne täpsete nõudmiste täit-

mist Venemaale võimaldatakse. Üks asi on aga Eesti jaoks veelgi olulisem, kuigi sellest üldse ei räägita. Venemaale on tähtis, et me ise loobuksime Tartu rahust ja riiklikust järjepidevusest.

Kui Venemaa ütleb, et Tartu rahu on ajalugu, mitte midagi muud, ei üllata see kedagi, sest lepinguid selles õigustraditsioonis ainult nii kaua järgitaksegi, kui on kasulik.

Aga niipea, kui me selle sõnumi ise teatavaks teeme, võib Venemaa kogu maailmale öelda: “Näete, nad said ise ka lõpuks aru, et 1991. aastal tekkis neile riik meie armust.”

Venemaa taotleb selle piirilepinguga ei rohkem ega vähem, kui et me tagasiulatuvalt tunnistasime: 1991. aastaks oli kujunenud uus poliitiline reaalsus. Kahjuks selle maa juhtide arvates ei jõutud seda lepinguga vormistada, kuid parem hilja kui mitte kunagi.

Mis Kremli võimureid nii väga ärritab?

Kiirelt ja tingimusteta allkirjastatud piirileping tooks meie jaoks kaasa üha uusi nõudmisi, selles ei maksa kahelda. Mida meil siis oleks vaja Venemaa poolelt? Tegelikult ainult ühte asja, muidugi

Tõenäoliselt interpreteerib Venemaa meie järeleandmisi kui nõrkust ning jätkab suhtlemist vastavas võtmes.

Miks maale? Parema linna

Misso valla ettevõtja Tiit Niilo üleskutse “Maale elama!” on küll nutikas, kuid omal kohal on ka “Linna elama!”.

Linnastumine pole halb, küsimus on pigem asjaolus, et selle tulemusena jääks püsima tasakaal, sealhulgas sooline tasakaal.

Hetkel on Eestis linnas naisi üle ja mehi puudu. Maal on seis vastupidi. Lahendus ei peaks loomulikult olema ainult ühesuunaline. Naised võivad ka maale kolida, kuid sobivate töökohtade puuduse ning arenguvõimaluste piiratud tõttu on see ebatõenäolisem. Seega tuleb sundida ja motiveerida Eesti mehi võtma elu tõsisemalt – väljakutsena.

Istub nurgas ja norutab

Eesti mehe identiteet on aga kannatada saanud, tema enesepilt on tõenäoliselt kehvem, kui võiks olla. Talle tundub, et keegi teda ei kaitse, vaid kõik on tema vastu. Sellepärast Eesti mees istub piltlikult öeldes nurgas ja norutab. Retooriliselt kü-

MIHHAIL KORB

Tallinna Kesklinna vanem

sides: miks Eesti mees ei ela kiirega, miks ta on keskmiselt palju ambitsioonitum kui Eesti naine? Miks ta ei taha saavutada ja seetõttu ei saavutagi 35. eluaastaks midagi rohkemat kui ema rahakoti peal hinge sees hoidmise?

Tuleks aidata tal ennast uuesti leida. Linnas on minu meelest selleks praegu paremad võimalused kui maal.

Maal valitseb tõeline pruu-dipõud, kurdetakse. Kuid miks te, poissmehed, siis midagi ette ei võta? Lahendus on ju siinsamas – näiteks Tallinna kesklinnas elab 24 301 meest ja 28 519 naist ehk 1,17 naist mehe kohta!

Omavalitsuste jätkusuutlikkus sõltub aga eelkõige järelkasvust ning seejärel järelkasvust, kes jääb konkreetse linna või valda elama ka pärast täisealiseks saamist. See, et suur osa inimesi sünnikodust eda-

koos kõige sellest tulenevaga: et Venemaa lõpetaks ükskord meie klientelistliku suhtlemise isanda positsioonilt.

Just seda suhtumist on Vladimir Putin ja teised Venemaa kõrge ametiisikud korduvalt väljendanud ning sedasama kor-davad järele mõned meie kohapealsed poliitikud.

See, et nendest väiksem, nõrgem ehk alamal seisja julgeb midagi nii suurelt tahta ja oma seisukohti deklareerida, ajabki Kremli võimureid endast nii välja.

Millal ükskord jõuab Vene valitsejatele kohale, et Eesti pole riigina olemas mitte nende armust, vaid meie omast tugevast tahtest ja tänu ajaloolisele võimalusele, mida oskasime ära kasutada?

Oleks väga suur strateegiline viga, kui sügavalt poliitilist ja põhimõttelist küsimust serveeritakse vaid tehnilise ja väheolulise detailina.

Piirileping, nagu ka muud Venemaaga sõlmitud lepingud, peavad tuginema läänemaisele arusaamale võrdsetest lepingupartneritest. Lepingulise suhte käigus lepitakse kokku, et vahetatakse väärtusi, s.t nii üks kui teine annab midagi ära ja saab midagi vastu.

Klientelistliku suhte korral üks annab, kuid vastu saab “katust” ehk ebamääraseid lubadusi olla edaspidi “sõber, seltsimees ja vend”. Tõenäoliselt interpreteerib Venemaa meie järeleandmisi kui nõrkust ning jätkab suhtlemist vastavas võtmes.

si lendab, ei ole traagiline. Nad ei kaota ju niisama lihtsalt sidet kodukohaga.

Jõuga kedagi kohapeal hoida ei saa. Ning elu on näidanud, et nutikamad ja virgemad maa-noored kogunevad siiski linnadesse, kus on lihtsalt suuremad võimalused, või lahkuvad üldse välismaale. Rohkem on nende hulgas naisi. “Seanahavedajad” ei liigutaks ennast parem üldse – ning jäävad pigem sinna, kus nad on. Või kui kuskil saab veel lihtsamalt hakkama, kolivadki sinna – näiteks maale.

Küll tööd leidub

Tallinlasena arvan aga, et vastukaaluks Misso valla ettevõtja Tiit Niilo üleskutsele “Maale elama!” on omal kohal ka kutse “Linna elama!”. Näiteks Tallinna kesklinn vajaks kohe 4218 meest (eri vanuses), et luua linnaosas sooline tasakaal ja muuta seeläbi linna sotsiaalne keskkond tervemaks. Tasuta elamis-pinda ehk pakkuda ei ole, aga transporti küll. Ja töökohti leiab kindlasti ka. Palgad on maa omadega võrreldes päris head.

SÜGAV MÕTE

JÜRGEN LIGI: “Mis iganes te küsite, vastan, et probleemi ei ole. Kuid ma ei saa midagi ka välistada.”

Eesti Päevaleht, 16. aprill 2013

KOLUMN

PEETER KALDRE

Vene oht kui trumpäss

Eestis on juba aastaid kasutatud mõistet “Vene oht” sisepoliitilise malakana. Ühed räägivad sellest, et Venemaa oht on reaalne ning süüdistavad kõiki, kes vastu-pidi väidavad, rahvuslike julgeolekuhvide reetmises. Viimasel ajal on aga süvenenud vastupidine tendents – järjest rohkem on neid, kes väidavad, et mingit Vene ohtu ei ole olemas ja poliitikud, kes selle ohuga hirmutavad, tahavad teenida vaid sisepoliitilisi plusspunkte (eriti valimiste eel). Viimati tuli selle mõttega teatavasti lagedale Jaak Allik.

Olemas on ka pehmed ohud

Kummastaval kombel ei vaevu kumbki pool selgitama, mida Vene ohu all silmas peetakse. Kui seda, et Venemaa võib Eestile kallale tulla, siis võib-olla on see tõesti liialdatud nägemus. Paraku on maailm sedavõrd muutunud, et oht ei ole ainult see, millest annab märku tankiroomikute lõgin. Tänapäeval on palju peenemad vahendid, kuidas punuda niite, mis mõne riigi suveräänsust pikemas perspektiivis uuristavad. Kõige tõhusamad on muidugi majanduslikud hoovad, kuid alahinnata ei saa ka ideoloogilist survet, piitsa ja prääniku poliitikat – teisisõnu “pehmet ja vaikset agressiooni”, mida ei pruugi esmapilgul täheleegi panna.

Poliitikud, kes räägivad, et mingit Vene ohtu Eestile ei ole, võiksid tutvuda kaitsepolitsei aastaraamatutega. Kõik kapo viimaste aastate aruanded on valdavalt pühendatud sellele, et kirjeldada, kuidas Venemaa püüab Eestit mõjutada, eriti oma kaasmaalaste poliitika kaudu. Ka eelmisel nädalal ilmunud raamatus sedastatakse üheselt: kaudsed julgeolekuohud lähtuvad jätkuvalt Venemaalt. Ehk siis kapo kasutab samuti terminit “oht”, kuigi kuuldavasti ei ole kaitsepolitsei poliitiline organisatsioon ega kavatse osaleda sügisestel kohalikel valimistel...

Siinkohal tahaks küll küsida: kas Putini Venemaast on üleöö saanud mingi teine riik või?

Sinisilmsus või nägemispuue?

Äsja käis Moskvast Riigikogu väliskomisjoni delegatsioon, kes kohtus üle aastate oma Venemaa kolleegidega ning kellega arutati ka piirileppe sõlmimist. Sellest faktist heldis üks delegatsiooni liige, Imre Sooäär, sedavõrd, et teatas ajakirjandusele uhkusega: Venemaa on hakanud Eestit aktsepteerima iseseisva Euroopa riigina! Kõva sõna küll 22 aastat pärast Eesti taasiseseisvumist! Sooääre vaimustuse kutsus esile tõsiasi, et seekord ei sõimatudki eestlastel Moskvast nagu täis. Siinkohal tahaks küll küsida: kas Putini Venemaast on üleöö saanud mingi teine riik või? Kas see polegi enam see riik, kus opositsiooni jõhkralt maha surutakse ja kes ei varjagi oma ambitsioone naaberriikide ning kogu maailma suhtes? Kas see pole siiski seesama riik, keda kapo nimetab julgeolekuohuks ja kelle katsed värvata Eestist agente on aasta jooksul kolmandiku võrra suurenenud?

Tuleb nõus olla, et Vene ohuga ei maksa inimesi hirmutada ning nn vene kaardi ärakasutamine sisepoliitilises võitluses on pehmelt öeldes kohatu. Torkab aga silma, et ka ohu eitamine on sisepoliitiline mäng. Kui sa ikka tahad Narvas Keskerakonda kukutada ja ise võimule tulla, siis loomulikult pead ka iga-sugust Vene ohtu eitama...

Mis puutub aga laiemasse pilti, siis NATO liikmena peaks Eesti olema sõjalises plaanis kaitstud. Samas on ka lühinägelik valvsust kaotada, sest kiri, nagu ütleb laulusalm, võib tulla ka mulla alt.

SADA SÕNA

Kuna eestlase identiteet on aastatega väga lahjaks jäänud, siis on ta pahatihti silmagi pilgutamata nõus oma au ja uhkuse vahetama ilusate asjade ja soojema kliima vastu. Lapsed on tarmimise vastu juba niikuinii välja vahetatud (ja seda pea kõikides rikastes riikides). Valitsus minu magamistuppa mulle lapsi tegema ei tule, nii et amoraalne on nõuda: anna mulle raha (suurem lapsetoetus), siis ma teen ise lapsi. Kui ise end ei väärtusta, siis miks peaksid teised (riik) seda tegema. Tundub, et Eesti kuulubki juba maailma viie rikkama riigi hulka, ainult et me ise veel ei tea seda.

ANDRES ARRAK

Toidu hinnatõus jätkub

Statistikaameti andmetel on toit aastaga kallinenud üle viie protsendi.

Ka konjunktuuriinstituudi hinnavaatlused kinnitavad, et aastaga on kauplustes tõusnud pea kõigi toidukaupade hinnad. Odavamaks on läinud vaid suhkur, kilopakis piim, kohv ja veel mõned tooted, kuid selle taga on enamasti sooduspakkumised.

Igasuguseid soodushindadega müüke korraldatakse nüüd varasemast enam kõigis poodides ja

tarbija eelistab osta kollase sildiga kaupa. Kallimaid tooteid nagu või, kala ja sealihaga ongi mõttekas osta sooduspakkumistelt, siis tuleb ka hinnavõit kõige suurem. Märtsis sai poest osta odavaimat võid kilohinnaga 4.86 ja sealihaga 2.99 ning forellikilo eest tuli välja käia vaid 3.99 eurot.

Turumüüjad kaupluste kampaniate üle muidugi ei rõõmusta. Turgudel on nädala sees üha vaikselt ja paljud letid avatakse vaid nädala lõpus, aga eks kevade edenedes läheb ka seal suuremaks ostmiseks. Rõõmusta-

valt rahvarohke üritus oli eelmise nädala laupäeval Tallinna kalafestival.

Kartuli ja köögivilja viimase aasta hinnatõusu protsendid on kõige suuremad, kuid kuna aiasaaduste hinnatase on teiste kaubagruppidega võrreldes madalam, ei mõju see hinnatõus toidukuludele nii oluliselt kui teiste toodete puhul. Jätkuvalt on köögivilja kauplustes odavam kui turul.

Eesti Konjunktuuriinstituut

HINNAVÕRDLUS

Toidukaupade jaehindade muutused kauplustes 2013. a märtsis

	Keskmine hind €/kg		Hinnamuutus (%)		
	Märts 2012	Märts 2013	Märts 2013/2012	Märts 2013/2011	Märts 2013/2010
Tavakauplus					
2,5% kilopiim	0.62	0.61	-1,6	-6,2	32,0
2,5% keefir kilop	0.68	0.73	7,4	0,0	28,8
80–82% või	7.88	8.36	6,1	18,4	35,5
Muna, L + M	1.04	1.51	45,6	59,4	21,5
Seakarbonaad	5.95	6.57	10,4	15,3	15,3
Searibi	4.42	5.11	15,6	16,9	26,9
Broiler	2.79	2.76	-0,4	9,4	5,5
Suitsukarbonaad	7.18	7.97	11,0	21,5	21,3
Lahtine kartul	0.29	0.40	37,9	-38,5	44,5
Pakendatud kartul	0.50	0.70	40,0	-15,7	39,9
Peakapsas	0.21	0.29	38,1	-64,6	-9,6
Lahtine porgand	0.40	0.36	-10,0	-34,5	27,7
Pakendatud porgand	0.57	0.72	26,3	-8,9	10,9
Kurk (import)	2.10	2.48	18,1	67,6	5,2
Tomat (import)	2.26	2.04	-9,7	-4,7	-8,3
Mugulsibul	0.33	0.62	87,9	-11,4	-11,2
Õun (import)	1.25	1.57	25,6	18,0	56,9
Suhkur	1.23	1.22	-0,8	8,0	35,4
Jahutatud forell	7.25	6.66	-8,1	-19,3	18,8

HINNAVÕRDLUS

Toiduainete enam levinud hinnad (€/kg) turgudel 16. aprillil

	Kesk	Nõmme	Tartu	Pärnu	Narva	Muutus
Lahtine piim	0.70	0.80	–	1.20	0.60	0,0%
Või (väikepakk)	7.45	7.80	7.50	7.15	7.70	0,7%
Seakarbonaad	4.80	4.90	3.80	4.79	5.00	0,0%
Searibi	4.30	4.10	3.60	4.45	3.50	1,0%
Kondiga veiseliha	8.30	8.30	8.00	7.35	8.00	0,0%
Kondiga veiseliha	5.20	3.90	5.50	4.95	4.50	-7,7%
Lambaliha	8.50	–	7.95	7.90	9.00	-8,7%
Broiler (Eesti)	–	3.20	2.98	2.50	–	0,0%
Kanamuna L (10 tk)	1.25	1.35	1.70	1.80	1.32	-2,6%
Kartul	0.40	0.60	0.35	0.50	0.40	0,0%
Peakapsas	0.60	0.60	0.50	0.20	0.45	0,0%
Porgand	1.50	1.50	0.80	0.50	1.00	-3,6%
Peet	1.00	1.00	0.90	0.60	0.70	-10,6%
Kaalikas	1.30	1.50	1.00	1.50	0.80	-10,3%
Mugulsibul	1.50	1.50	1.50	1.00	0.90	0,0%
Värske kurk (Eesti)	3.80	3.50	3.00	3.00	–	-5,9%
Värske kurk (import)	3.00	2.50	1.90	3.00	–	-3,7%
Õun (Eesti)	3.00	2.00	1.50	1.80	–	0,0%
Õun (import)	1.00	1.50	1.50	1.20	0.80	-5,5%
Hapukapsas	2.00	1.60	1.30	0.60	1.60	0,0%
Hapukurk	3.00	3.00	3.00	4.00	2.50	-6,1%
Jõhvikas	7.00	5.50	7.00	6.00	–	6,3%
Värske räim	1.70	–	1.50	1.50	1.60	-5,1%
Mesi	7.05	7.70	7.00	8.00	7.00	0,0%
Tomat (import)	2.20	2.50	3.00	2.80	3.00	4,7%

Veerg "muutus": enam levinud keskmise hinna muutumine (%) võrreldes eelmise nädalaga.

© ML/Eesti Konjunktuuriinstituut 16.04.2013

NÄDALA TEGIJA

TOMAT (import) maksis sel nädalal turgudel keskmiselt 2.70 €/kg, mis on 11% vähem kui aasta tagasi.

AASTA TEGIJAD

Suurim tõusja mullusega võrreldes on kodumaine õun, +38%.

Suurim langeja viimase aasta jooksul on suhkur, -6%.

TAMREX

MITU KUSTUTIT PEAKS KODUS OLEMA?

MAJA / SUVILA

6 kg PULBERKUSTUTI või VAHTKUSTUTI

vähemalt 1 tulekustuti igale korrusele, lisaks 1 tulekustuti garaaži ja katlaruumi

3 kg PULBERKUSTUTI

lisakustutiks, kui kodus on eakaid või noori

2 liitrine RASVAKUSTUTI

kööki või grillinurka

KORTER

6 kg PULBERKUSTUTI

vähemalt 1 tulekustuti korterisse

3 kg PULBERKUSTUTI

lisakustutiks, kui korteris on eakaid või noori; korterisse, mis on väiksem kui 30m²

2 liitrine RASVAKUSTUTI

kööki

ETTEVÕTE / ASUTUS

6 kg PULBERKUSTUTI või VAHTKUSTUTI

igasse hoonesse iga 200m² kohta 1 tulekustuti, kuid vähemalt 2 tulekustutit igale korrusele

5 kg või 2 kg SÜSIHAPPEGAASKUSTUTI

serveriruumi või mujale elektroonika läheduses

6 liitrine RASVAKUSTUTI

suurkööki

AUTO / PAAT

1 kg PULBERKUSTUTI

sõiduautosse miinimumnõude täitmiseks

2 kg PULBERKUSTUTI

igasse sõidukisse või paati

3 kg PULBERKUSTUTI (voolikuga)

parim kaitse sõidukisse või paati

Tamrex pakub laia valikut kvaliteetseid Euroopa standarditele-nõuetele vastavaid ja efektiivseid tulekustuteid Tamrexi tulekustutitele garantii 5 aastat

TULEKUSTUTITE HINNAD vahemikus 19.- kuni 96.-€

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN

Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35

TARTU

Aardla 114, Ringtee 37a

PÄRNU

Riia mnt 169a, Savi 3

RAKVERE

Pikk 2

VILJANDI

Riia mnt 42a

JÕHVI

Tartu mnt 30

VÕRU

Piiri 2

VALGA

Vabaduse 39

NARVA

Tallinna mnt 19c

HAAPSALU

Ehitajate 2a, Uuemõisa

Majaomaniku mure: kuidas osta juurdepääsuteed oma kinnistule

Et saada juurdepääsu oma majani, on võimalik ära osta tükk teed ehk vaba siilutükk oma kinnistuni.

MAIDO PAJO

maaõiguse jurist

Maalehele saadetud kirjades on üks suuremaid muresid juurdepääsutee oma kinnistule. Nii näiteks küsib lugeja, kas ta võib ära osta tüki sissesõiduteed oma kinnistuni.

Nimelt teeb talle muret see, et naabritel on kavas maja maha müüa ja uue omanikuga ei pruugi suhted nii head olla, nad võivad hakata takistama tema pere juurdepääsu oma koju.

“Omavalitsusel oli lausa hea meel, et keegi selle jupi ära ostaks,” teatab lugeja oma kirjas. Ta küsib, kas on selliseid põhjuseid, mis võivad saada takistuseks. Kas on mingi kohustus, et naabri käest peab nõusolekut küsima?

Tee ostmiseks on mitu võimalust

Kirjast ei selgu kahjuks, kas juurdepääsutee kuulub naaberkinnistu koosseisu (asub naabri maal) või asub see tee riigi omandis oleva maal.

Kui tegu on naabri maaomandiga, saate selle teemaa temalt ära osta omavahelisel kokkuleppel notariaalse tehinguga ja sel juhul saate selle teemaa omanikuks ning võite seejärel kasutada oma äranägemisel.

Võimalik on ka variant, mille kohaselt kokkuleppel naabriga moodustatakse teemaast eraldi kinnistu ja naaber müüb teile sellest mingi mõttelise osa, näiteks ½. Sel juhul muutub teemaa kaasomanike ühiseks omandiks.

Vastavalt asjaõiguseadusele valdavad ning kasutavad kaasomanikud ühist asja kokkuleppel. Kui juurdepääsuks vajalik tee on jätkuvalt riigi omandis ja see on vajalik avalikes huvides tervele piirkonnale, siis on mõistlik, kui nimetatud juurdepääsutee taotleb vald ise munitsipaalomandisse ning korraldab selle kasutamise ja hooldamise valla varana.

Sel juhul on tegu avalikult kasutatava teega ning see on kasutamiseks vaba kõigile.

Kui omavalitsus sellest juurdepääsuteest huvitatud ei ole ja kui see asub riigi omandis oleva maal, siis naaber selle tee kasutamist takistada ei saa.

Kuidas käib siilutüki liitmine kinnistuga

Kui juurdepääsuks kasutatava maa puhul on tegu sellise siilutükiga, millel puudub iseseisev kasutusvõimalus ja kui see ei ole naabri omandis, on teil võimalik taotleda selle maa omandamist ja juurdeliitmist oma kinnisajale.

Aluse selleks andis maareformi seaduse (MRS) § 22 lõige 12 juba varasemalt. Alates 20. märtsist jõustunud maareformi seaduse muudatustega laiendati, täiendati ja täpsustati oluliselt selliste maatükkide erastamise ja omandamise võimalusi ja tingimusi (avaldatud RT I, 15.03.2013, 32).

MRS §i 22 täiendati uue lõikega 13, samuti lisati seadusesse eraldi osa, mis käsitleb maareformi läbiviimist maal, millel ei ole võimalik moodustada iseseisvalt kasutatavat kinnisasja.

Muudatuste kohaselt on laiendatud selliste kinnisasjade omandamise võimalusi nii era-, munit-

sipaal- kui ka riigi omandis olevate maade ja nendega piirnevate, kuid iseseisva kasutusvõimaluseta maatükkide suhtes.

Maareformi seaduse täiendava osa kohaselt käsitletakse kinnisasjaga liitmiseks sobiva maa üldjuhul riba-, siilu- või kiilukujulist või muud ebakorrapärase kujuga või selle väiksusest tingitud iseseisva kasutusvõimaluseta maatükki.

Sellistele maatükkidele puudub enamasti juurdepääs avalikult kasutatavalt teelt ning need on üldjuhul looduses tekkinud maareformi läbiviimise käigus või järel. Seda peamiselt eri aegadel kasutusel olnud erinevast plaani- või kaardimaterjalist või eri mõõdistusviisidest tingitud vigade tõttu.

Kuna seadus kasutab selliste maatükkide suhtes korduvalt sõna “üldjuhul”, siis see tähendab, et liitmist võib taotleda ka muude sarnase iseloomuga maatükkide osas, mida seaduses ot-

seselt mainitud ei ole, kuid mis peavad vastama samale põhitõlgimusele – neil maatükkidel ei ole iseseisvat kasutusvõimalust.

Oluline on, et kinnisasjaga liitmiseks sobiva maana võib käsitleda ka kinnisasja ja teise isiku omandis või valduses oleva avalikult kasutatava tee ja kinnisasja vahelist maatükki, kui seda ei ole teel omaniku või valdaja arvates otstarbekas arvata teemaa hulka.

Kui selliseid piirnevaid riba- ja siilutükke on olemas, siis just nimelt selliste maatükkide omandamine juurdeliitmisel teel annab täiendava võimaluse lahendada avalikule teele juurdepääsu probleemid.

Esitage taotlus omavalitsusele

Juhul kui mõne kinnisasjaga piirneb liitmiseks sobiv iseseisva kasutusvõimaluseta maatükk, siis selle omandamiseks tuleb esitada taotlus omavalitsusele.

Valla- või linnavalitsus peab tegema eeltoimingud, koostama asendiplaani ning selgitama välja teiste isikute õigused ja seaduslikud huvid selle maatüki suhtes. Omavalitsus peab edastama kogutud dokumendid maavanemale, kes otsustab loa andmise.

Pärast maavanemalt loa saamist edastab valla- või linnavalitsus kinnisasjaga liitmiseks sobiva maa asendiplaani kõigile piirnevate kinnisasjade omanikele, kelle omandis oleva kinnisasjaga on võimalik piirnevate maad või selle osa liita. Ettepaneku saanud isikul on õigus ühe kuu jooksul asendiplaani saamisest arvates esitada valla- või linnavalitsusele taotlus maa omandamiseks.

Oluline on see, et seadusemuudatusest annavad võimaluse lahendada selliste iseseisva kasutusvõimaluseta maatükkide omandisse andmise koos detailplaneeringute menetlemisega.

Maareformi seaduse kohaselt peab valitsus kehtestama kinnisasjaga liitmiseks sobiva iseseisva kasutusvõimaluseta maa erastamise korra. Samas aga on juba praegu õigus esitada taotlusi piirnevate ja iseseisva kasutusvõimaluseta maatükkide omandamiseks juurdeliitmisel teel.

Naabritel on kavas maja maha müüa ja uue omanikuga ei pruugi suhted nii head olla, nad võivad hakata takistama tema pere juurdepääsu oma koju.

29.04. Haapsalu Kultuurikeskus / 02.05. Viimsi Kultuurikeskus
06.05. Valga Kultuurikeskus / 07.05. Paide Kultuurikeskus
09.05. Salme Kultuurikeskus / 10.05. Tapa Kultuurikoda
13.05. Kuressaare Kultuurikeskus / 14.05. Orissaare Kultuurimaja
Etenduste algus kl. 19.00

Ootamatu ettepanek

Richard Baer (USA)

HELGI SALLO
RAIVO TRASS
RAIVO METS
VELJO REINIK

LAVASTAJA:
EERO SPIRIT

VANA BASKINI TEATER

Autovahetuskuu!
APRILLIS VAHETA VANA AUTO UUE FORDI VASTU

↻ Müü oma vana auto Info-Autole
↻ Maksame tema väärtusele
1500 – 7500 € peale

Info-Auto
www.infoauto.ee

TALLINN Järve Pärnu mnt. 232 tel. 671 0060 infoauto@infoauto.ee
TALLINN Kadaka Kassi 6 tel. 671 0063 kadaka@ford.ee
TARTU Turu 27 tel. 737 1890 tartu@infoauto.ee
PÄRNU Tallinna mnt. 89a tel. 447 2777 parnu@infoauto.ee

CO₂ heide 95 – 252 g/km. Keskmine kütusekulu 3,6 – 9,6 l/100 km. Pildid on illustreerivad.
Pildil olevad autod on lisavarustusega. Pakkumine kehtib kuni 30.04.2013 või kampaniaautode lõppemiseni.

Go Further
ford.ee

Eesti Kontsert

Kontserdinädal
18.–24. märts

N 18. IV kell 18 Põlva muusikakool
T 23. IV kell 18
Avinurme kultuurikeskus
K 24. IV kell 18 Valga muusikakool
Eliitkontserdid XI

ANDRUS HAAV (viul)

RALF TAAL (klaver)

Johannes Brahms. Sonaat viiulile ja klaverile nr 1 G-duur op. 78, "Ungari tants" nr 3

Pjotr Tšaikovski. "Meditatsioon", skertso, "Meloodia", "Vene tants"

Koostöös Eesti Interpreetide Liiduga

N 18. IV kell 19
Haapsalu kultuurikeskus
KontsertJazz
"Kes Sa oled?"

OLEG PISSARENKO
KVARTETT

Oleg Pissarenko (kitarr)
Raun Juurikas (klahvpillid)
Mihkel Mälgand (kontrabass)
Ahto Abner (löökrüstid)

foto Heiti Kruusmaa

R 19. IV kell 18 Narva Aleksandri kirik
"Kannikesed emale"

KUNINGLIK KVINTETT

R 19. IV kell 19 Niguliste
THEATRE OF VOICES
(Taani)

YXUS Ensemble (Eesti)

Dirigent **Paul Hillier**
Pärt, Machaut, Bryars, Grigorjeva. "Salve Regina" (esiettekann)

L 20. IV kell 16 Väravatorn
"Tule, mu armsam / Lecha dodi"

HORTUS MUSICUS

Kunstiline juht **Andres Mustonen**
Juudi traditsiooniline muusika

foto Heikki Leis

L 20. IV kell 18 Tallinna raekoda

KLARNETITRIO

Guy Spielman (klarnet)
Marius Järvi (tšello)
Mihkel Järvi (klaver)
Eespere. "Reditus" (esiettekann), Poulenc, Schumann, Bruch, Englund, Brahms

T 23. IV kell 19
Vanemuise kontserdimaja
K 24. IV kell 19 Estonia kontserdisaal
"Paradiis ja põrgu"

Ooperi ja oratooriumi sünd: Monteverdi "Tänamatute daamide ball"

HORTUS MUSICUS

Solistid: **Teele Jõks, Kädy Plaas, Pavlo Balakin** (RO Estonia), **Anto Önnis, Tõnis Kaumann, Riho Ridbeck**
Lavastaja **Georg Rootering** (Saksamaa)
Kunstiline juht **Andres Mustonen**

concert.ee

Ukraina muusiku koduks

MIKK MIHKEL VAABEL

Svjata Vatra kontserdid lausa lõõmavad: Ruslanil on energiat nii palju, nagu tal kuskilt põletaks või sisimas hõõguks. Ajapikku on ka eesti muusikud temast särtsu saanud.

Svjata Vatra laulja Ruslan Trochynskyi tahab ka eestlastesse särtsu ja positiivsust süstida, midagi sellist, mis oleks väärt lastele edasi andmist. Sellest räägib ka ansambli uus plaat "Helgem tee".

Me tunneme Ruslaniga ja ei tunne ka. Ma olin kohal tol õhtul, kui ta oma tulevase naisega kohtus, ma olen käinud nende kontsertidel ja kuulanud plaate, üks mu parim sõber, Asko Künap, on kujundanud bändi logo ja plaadiümbrised. Ruslani naise Terjega käisin koos ülikoolis.

Mis koolis sa käisid Ukrainas?

Erikoolis, Kiievis. Säärases muusikakoolis, mida oli Nõukogude Liidu ajal umbes viis tükki üle liidu. Seal olid koreograafia, kunsti, skulptuuri ja muusika erialad, selline kunstide kool. Tegelikult oli see kool nii eriline, et otse vajadust konservatooriumisse astuda pärast seda polnudki. Konservatoorium oli rohkem selline ... *pakazuuha*.

Konservatooriumisse läksid ka Kiievis?

Sinna sisse saamisega oli nii: kõik hinded arvatati ringi punktideks, et kui sul on 5, saad 55 punkti; kui 3, siis 33. Ja mul olid kõigi muude ainete hinded, peale muusika, muidugi kolmed. Need aga, kes õppisid tavalises koolis, kinkisid sisseastumisel konjaki ja kommid ... nende punktid olid kõik viitega.

Ukrainas olid sa täiesti tõsine muusik, aga siis hakkasid koos Haydamakyga raju folkpunkti tegema – kuidas nii...

Ma olin tõesti ... klassikaline muusik. Kui kooli astusin, olin kõige parem õpilane, kõik ütlesid: vaadake, Ruslan, millise ilusa näoga poiss, kui viisakas! Pärast, kui hakkad elama internadis, kuulad, mida vanemad poisid räägivad, tahad ju ka olla kiirem ja vingem.

Siis mul olidki käitumisprobleemid. Igal aastal kolm-neli korda taheti internadist välja visata, aga siis ema tuli ja nuttis. Ja mind võeti tagasi.

Ma hakkasin säärast muusikat mängima rohkem konservatooriumi ajal, kui suri mu vanaema, kes mulle üldse elus kõige rohkem andis. Ta õpetas mulle elu reeglid, mis alati töötavad: kui sa tahad elada, saad elada ka sõja ajal, aga kui tahad surma saada, oled negatiivne, oled Dostojevski, siis oledki alati nagu Dostojevski, kõik on halb!

Kui ta suri, Odessas, siis mina õppisin Kiievis, olin tudeng. Mul polnud raha, et sõita vanaema matustele. Mu parimad sõbrad, viulimängijad, ütlesid: sa oled nii hea mängija, mine keskvaljakule ja mängi! Nalja teete või? Mida ma seal teen? Mängi seda, mis sul sees on, mängi nii, nagu tahad, ütlesid nad. Ma panin ilusad riided selga, nagu kontserdil, ja mängisin umbes viis tun-

di, lihtsalt mängisin, ei teadnud, kus peab seisma ega midagi.

Haydamaky oli rahvusvaheliselt päris tuntud bänd.

Siis, kui mind aastal 2000 sinna kutsuti, veel ei olnud, aga kui umbes aasta koos olime mänginud, tuli kontraht EMiga, tekkis võimalus sõita igale poole. Ja 2003 sattusin ma esimest korda siia, Viljandi folgfestivalile.

Sa tulid kuulsuse tipul bändist ära, Eesti pärast ja eriti naise pärast. Kas teised said paha-seks ka?

Muidugi, me ei rääkinud umbes aasta. Mõtlesin, et kui ma siia tulen, olen ikka pundis, kui kontserdid on, siis lähen ja lendan ja mängin. Aga nad otsustasid: kui sa lähed, siis lähed. Mina olin pahane, nemad olid pahased.

Millal see oli?

2004. aasta 14. veebruaril festivalil "Maa ja ilm" kohtusime Hellas Hundis Terjega meie plaadiesitluskontserdil. Sellest sai me pere alguse.

Aga uue bändi lugu, Svjata Vatra on ju paremgi: kuidas see Viljandi ringkond tuli?

Mul oli soov teha samasugust bändi, kus oleksid profid. Haydamakyga otsustasime kohe, et kuskil mujal me ei tööta, mingeid muid projekte ei tee, pühendume täiesti sellele muusikale. Raha ei olnud, süüa ei olnud, midagi polnud, ainult panustasime-panustasime-panustasime, ja pärast saigi selline bänd, kes praegu elab ainult sellest, mida nad teevad. Sa teed seda, mis sa tahad!

Draiv (*Ruslan kasutab seda anglitsismi võimsa energiaga kulgemise tähenduses. – J. R.*) peab olema, punk – see ongi folk! Ainult et pungis sa ei taha harjutada, aga meil peavad olema professionaalid – sa pead lihtsalt harjutama ja proovi tegema!

Kui lähed lavale, siis see on eriline hetk, sul peavad olema

ilusad, teistmoodi riided – ma sain teada, et eesti rahvamuusikud sellega ei arvesta. Umbes nagu sina – nii nagu siin istud, nõnda lähedki lavale. See on minu jaoks mingi teine maailm! Praegu on toimunud õnneks muutused...

Enne kõik rääkisid Terjele (*Ruslani naine ja mänedžer. – J. R.*), et kuule, ütle talle, et ta nii hullusti ei hüppaks ja kargleks lavale. Me peame ikka rahulikult mängima. Aga praegu hüppavad ise, nii et rõõm näha! Slaavlastel ikka küsivad: kuidas sa suudad nende tuimade eestlaste seas elada? Ei ole nad tuimad! Võib-olla see nõukogude aeg – keegi ei julgenud vabalt rääkida, eestlased rääkisid ja laulsid ehk saunas, see oli päris punk, päris pidu. Aga praegu on nii küps aeg, me saame kõigest rääkida, vabadusest, identiteedist!

Sa tahad öelda, et meil on taatlane vabadus?

Riik, see ei ole iseenesest juba vabadus. On piirid, on reeglid. Aga võrreldes teiste riikidega on meil suur vabadus. Inimesed

võivad mõelda ja öelda, mida tahavad, piirid on vabad. Muidugi tahaks paremini, et majanduslikult areneks paremini, raha oleks rohkem ... seda tahavad inimesed igal pool.

Sa oled uhke Ukraina rahvuslane. Kas keegi on sind Eestis sellega solvanud, et öelnud, et näe, venelane...

Ikka on. Aga siis ma teen neile selgeks, et ma ei ole venelane, nagu eestlane ei ole venelane, ma olen ukrainlane! Kui-gi me olime 70 aastat koos Nõukogude Liidus, ei ole me venelased. Minu jaoks on eesti keel nagu emakeel. Kui sa keeli oskad, saab palju teada – teistel inimestel, rahvastel, on samasugused mured, samad süsteemid, võib-olla veel hullemad poliitikud kui meil. Ja see ei tähenda näiteks, et venelane on halb – seal on ka head inimesed! Kui me neid kogu aeg torgime, et sa oled loll ja halb, siis nad muidugi kaitsevad ennast...

Ma olen muusik, ma pean näitama inimestele, et me oleme igal pool sarnased.

Otsapidi oled sa ju eesti rahvuslane ka?

Muidugi, mu lapsed on siin sündinud, ma juba mõtlen osaliselt eesti keeles, paljud pühad on mulle olulised.

Kui ma veel Ukrainas elasins ja siis Eestisse asusin, meeldis mulle väga mõelda, et olen "maailmainimene". Seal, kus sa elad, pead õppima oma ajalugu, keelt, pead olema uhke selle üle! Viimased aastad, kui elasins Ukrainas, tegelesin tantraga ja süsteemidega, mis puhastavad – tahtsin sündida uuesti. Äkki seepärast leidsin ma Terje ja uue riigi, kus saan õppida kõike...

Mulle tundub, et uus plaat on kuidagi nukram-melanhoossem. Eriti need eestikeelsed lood...

Mina arvan just vastupidi, eestikeelsetes lugudes on nii suur vägi! Seepärast ma neid laulsiingi! "Tulesõnad" sündis juba kolm aastat tagasi, kui käi-

sime lodjaga Läänemerele ja tegime purjega varjuteatrit. Tahtsin seda juba ammu teha koos Svjata Vatraga.

Sa annad ka Waldorfi koolis tunde, kas teed veel miskit lisaks?

Tahtsin anda tunde, aga sain aru, et ei suuda leida aega. Kui sul on kontserdid, siis pole selles selget süsteemi, aga lastel koolis on seda vaja. Kui sa ei lähe kohale, õpilane solvub – et kui õpetaja ei saa tulla, siis mina ka teinekord ei saa, kaob huvi ja... Siis ma võtsin ühe tunni, kolmapäeviti, orkestritunni: lapsed neljandast kaheksanda klassini, mängivad eri pille. Nendega kogu aeg harjutame mõnda lugu.

Kas sa ise jagad ka seda maailmavaadet, Waldorfi kool on hoopis midagi muud. Kus su oma lapsed käivad?

Lapsed käivad seal, üks lasteaia, teine koolis. Waldorfi kooli ideid me jagame, see on vabadus. Mitte vabakasvatus! Vaid hingelt vaba inimese kasvamine!

Ma tean sellest hämarasti. Mida see tähendab?

Nad näiteks joonistavad väga palju, joonistuste kaudu väljendavad oma emotsioone. Laps nagu puhastab ennast seeläbi. Esimeses klassis on neil näiteks matemaatika teistmoodi ... koduseid töid ei ole. See tähendab on, aga teed siis, kui tahad. Ja hindeid ei ole, see mulle meeldib.

Muidu on kolmed nagu sul?

Laps näeb ebaõiglust. Mõne lapse isa on näiteks minister, nagu meil juhtus. Mulle ja tal anti sama ülesanne, kõik näevad, et tema pole õppinud, aga tema sai viie, mina nelja. Kõik lapsed imestasid: mis nüüd? Niimoodi ei saa olla. Tekib ikka okas hinge: kui nii, siis ma üldse ei õpi. Seejärel hakkasin õppima ainult muusikat, teadsin, et tahan olla muusik.

Mis keeli su lapsed räägivad?

Minu emaga vene keeles, minuga ukraina keeles, ja kõige pa-

sai Eesti

remini muidugi eesti keelt. Kord Tallinnas vaatasime, kuidas eesti ja vene lapsed mängisid ning ei saanud üksteisest aru, mu vanim tütar Rute hakkas siis tõlgiks ja juba mängisidki kõik koos!

Kas eestlased võtavad sind kam-pa? Oled sa kodanik juba ka?

Veel ei ole, aga sel aastal püüan eksami ära teha.

See pidada olema kole raske, pead teadma asju, mida eestlasedki ei tea.

Mu sõbrad ütlevad, et tean mõnda asja paremini kui nemad. Kui sa oled asja sees, siis sa ei tea, ei näe seda. Aga muidugi ei räägi ma nii hästi kui eestlased.

Seal küsitakse kultuurilugu ka ja nii.

Ma pole seda asja veel uurinud, aga tean juba liigagi palju ehk.

Sügisel lähed?

Loodan, et kuskil sügisel talvel.

Aga tunned sa ennast siin läbi laste osalisena?

Ma olen selles osas just nagu kokku leppinud, et olen ikka ukrainlane ja mind võetakse siin vastu nagu ukrainlast. Alguses tahtsin väga olla siin nagu eestlane! No ei saa! Ja ongi parem. Muidugi, mind võetakse paremini vastu, kui oskan eesti keelt. Aga rahvusprobleem ei kao, inimesed ei lase sellest lahti. Tahaks seda muuta, aga... Isegi mu sõpradega Svjata Vatrast tekib vahel see probleem, et ähh, sina oled ikka ukrainlane! See ei ole eestlaste viga, see on igal pool nii.

See on ju tore ka, et me erinevad oleme.

See on väga hea: olla ukrainlane. Olla eestlane. Kui sa oled venelane, siis ole uhke, hea venelane. Me peame seda maailma paremaks muutma – kuidas seda teha, on meie endi valik.

Kas sa praeguse Ukraina olukorda ka jälgid, seal pole ju asjad sugugi korras?

Ikka. Meil pidi olema bändiga tuur, 20 kontserti, aga need jäid ära, sest poliitika-poliitika-poliitika! Riik jagab oma raha, nagu tahab... Üks kultuuriakadeemia rektor, kes pole üldse nagu Anzori Barkalaja, ei pane rõhku rahvakultuuri kaasajastamisele, tema sai suurima rahatüki ning ... folkloorifestivalid ja teistmoodi, erilised festivalid pannakse kinni.

Ma olen ikka ukrainlane ja mind võetakse siin vastu nagu ukrainlast. Alguses tahtsin väga olla siin nagu eestlane! No ei saa! Ja ongi parem.

Ruslan Trochynskyi

Vahel räägitakse, et Ukrainal tahab Euroopa Liitu – keegi ei lase sel sündida! Seal on piir – need, kes selle piiri tegid, ei anna tavalistele inimestele seda vabadust, see toob liiga palju sisse, need on tohutud rahad. Lihtsal piiritöötajal on sellised lossid nagu Eestis kõige kallimad mõisad.

Tegelikult on Ukrainas samad probleemid mis Eestis: head töötajad lähevad välismaale. Saksa-maale, Kanadasse. Pered lahkuvad, kõik kaob. Intelligentne inimene võib olla omas riigis ju hea kriitik, opositsionäär, aga tegelikult inimesel endal pole seda ju vaja, tal on lihtsam ära minna.

Seal on isegi muusikud juba poliitikuteks hakanud. Aga rahvas on poliitikast väsinud, tahab laulda, tantsida, end vabalt tunda. Ent muusikud ka juba vinguvad, on poliitikas.

Eestis vist seda ei ole?

Ma loodan, et ei tule ka.

Liiga süinge pilt tuleb muidu kokku?

Nagunii on halb – neil, kellel on halb. Aga nendel, kel on pered, kellel on lapsed, kes lähevad kooli, lapsed, kes on kodus sündinud, neil on hea, seda on ka vaja kajastada.

Oli sul keeruline ise sünnitust vastu võtta?

Ei no mis keeruline! (*Ajab selja sirgu, muigega.* – J. R.) Ma olen ju mees ja mina juhin kõike, kõik oli korras. Tegelikult muidugi peab Terje käest küsima.

Kuidas sa uue plaadi pealkirja eesti keelde tõlgid?

Helgem tee.

On see see, millest sa mulle siin kogu aeg räägid, positiivne programm?

Jah. See ongi see, kuidas ma elan, mu maailmavaade. Ma panin selle kõik siia. Muusika on niisugune keel, millest kõik saavad aru. Kui sa laulad õigesti, nagu šamaan, siis kõik saavad sellest keelest aru.

Kui hakkasime tegema bändiga laulu “Tuman iarom”, mida mulle laulis vanaema, sain aru: see udu selles laulus on nagu see udu, mis kogu meie elu katab – on udu, ja sa ei näe midagi, ei tea, mis on homme-ülehomme. Aga kuskil seisab tamm, nagu su elu. Selle kõrval on kaev, mis on nagu meie hing: kas on puhast või ei ole... Selle kõrval on neiu, kes pillas kaevu kuldämbri, ma võtan selle ämbri välja ja seisan koos neiuaga rätiku peale, mis tähendab ukraina traditsioonis ühteitmist.

Vanaema laulis mulle ja ma lapsena laulsin kaasa, aga praegu saan aru, et see juhtus minu ka, minu elus: ma leidsin oma teise poole. Ja mõistan, et kõik lood, mis me oma lastele (ja kõigile kuulajatele) laulame, peavadki olema head asjad. Kui see laps kasvab suureks, siis ta näeb – see on minu elu!

Ülevalt alla: Terje, Timur, Rute (nimi on kombinatsioon nimedest Ruslan pluss Terje), Ruslan ja Kirke-Maria.

JÜRGEN ROOSTE

KULTUUR LÜHIDALT

Suur jüripäevapidu Paides

20. aprillil toimub Paide keskväljakul ja raekojas festivali "Aegade tuuled" raames Jüripäev, millega tähistatakse jüripäeva mitme kandi pealt.

Keskväljakul lauldakse joogilaule, tantsitakse rahvataantse, suur roll on ansambli lütsakad. Toimub ka koduleivakonkurss "Paide parim koduleib 2013" ja kuningat vastuvõtt, avatud on käsitöötöad.

Türil tantsivad noored

19.–20. aprillil leiab Türil aset kultuuripärandi aastale pühendatud sündmus Raud-TeeTants. Tegu on raudteearraste linnade – Viljandi, Rapla, Tallinna ja Türi – koolinoorte segarahvatantsurühmade festivaliga. Peole saabutakse ning peolt lahkumise rongiga.

19. aprillil on Türi ühisgümnaasiumis kokku tulnud noortele mõeldud põnevad töötöad. Öhtul esinevad Teet Tihvani Big Bänd, TÜG koolibänd ning diskorid. 20. aprillil kogunevad Türi kultuurimajja, kus 2014. aasta tantsupeo liigijuhi Helena-Mariana Reimanni juhtimisel ühistantsu õpitakse.

Kell 15 toimub suur kontsert, kuhu on oodatud kõik huvilised.

"Keskea rõõmud" Tartus laval

Sel nädalal, 20. aprillil kell 19, esietendub Tartu Uues Teatris "Komöödia edasijõudnutele": "Keskea rõõmud". Tüki lavastas Ingomar Vihmar, dramaturg on Ivar Põllu.

Tegu ei ole filmi "Keskea rõõmud" teatriverisiooniga, ehkki film on lavastuse kohal hõljas. Lavastuse tegemise tõukeks oli ühelt poolt avastus, et tegelased filmis "Keskea rõõmud" on nooremad kui Katrin Pärn, Piret Simson, Janek Joost ja Margus Prangel praegu. Teiselt poolt oli ajendiks kursusekaaslaste soov enam kui 10 aastat pärast teatrikooli lõpetamist taas kord midagi koos laval teha.

Provintsiteatrid Hiiumaal

19. ja 20. aprillil vallutavad Kärkla kultuurikeskuse lava "Provintsiteatrite päevad". Peale kahe Hiiumaa trupi saab näha külalisi Lääne-, Pärnu-, Saare- ja Lääne-Viru-maalt – kokku 12 lavastusega, lisaks Kärkla nukuteatri vahetäht.

Kellele õigupoolest on vaja eesti kultuuri?

Äsja Eesti Instituudi juhiks saanud Karlo Funk leiab, et selleks, et Aasia äris ja majanduselus kohal olla, peame esmalt näitama oma kultuuri.

Viimased aastad on Eesti Instituut (EI), mis peaks olema maailmasuure organisatsioonide väärtus, virelenud. Lennart Meri algatatud projekti, kust kasvas välja me tänane välisministeerium, ei raatsitud ka päris põhja lasta, aga eks poliitikuid häiris selle organisatsiooni suhteline vabadus.

Karlo Funk seda meelt ei ole, et teda on saadetud sinna n-ö sulgemisvolinikuks või kapteniks uppuvale laevale.

"Ei, seda ma ei näe. Meil on piisavalt tegevusi, millel on tugevad partnerid ja see muutub järjest olulisemaks. Pean silmas eesti keele õpet välismaal, mis on üsna korralikult rahastatud."

Kivisildnikku ei kutsuks?

Ei välisosakondadest on alles Budapesti ja Helsingi osakonnad, Stockholm ja Pariis on läinud, kinni pandud: saatkondade juures on olemas kultuuriesindused, nt Saksamaal on see väga tõhusalt töötanud.

Samas, riigiametnik on teises positsioonis, ta ei saa ehk kutsuda Villu Tammem või Sven Kivisildnikku või Jaan Toomikut Eestit esindama, sest nood pole piisavalt "korralikud".

Vabakond versus ametlik kultuur, iseloomustab Funk seda, aga siiski – kultuuriatašeed ei suhtu tema arust tõrjuvalt ka julgemas loomungusse.

Ei New Yorgis, Pekingis, Moskvast – kus me peaksime kohal olema? Laienemisplaanid lähi-aastatel ei ole, kaks-kolm aastat, sealt edasi on see võimalik.

"Kus midagi näha pole, on Aasia suund, kuhu kõik kangesi tahavad minna. Ka majanduslikult on raske sinna minna, kui sul pole mingisugust esindust. Muidugi on saatkonnad, kes lahendavad teatud küsimusi, aga

Aasias on oluline inimestele ka tausta anda.

Eesti ettevõtjad on väga konkreetset, tahavad kohe näha tulemust, aga nad ei orienteeru üldse kultuuriruumis. Kuidas suhted luuakse. Näiteks jaapanlastega võib võtta aasta, enne kui saad hakata rääkima mingist sisulisest tegevusest. Loomulikult ei pea selleks igal pool kohal olema, seda kultuurilist ettevalmistust saab teha ka siin."

Laine Jänese ajal sõlmiti Eesti ja Hiina kultuurisuhete leping, millest suurt tulu pole tõusnud. Funk leiab, et suhtlema ei pea keskvalitsust, vaid endasuuruste regioonidega – ei ole ju sellist kohta, kus oleks kogu hiina kultuur koos. "Võtad ühe kanton, kes aktsepteerib ja hindab seda püüdlust."

Minu jaoks on Hiinaga suhtlemine poliitiline probleem, või näiteks Iraaniga. Küsin Fungilt, et kui oleks võimalik sõita Iraani eesti kultuuri näitama, kas ta läheks? "Absoluutselt! Ma olen nende filmitegijatega rääkinud. Riik ei kontrolli seal kõiki ühiskonnaelu tasandeid. Sellel tasandil, neil teemadel peame ikka rääkima. Tuleb hoida kanalid lahti kogu maailmaga."

Eesti Filmi Sihtasutuses oli Funk alguses välissuhete peal, enne kui rahastamisega tegelema hakkas, nii et kogu valdkond pole talle võõras. Kõige keerulisem on ikkagi viia välja ühiskonnakriitilist-avangardset kunsti, mis jõuab ehk ühelt kunstipublikult teisele: täiesti vabalt võib olla, et rahvusvahelises kunstiringkonnas on eesti kunsti kuvand palju parem kui meil endil.

"Me ei pea seadma maailmavalituslikke plaane, vaid tegelema end suurematel sündmustel nähtavaks. Kui sul on üks hea film ja kõrval juba teine, siis see huvi kasvab..."

Luik või Oksanen?

Rootsis ja Soomes on kultuurieriskport ülioluline. Sellesse on teadlikult investeeritud aastakümneid ja see on ennast ammu maksudena ära tasunud (nt

rootslaste töö noorte muusikutega: tasuta prooviruumid jne), mingitel hetkedel toob kultuurieriskport rohkem sisse kui tööstus...

"Seda saab seletada lihtsa, aga ebapopulaarse mudeliga. Kui sa näiteks äris lood hulga võrdseid võimalusi ja inimesed on aktiivsed ja tegelevad sellega, siis sellest hulgast tõusevad ideed. Mitte nii, et sa ootad, et tekiks see parim idee ja alustasandit ei toeta.

Mis iganes me arvame ja tahame, mida meist väljaspool teatakse, see on ikka nii, et Viivi Luik võis küll kirjutada "Rahukevade", aga meid teatakse ikka Sofi Oksanen "Puhastuse" järgi – see ei sõltu meist endist, milline neist asjadest välja valitakse, selleks tuleb meil luua lihtsalt võimalikult lai spekter pakkumist. Ma ei tea, see on elementaarne, näiteks spordis räägitakse samadest asjadest – tuleb taastada see lai aluspõhi."

Funk ei usu geeniusstereotüüpist kultuuri, see mõtlemine on tema meelest lausa sisulise arengu pidur. See võis toimida XX sajandi esimestel aastakümnetel, aga sealt edasi on "hea maitse mõõduvõde", kriitikute ringkondade mõju üha kahanenud.

Eesti Instituudil on netikeskkond kultuur.info, kust saab kogu Eesti tasandil üles leida kõik sündmused. "Nagu ikka, eestlased, Nipernaadid, on suviti liikvel – sa saad sündmuse üles leida kohapõhiselt, maakonnapõhiselt."

Kui küsin, millised lootused või hirmud on Eesti Instituudiga seoses õhus, ütleb Funk: "Mis ikka pärast filmiinstituudi asutamist hirmsat saab olla? Ära seda lehte pane... Suund on selline, et püüda vähegi kultuurist huvitatud institutsioonidega leida koostöösoov, ja teiseks – inimesed on teadvustanud kultuuri tähtsust ikka siis, kui see kusaagil mujal suureks saab. Siis järelkult sõltub Eesti kultuuripildi parandamine otseselt sellest, mida sa väljaspool saavutad või teed."

JÜRGEN ROOSTE

Eesti Instituudi juhataja Karlo Funk peab oma ülesandeks hoida lahti kultuurikanalid kogu maailmaga.

UNUSTATUD EESTI SÕNA

Johannes Jaanus (1861–1941) oli tõlkija ja kirjanik, vene–eesti sõnaraamatu autor, õpetaja Liivimaal, Eestimaal ja Setumaal, ortodoksi kirikuõpetaja Velikije Lukis ja Mõisakülas.

Mõtted wõersil

*Kui ka õnnistuse õues
Elaksin weel siiski ma
Igatsewalt südant põues
Tunneksin vist tuksuma.*

*Paistaks paradiisi ilu
Säravalt mull silma ees –
Siiski weel wist talwe wilu
Usuks minu hinge sees.*

*Kodumaale süda ihkab,
Seal saaks rahu leidma rind,
Wõerast ilu hing mull wihkab –
Kaunim on mu kodupind! –*

(Raamatust "Eesti luuletajate album", 1895)

JOHANNES JAANUS

LUGEMISMULJE

Sergei Kraana.
Juriidiliselt on kõik korrektne.
Tänapäev 2013.

Üheksa ametit, kümnes kirjanik

Mis ühist on kirjanik Leelo Tungal, loodusemees Fred Jüssil, saatejuht Maire Aunastel, humorist Sergei Kraana? Nad kõik on olnud Maalehe Oskari auhinna laureaadid ja kirjutanud raamatuid.

Kui kolme esimest teab igaüks, siis hiljuti debüütraamatu avaldanud neljandat autorit tunnevad enamasti "Naeri" lugejad.

Terane Maalehe lugeja ei pea ehk sedagi mõistatama, kes varjunime Sergei Kraana nime all juba aastaid "Naeri" vasakpoolset veergu on täitnud. Ta mäletab nimelt, mis mees see oli, kes tunamullu nende lahedate lugude eest Maalehe laureaadi sai.

Ainuüksi Sergei Kraana ametinimetustest selles teoses saaks koostada omaette humoriga ja materjali jääks veel ülegi.

Näiteks on ta olnud Eesti õhu müügijuht, Anonüümsete Pedagoogide esimees, maadevahetusvoliniku kabinetitöötaja, vabariigi teeneline parapsühholoog, ASI Augeiase Tallid hobulausaja, haridusmaastiku arhitekt, erakondade väljapressiesindaja, laia profiiliga multikultiminister, koduloomade ning juurviljade võrdõiguslikkuse volinik, ministri abi rahvastiku taastootmise alal, Viinasummeri projektijuht, andmekaitseinspektor (must vöö), diplomeeritud välisinvestor jne jpm.

Vähemalt niisama kõnekad on tema lugude pealkirjad. Mõni näide: "Maalt leiti elumärke", "Eesti saab uue eesti keele", "Asutatakse e-päästeamet", "Ministrid saavad vabamalt hingata", "Naised võrdseks!", "Mehed elagu kauem!", "Patsiendid hakkavad streikima", "Üks teater korraga"...

Kirjandusel, olgu see aja-, ilu- või huumori-, on kõigest hoolimata vägev mõju. Vaevast sai see kogumik ilmuda, kui MTÜ Ausad Valimised otsekui loo "E-valimiste hirmsad ohud" mõjul tallinlasi e-valimiste eest suurte punamustade plakatitega hoiatama asus.

Ega see saavutus palju maha jää anonüümi omast, keda Milton Friedmani nimelise rahvaluulekonkursi laureaadi Sergei Kraana lugu "Euro tõi negatiivse hinnalanguse" pani Maalehe veebikommentaariumisse solvunud kirjutama: "Oh issand! Positiivses mõttes negatiivne langus – lollimat artiklit on vist raske leida!"

Kellel Eesti poliit-, äri-, haridus- jne -elu rumalused aju krussi kipuvad keerama, võib rahustuseks käe Sergei Kraana teose järele sirutada ning meeleraviks sealt sobivalt absurdse loo läbi lugeda. Aitab tõhusalt.

Raamat ei ole mitte ainult tõhus, vaid ka sisukas (354 teksti), mahukas (380 lk) ja kaalukas (432 g).

MATI SOOMRE

Omapärase nimega Šveitsi ansambel Hildegard Lernt Fliegen (tõlkes "Hildegard õpib lendama") esineb Viljandis 26. aprillil, Tallinnas 25. aprillil, samal hommikul ka "Terevisioonis".

Džäss kuulutab rõõmsat kevadet!

Jazzkaare kontserdid toimuvad üle Eesti Narvast Saaremaani ja Viljandist Vihulani. Muusika mõttes tähendab džäss aga vabadust kõige laiemalt.

On olemas nähtusi ja asju, mida lihtne seletada ja mille kohta on selge definitsioon. Ja veel on nähtusi, mida võib seletada nii ja naa, aga mida siiski lõpu- ni ära seletatud ei saa. Üks nendest raskesti seletatavatest asjadest on džässmuusika. Juba ammu ei tähenda sõna "džäss" pelgalt suitsuses baaris saksofoni mängivat vana meest ja hää-

lest ära klaveri taga swingi mängivat kaabuga pianisti.

Džässmuusik võib olla ka rokitämbri elektrikitarrimängija või bandžomees või sootuks fagotivirtuoos. Džäss on nagu suur puu, mis saab jõudu sügavalt juurtest ja millel on palju oksa. See puu kasvatab üha uusi oksa juurde ja õitseb aasta ringi. Eestis aga puhkeb eriti õide aprillis, kui toimub suur džässipidu Jazzkaar.

Kõik on lubatud

Džässipublikule ei seata min- geid piiranguid – keegi ei pane pahaks, kui keegi pärast head improvisatsiooni plaksutab või

hooguandvalt hõikab – vastupi- di, see innustab mängijaid veel rohkem.

Mida siis tänavusel Jazzkaa- rel pakkuda on: esiteks on Ees- ti suurim džässifestival ehitatud endale maja – suure merepavi- joni otse reisisadama ette nii, et see on kõigile kaugele näha ning kus on mõnus muusikat mängi- da ja kuulata. Seal toimub festi- vali põhiline melu – head elamu- sed on garanteeritud!

Esimesena astub lavale Briti laulja Zara McFarlane oma an- sambliga, mis mängib väga hu- vitavat heakõlalist muusikat – see peaks olema sobilik algatus kevadisele nädalalõpule ja fes- tivalile.

Terve nädala kestval džässi- peol on esindatud väga erine- vad esinejad.

On sügavat ja tõsist pianis- mi Nils Frahmi ettekandes, on hiilgavaid virtuooslauljaid, kes lisaks heale muusikale ka rah- vast lõbustavad (nagu Hilde- gard), on ekspressiivset *free- jazz*'i Sooääre–Kruglovi an- sambli esituses ja meelast *soul*'i Hedvig Hansoni hingest.

Elamused on kindlustatud

Eriliseks teeb selleaastase festi- vali see, et taas on Eestis sakso- fonist Charles Lloyd, kes esime- se tippklassi džässimehena aastal 1967 Tallinna džässifestivalil

kontserdi andis (tollest piire lõh- kunud kontserdist on kunagi il- munud ka plaat – toim).

Lisaks on pühapäeval, 21. ap- rillil, ka tasuta kontsertide päev Tallinna vanalinnas, kus muusi- kutega koos esinevad ka luuleta- jad. Seda igal pool üle terve va- nalinna.

Aga loomulikult ei ole Jazz- kaar pelgalt pealinlase privileeg. Kontserte toimub mitmel pool mujalgi – Narvast Saaremaani ja Viljandist Vihulani. Soovitan soojalt kõigil kas või üht kont- serti kuulama minna. See võib olla teie senise elu parim kont- serdielamus!

SIIM AIMLA

FESTIVAL

Jazzkaar

- Reedel, 19. aprillil algab Tallinnas 24. korda rahvus- vaheline muusikafestival Jazzkaar.
- Artistid 14 riigist annavad 11 Eesti paigas enam kui 60 eriilmelist kontserti.
- Meremuuseumis näeb uut kontserdisarja "Marumerejazz".
- Taas on Eestis Charles Lloyd, kes siin 1967. aastal vabaduseseemet külvas.
- Kogu info: www.jazzkaar.ee.

Hooaja peasponsor

kinema

AMSERV

MÄNGUKAVA 18. 04 – 8. 05

Info ja piletid: vanemuine.ee • tel 744 0165 • kassa@vanemuine.ee • Piletimaailm.com • Piletilevi.ee • Ticketpro.ee

Jazzlavastus
MOONLIGHT EXPRESS

VIIMAST KORDA!

N 18.4	11	PETTSON JA FINDUS S. Nordqvisti lastenäidend	TK
N 18.4	19	KALENDRITÜDRUKUD T. Firthi komöödia	SM
N 18.4	19	ÕHTU STRAUSSIGA	VM
N 18.4	19	HÄRRASMEES E. Walsh'i kolkathriller	Sadam
R 19.4	19	MOONLIGHT EXPRESS Jazzlavastus	SM
R 19.4	19	INIMESE PARIMAD SÕBRAD R. Paku näitemäng	VM

E. Walsh
HÄRRASMEES

R 19.4	19	HÄRRASMEES E. Walsh'i kolkathriller	Sadam
L 20.4	12	KULDVÕTMEKESE LUGU Lastelavastus	TK
L 20.4	19	HELISEV MUUSIKA R. Rodgersi muusikal	SM
L 20.4	19	CASANOVA D. Sonnenblucki ballett	VM
L 20.4	19	TAPPA LAULURÄSTAST H. Lee / U. Lennuk	Sadam
P 21.4	12	KOSMONAUT LOTTE H. Ernitsa / J. Põldma / P. Pajusaare lastemuusikal	SM

A. Hellestenius
ELLING

T 23.4	19	KAOS M. Myllyaho tragikomöödia	Aruküla Rahvamaja
N 2.5	19	ELLING A. Hellesteniuse näidend	Kuressaare Linnateater
R 3.5	19	ELLING A. Hellesteniuse näidend	Kuressaare Linnateater
L 4.5	19	ELLING A. Hellesteniuse näidend	Lihula kultuurimaja
K 8.5	19	GREASE J. Jacobsi / W. Casey muusikal	Nokia KM

SM – suur maja • VM – Väike maja • Sadam – Sadamateater • TK – Teatri Kodu (Lutsu 2) • Nokia KM – Nokia Kontserdimaja •

20
instrum
aastat Eestis

**Kuni 50% juhtidest
võiks näha paremini.**

Tule tasuta nägemiskontrolli!

**Prillid
alates 69€**

Päikeseprillid 0€
optiliste tugevustega

Hinnas on optometri nägemiskontroll, raamid, ühevaatelised õhendamata kõva pinnata plastikklaasid +4,00...-6,00/cyl 3.

Valitud raamid, ühevaatelised õhendamata kõva pinnata värvitud plastikklaasid +5,00...-6,00/cyl 2.

Ostes ühevaateliste klaasidega prillid, saad tasuta ühevaatelised päikeseprillid. Ostes mitmevaateliste klaasidega prillid, saad tasuta mitmevaatelised päikeseprillid. Pakkumine kehtib kuni 28.04.2013.

Just sinule sobivad prillid.

TALLINN: Viru Keskus tel 610 1361, Ülemiste Center tel 603 4727, Stockmanni kaubamaja V korrus tel 668 0460, Kristiine kaubanduskeskus tel 665 0317, Magistraali Keskus tel 677 4190, Lasnamäe Centrum tel 600 8923, Sikupilli Keskus tel 600 6775. **TARTU:** Tartu Kaubamaja tel 731 4849, Eeden, Kaldla tee 1c tel 740 4025, Lõunakeskus tel 730 3818. **PÄRNU:** Püüti 24, tel 445 3111. **HAAPSALU:** Rannarootsi tee 1, Uuemõisa küla tel 473 3899. **VILJANDI:** Centrum tel 435 1163. **NARVA:** Tallinna mnt 19c tel 35 66 466. **RAKVERE:** Vilde 14 tel 322 3830. www.instru.ee

Sportlasekarjäär sai otsa 23aastaselt! Olümpiale ju ei lastud...

**Kuulitõuke suurlootus
Rein Spreng sööstis
möödunud sajandi
kuuekümnendatel
raketina sporditaevasse
ning lahkus sealt
sama kiiresti.**

Kaunis kevadine kergejõustiku õhtupoolik Tallinna–Tartu linnavõistluse näol 28. mail 1960 jättis tollasele Komsomoli, praegusele Kalevi staadionile kogunenud arvukatele spordisõpradele kustumatu mulje – lühike aja sees sündis mitu Eesti rekordit.

Kõrgushüppepaigal ületas Rein Ellermaa esimese eestlasena kaks meetrit, kuulitõukeringis aga juhtus midagi sootuks harjumatu – Eesti rekord (17.22) paranes tervelt kolmel korral, kokku ligi meetriga.

Kõigepealt tõukas noor lootus, 22aastane Rein Spreng 17.25, siis temast kümme aastat vanem Heino Heinaste 17.27, seejärel uuesti Spreng 17.90! Niisuguseid asju on kogu Eesti kergejõustiku ajaloos harva, kui üldse ette tulnud. Ja Spreng – säärase perspektiiviga sportlasi ei sünni meil just iga päev.

Emotsioonid olid üleval

Seda võistlust mäletab Spreng hästi tänase päevani. "Eks emotsioonid said korralikult üles köetud. See 17.90 oli ausalt öeldes endalegi üllatuseks."

Neil aastail valitsesid kuulitõuetel täiel rindel ameerikalased, Bill Nieder jõudis enne Rooma olümpiamänge ületada esimesena 20 meetri piiri. Aga Euroopas ja NSV Liidus oli noor Spreng täiesti tipptasemele tõusnud. Ees terendas olümpia, ja miks ei pidanud selliste eeldustega mees sinna pääsema?

Jah, tolle lausa raketi kiirusel tippu tõusnud noormehel näisid olevat eeldused jumal teab milleks. Neid ootusi ja lootusi aiva kinnitasid samal aastal võidetud NSV Liidu meistri- võistluste hõbemedal, sama karva autasu NSV Li ametiühingute

MATTIAS PALLI

► Kuulitõukaja kohta harjumatuult sale Rein Spreng jõudis palju kogukamate ametivendade seas lähedale maailma tipule.

◀ Rein Sprengil on tänini kunagiste kõrvalelukkumiste okas hinges.

meistrivõistlustelt ning lõpuks veel kuldmedal NSV Liidu võistkondlikelt meistrivõistlustelt. Sprengist näis kasvavat Eesti ilusate kuulitõuketraditsioonide väärikas jätkaja, Euroopa meistrite Arnold Viidingu, Aleksander Kreegi ja legendaarse Heino Lipu järeltulija.

Ometi läks kõik teisiti, Rooma ringis Sprengi ei nähtud. 1961. aastal ta veel siin-seal võistles, sai oma neljanda Eesti meistri tiitli ning kadus siis

ajalehtede spordiveergudelt. Jäädavalt. Miks?

Lõpuks õnnestus seda muu kõrval järele pärida ka nüüd juba solidselt vanahäralt Sprengilt endast.

Kõigepealt, kuidas Tallinnas sirgunud poisist sai tolle kergejõustiku jõualal nii kõva tegija? "Ega ma linnapoiss olegi," kõlab vastuseks. "Ma olen Meriväljal kasvanud."

Kopli tänava majast number kümme mindi Meriväljale 1948.

ELUKÄIK

Rein Spreng

■ Sündinud 30. juulil 1938 Tallinnas

Haridus

■ Tallinna 22. Keskkool 1957

■ Tallinna Pedagoogiline Instituut 1963

Sportlikud saavutused

■ Treenis Heino Lipu juhendamisel, püstitas kaks NSV Liidu

noorterekordit kuulitõukes ja kettaheites 1957

■ Neljakordne Eesti meister kuulitõukes 1958–61

■ Võitis kettaheites meistrivõistluste hõbeda 1961, pronksi 1958

■ Püstitas kuulitõukes kolm Eesti rekordit

■ Võistles 15 korda Eesti koondises, kuulus Spartakisse ja Kalevisse

Töö

■ Tallinna Pedagoogilise Instituudi kehakultuuriteaduskonnas 1960–75

■ Eesti Muusikaakadeemia õppejõud 1975–95

MAAjaILM Hispaania päev

20. aprillil Viljandi pärimusmuusika aidas

11:00 ja 13:00 • Hispaania keele proovitud Hispaania Maja õpetajate juhendamisel

16:00 • Volk tahab teada: Fiesta või siesta? Volkonski vestluskaaslasel on Neftali Peral

18:00 • Flamenco õpituba Tiina ja Kalli Pikase juhendamisel

20:00 • Kontsert: REMENDAOS

22:00 • Etnobiidipidu FOLKLOOB: DJ San Antonio

Hispaania päev toimub koostöös Hispaania Maja ja Hispaania Suursaatkonnaga

Päevapilet 12€/10€, müügil ka üksikontsertide/õpitubade piletid

Rohkem infot: www.folk.ee

Hooajatoetaja: **Ai-Le Coq**

Haridus- ja Teadusministeerium **ecoprint** **Postimees** **Eesti Ekspress** **PILETIPELVI**

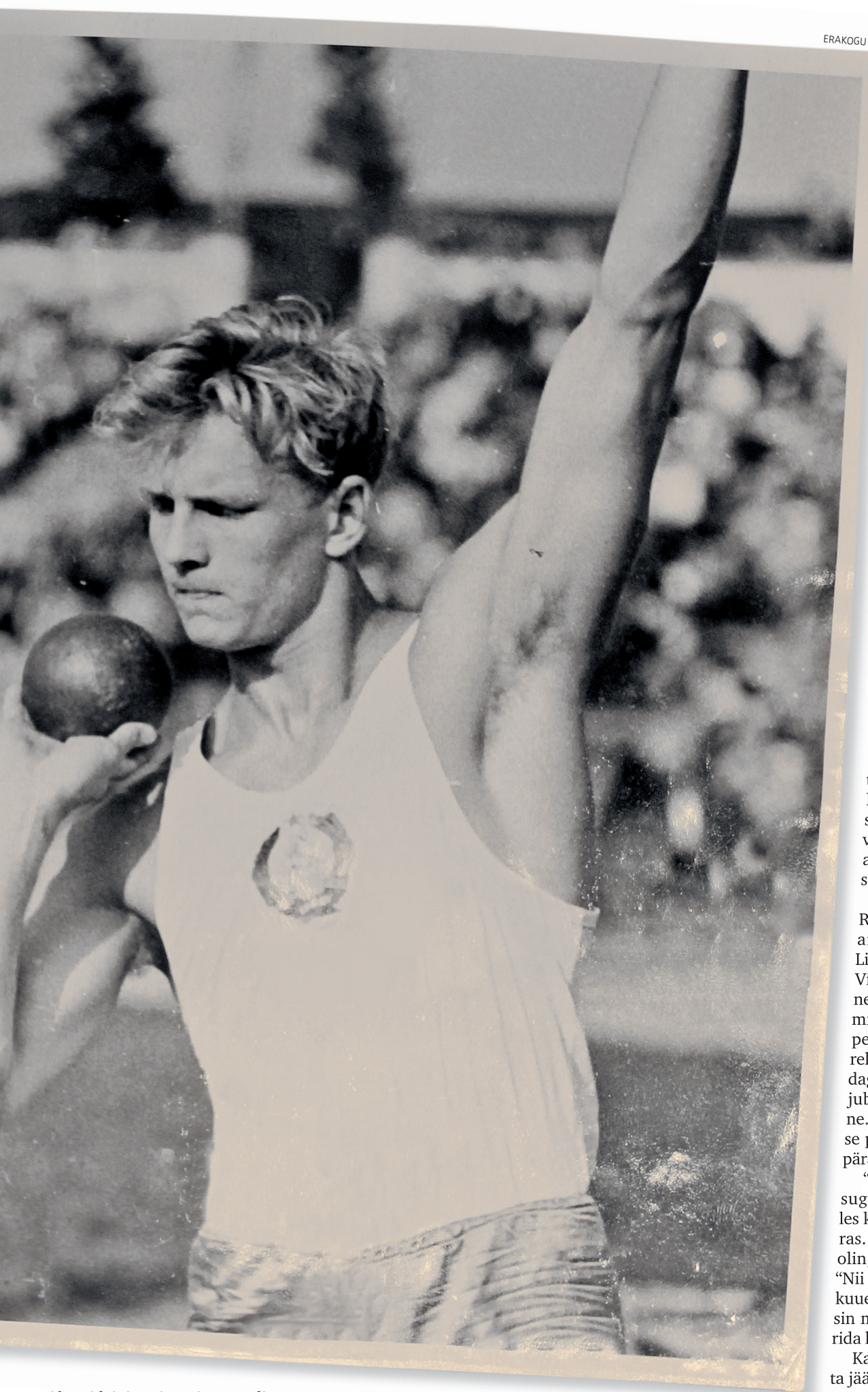
Maaleht **Meedius** **akala** **ERR** **RAKVERE** **Hispaania Maja**

aastal, kui Reinu isa sinna maja ostis. Et sport kiiresti Reinu valutas, pole ime, eriti kui arvestada, et naabrimeheks Meriväljal Ida teel oli hilisem NSV Liidu maadlusmeister Tiit Madalvee.

"Saime temaga kähku sõpradeks, hakkasime igasugu võistlusi korraldama," meenutab Spreng. "Spordipoisse oli seal veelgi, nagu tõstja Arne Heinlaid, teivashüppemees Henno Tarm. Hiljem tuli kampa ka Mati Nuude. Mul oli majja ehitatud tõsteruum, eks ta käis seal oma lemmikala harrastamas."

Mängudes löid kaasa ka Reinu kaksikutest nooremad vennad, kes kahjuks mõlemad nüüdseks on siitilmast lahkunud. Algul mängisid nad maja hoovis, hiljem Merivälja pargis. Seal oli ka võrkpalliväljak.

"Aga muidu oli elu seal justkui maal. Meil oli isegi lehm pidada. Sealt saime oma piimad ja puha. Oli kena vaikne kohake. Algul ei käinud Meriväljal ise-

ERAKOGU

gi bussid, inimesi veeti presendiga kaetud veoautodega,” räägib Rein Sprenk.

Omaaegsesse Westholmi kooli läks Rein õppima kaheksandas klassis. Leidis üles kergejõustikutreener Aleksander Lohu ning hakkas siis tasapisi õhtuti tema juures käima.

Rein ütleb, et kasvu tuli tal kenasti juurde, aga kaaluga oli muret. Pikkest oli lõpuks 194 sentiimetrit, kaalu kuulimehe kohta vaid 110 kilo. Ütleb, et oli sihu-ke sale poiss. Ja kui praeguseid tõukemehi vaadata, siis oli päris “kilu”. Aga harjutades aastad läksid. Kui Rein juba pedagoogilises instituudis õppis, hakkas teda juhendama ka unustamatu Heino Lipp isiklikult.

Et olla terve siiani

Varsti ehk 1958. aastal kuulusid Nõukogude noorterekordid nii kuulitõukes kui ka kettahei-

tes ühe mehe, Rein Sprengi nimele. Tulemused on tal tänini hästi meeles: 15.68 kuulitõukes ja 48.86 kettaheites. Kusjuures mõlemad tipptulemused olid tehtud meeste kuuliga.

Oma tollastest treeningukaaslastest mäletab Sprenk Heino Apartit ja Vilu-nimelist poissi TPIst. Tagantjärele võib öelda, et neist oli ta peajagu üle. Eks tasapisi tekkisid noorel spordimehel ka arengule vastavad plaanid.

1963. aastal sai läbi instituu-
tuut, kus Rein kohe ka õppejõuna tööle hakkas. Aga juba mõn-

Minu dopinguks oli tugev toit, sest tahtsin ikka kaalus juurde võtta.

Rein Sprenk

da aega ei teinud ta enam tipp-tasemel sporti. “Mul tekkis kaks-teistsõrmiksooles väike haavand. Midagi rasket enam tõsta ei saanud. Käisin koguni Tšehhoslovakkias Karlovy Varis end ravimas. Ja sain justkui ... noh, terve olen siiani.”

Ent tuleme tagasi Reinu nappide, ent säravate sportlaseastate juurde. Niisiis, enne Rooma olümpiamänge võitis Rein Sprenk Nõukogude Liidu esivõistlustel kuulitõukes hõbemedali. Edutee pidi loogiliselt saama jätku olümpiamängudel. Maailmameistrivõistlusi kergejõustikus tol ajal ei peetud, olümpiate vahel tuldi korra kokku Euroopa meistrivõistlustele.

“Eks see pani ka mulle põntsu,” tunnistab Sprenk olümpialt kõrvale jätmist aastaid hiljemgi ilmselge kibedusega hääles. Sõiduga sellele tippspordisündmusele oli ta ju tõsiselt arvestanud.

“Siis aga öeldi korraga, et ma olla liiga noor ning minu ajad olevat justkui veel ees...”

Eesti kergejõustikus olid tol ajal eriti päikeselised ajad. Mehinaisi, kes küpsed olümpiale saatmiseks, oli vaat et kümnekond: odaviskajad Charles Vallmann ja Mart Paama, noor tõusev kettatäht Kaupo Metsur, pikamaajooksu legendid Hubert Pärnakivi ja Lembit Virkus, 800 meetri mees Peeter Varrak ning muidugi medalimõtteidki haudunud kümnevõistleja Uno Palu.

Kes noor, kes vana

Sprenki peeti liiga nooreks, 26aastast Palu aga liiga vanaks. Olümpiale jõudis neist ainsana Paama. Muidugi ei öelnud keegi, et eestlaste saatmist olümpiale ei peetud lihtsalt soovitavaks. Nendega võis arvestada ilmselt ainult äärmise vajaduse korral.

Ameeriklased said Roomas kolmikvõidu, ainsana Nõukogude Liitu esindama pääsnud Viktor Lipsnis saavutas neljanda koha 17.90ga, mis märkis sentimeetri pealt Sprengi isiklikku rekordit. Ei lugenud midagi, et Lipsnis oli tol ajal juba ligemale 28aastane. Ja võis kõlvata vanuse poolest ka nelja aasta pärast Tokyo mängudele. “Aga ma olen just niisugune mees, kelle alles kõva võistlus üles keeras. Suurvõistluste mees olin,” meenutab Sprenk. “Nii et kusagile neljandakuuenda koha peale oleksin ma võinud pretendeerida küll.”

Kas kahjutunne tegemata jäänud tulemuste pärast vaevab Rein Sprenki tänase päevani? Ja kujutlused sellest, mis kõik olla võinuks? Näeb ta und pidamata jäänud võistlustest? “Natuke ikka on kahju,” jääb mees oma iseloomule kohaselt tagasihoidlikuks.

Eestis see 17.90 mingit erilist furoori ei tekitanud. Preemiat Sprengile selle eest ei makstud. Võib-olla mõni tõeline kergejõustikusõber rõõmustas tasahilju. Ning hellitas lootusi...

Ei suuda vanalt spordimehelt ka dopingu kohta küsimata jätta. Oli ta oma lühikeseks jäänud sportlaseeteel sellest midagi ei kuulnud?

“Minu dopinguks oli tugev toit, sest tahtsin ikka kaalus juurde võtta. Kahekümne meetri meest must saanud poleks, aga üheksateist oleksin kätte saanud küll,” on Rein Sprenk tänini veendunud.

ILMAR PALLI

TEADMISVEERG

Tuna & täna

Nimed 28. Voldemar, Valdek, Valdo, Valdur, Volli jt

■ **18. aprillil on nimepäev** neil, kes kannavad muinasgermaani Waldemarist / Woldemarist (“valitsejana kuulus”, ka “õigus, võim”) pärit nime.

■ **9. IV 2013 elas Eestis:**

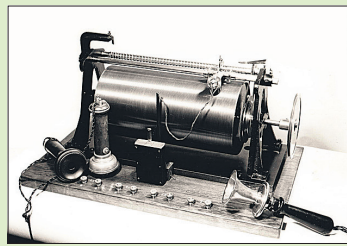
Vladimir 12 434; Voldemar 706; Valdur 693; Valdo 479; Vallo 447; Valdek 338; Valdeko 223; Valmar 193; Volli 128; Valdis 104; Vlad 61; Valdu 53; Valdor 29; Valdar 28; Valle 28; Valdi 27; Valde 18; Valmer 17; Woldemar 12; Valdik 11; Vallot 11; Valdemar 10; Valmo 9; Valdeku 6; Vallu 6; Vallut 5 ... ning naisenimega Valda 50; Valma 8...

■ **9. VI 1906 (vkj 27. V) valiti** esimese eestlasena **Tallinna linnapeaks** vagunitehase Dvigatel insener **Voldemar Lender** (1876–1939).

XIX sajandi lõpul ja XX sajandi algul ehitati Tallinnas hulganisti Lenderi maju. See oli tavaliselt kahekorruseline puidust lihtne üürimaja, sümmeetrilise fassaadi ja väikeste korteritega.

■ Taani insener **Valdemar Poulsen** (1869–1942) leiutas elektromagnetismil põhineva salvestusmeetodi. 1898 patentis ta traatsalvesti – telegrafoni (pildil).

Pariisi 1900. a maailmanäitusel salvestas Poulsen sellega Austria-Ungari keisri Franz Joseph I häält, see on arvatavasti vanim säilinud magnetiline helisalvestis.

■ 1930. aastatel mõtles teatritegelane ja ajakirjanik **Volde-
mar Mettus** (1894–1975) välja sõna “kuuldemäng”.

■ 1960. aastatel mõtles ajakirjanik ja saatejuht **Valdo Pant** (1928–1976) välja sõna “mälumäng”.

■ Eestist pärit pianist ja helilooja **Vladimir Padwa** (Padva) (1900–1981), New Yorgi Muusikakolledži professor, kirjutas mh 1950. a balleti “Tom Sawyer”.

■ Eesti purilendur **Volde-
mar Vunn** (1902–1974, aastast 1935 **Valdu Rannaleet**), püstitas 21. IX 1934 maailmarekordi vee kohal purilendamises, ületades Eestis ehitatud purilennukiga Sinilind Soome lahe.

**Piltuudis Postimehes
15. X 1934.**

Tänumärgiks rekorblendurile.

Purilendur Volde-
mar Vunn auhinna-
ga, mille talle annetas Eesti ja Soome lahe ületamise eest
purilennukil — lend, millega W. Vunn
püstitas maailmarekordi.

■ Lavastaja, näitleja, teatripedagoog ja -teadlane **Voldemar Panso** (1920–1977): “Käisime ükspäev elulainetes. Naised hakkasid kiitma, see on kõige hädaohtlikum. Kõigele võib mees vastu panna, aga naise kiitusele allub ka kõige tugevam.”

Voldemar Panso nimelise preemia laureaadid 1978–2012: Toomas Löhmuste, Ain Lutsepp, Andrus Vaarik, Sulev Tepart, Peeter Sauter, Raimo Pass, Katrin Kohv, Peeter Tamme-aru, Elmo Nüganen, Epp Eespäev, Merle Jääger, Marko Matvere, Katri Kaasik-Aaslav ja Ivika Sillar, Üllar Saaremäe, Eli-na Reinold, Katariina Lauk, Peeter Raudsepp, Kaido Veermäe, Veikko Täär, Taavi Teplenkov, Kersti Heinloo, Tambet Tuisk, Priit Võigemast, Elisabet Tamm, Rasmus Kaljujärvi, Mart Koldits, Risto Kübar, Mari-Liis Lill, Kristo Viiding, Ago Soots, Marta Laan, Lauri Kaldoja, Märt Pius ja Priit Pius, Diana Leesalu, Rea Lest.

■ Ajaloolane ja raamatuteadlane **Voldemar Miller** (1911–2006): “Ajalugu ja ka tänapäev näitavad, et eesti rahval on oma eripära ja traditsioonid, mis on aidanud tal ka kõige raskemad ajad üle elada: töökus, säästlikkus, ettenägelikkus, valmidus ühiseks tööks ja üksteise aitamiseks.”

■ **Valdek Alber** (sünd 1976) – Maalehe karikaturist ja kunstnik aastast 1995 on kujundanud ja/või illustreerinud vähemalt poolteist riulimeetrit raamatuid.

Toimetaja **MATI SOOMRE**
Tel 661 3313. e-post mati.soomre@maaleht.ee

Reedel, 10. mail kell 10.00 Valga Kutseõppekeskuses Loode tn 3

Konverents VASIKAST MULLIKAKS

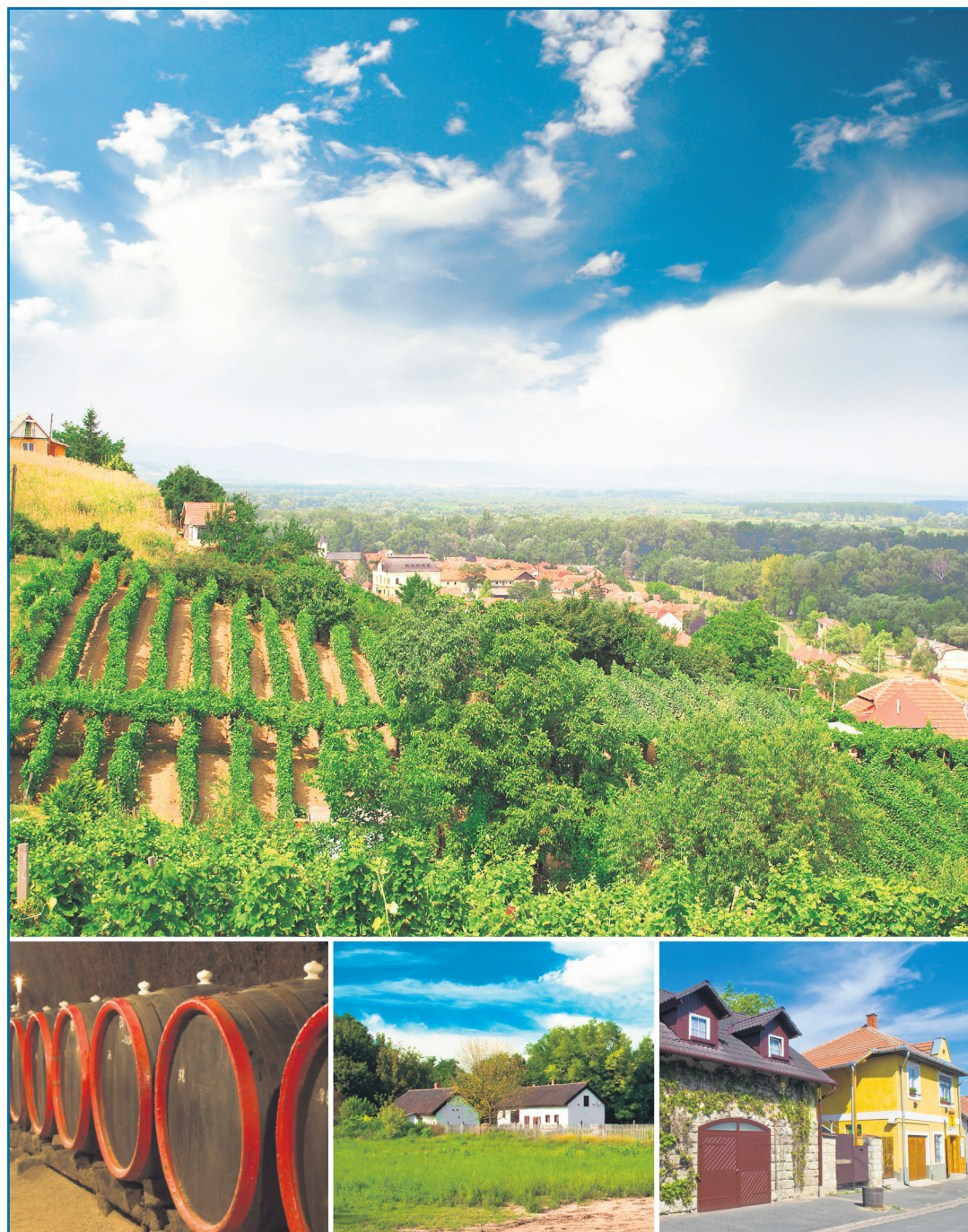
Cow Signals® ekspert
JOEP DRIESSEN
(Holland)

Kuidas saada mullikas, kes

- poegib 22-24 kuu vanuselt
- sünnitab terve vasika
- kaalub pärast poegimist 580 kg
- on resistentne nakkushaigustele
- omab oskusi ja võimeid, mis on vajalikud eluks lüpsikarjas
- annab suure eluea toodangu

Vajalik eelregistreerimine Dimela tel. 739 0690 hiljemalt 6. maiks.
Samas müügil ka Cow Signals® sarja raamatud „Vasikast mullikaks“ ja „Sõra signaalid“.
Konverents toimub PRIA toetusel.

VALIME AASTA PÕLLUMEHE 2013

Maaleht ja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda kuulutavad välja konkursi „Aasta põllumees 2013“. Traditsioonilise konkursiga soovime esile tõsta uuendusmeelseid, keskkonnateadlikke ja edasipürgivaid põllumehi.

Aasta põllumehe tiitel antakse edukale tegev põllumehele maa- majanduse ja maaelu silmapaistva edendamise eest. Aasta põllumees peaks olema oma erialal kompetentne ja uuendusmeelne ning orienteeruma Euroopa Liidu ühises põllumajanduspoliitikas.

Kandidatuuri ülesseadmiseks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- » põllumajandustootmine on ettevõtte põhitegevus;
- » tootmine on uuenduslik ja keskkonnahoidlik;
- » jätkusuutlikuks arenguks kasutatakse sobilikku tehnoloogiat;
- » ettevõtte majandamine on eeskujulik;
- » võetakse osa maaelu edendamisest ja ühistegevusest.

Kandidaate saavad esitada põllumajandusega seotud liidud, ühingud, seltsid ja organisatsioonid. Ootame kandidaate kõikidest põllumajandusvaldkondadest ja maakondadest. Konkursile võib esitada ka eelmiste aastate kandidaate.

Kandidaatide esitamise viimane tähtaeg on 21. mai 2013.

Ettepanekud palume saata Maalehe toimetusse märgusõnaga „Aasta põllumees“ e-posti aadressil silja.lattamae@maaleht.ee. Lisada tuleb ka kandidaadi ankeet (ankeedi saab Maalehe või Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda internetiküljelt). Kandidaate tutvustame Maalehe veergudel, lõpliku valiku teeb žürii sügisel.

www.maaleht.ee, www.epkk.ee

MAAKODUGA UNGARI VIINAMÄGEDELE!

Eriprogrammina just Maakodu jaoks kokku pandud lugejareisi loosimisel osalevad kõik, kellel on 20. maiks sõlmitud kas otsekorraldusleping või vormistatud vähemalt kuuekuuline Maakodu tellimus.

Tänavuse suvelõpu reisi teeb Maakodu Ungarisse. Vaatame Gödöllo, Nagycenki, Fertödi, Sarospataki, Sarvari jt uhkeid losse ja parke, külastame mitut koduaeda ja Vacratoti botaanikaeda, väisame Budapesti, Egeri kindlust ja mitut kuurorti Balatoni ääres, kosutame end termaalvee järves ning naudime Tokaj piirkonna veine ja Ungari maitstvat kööki.

Uurime, kui sarnased või erinevad me oma sugulasrahvaga siis öieti oleme.

Koduaedu soovitas meile tuttav ungarlasest maastikukujundaja, ajaloo ja kultuuri- loo vallas töötab reis tulla aga parim võimalikest. 8päevase reisiprogrammi koostas ajaloolasest **giid Ott Sandrak**. Reis toimub **7.-14. septembril 2013** koostöös firmaga Comtour.

Reisiteave ja broneerimine: tööpäeviti toimetuse telefonil 661 3370 või e-postil meeli.myyripeal@maakodu.ee. Lugejareisi võitja nime avaldame juulinumbris.

Tellimine: telefonil 680 4444, e-postil klienditugi@lehed.ee, veebilehel www.maakodu.ee/ungari

Erinumber Suvi Aias nüüd müügil!

Maakodu mahukast erinumbrist Suvi Aias leiad häid nõuandeid terveks suveks. Erinumber on müügil kauplustes hinnaga **3,50 €**.

Maakodu kuue kuu tellimus maksab **13,20 €**, aastatellimus **25,20 €** ja otsekorraldus **2,20 € kuus**.

Eesti esimene aia-, suvila- ja majaomanike ajakiri

MAAKODU

Maaleht

Aasta põllumehe peatoetaja

Nordea

15. aprill

Eve Viilup(sünd. 1953),
töötanud Eesti Televisioonis

Õnnitleb EALL

15. aprill

Jana Rand(sünd. 1963),
Maalehe Targu Talita toimetaja

Õnnitleb EALL

19. aprill

Barbi Pilvre(sünd. 1963),
Tallinna Ülikooli ajakirjanduse
osakonna dotsent, töötanud
Eesti Ekspressi, Hommikulehe ja
Loomingu toimetuses

Õnnitleb EALL

20. aprill

**Võrumaa
Teataja**

Õnnitleb EALL

SÕIDUKID

MÜÜK

Müüa kaubik Ford Transit EALGBVL 100
L van 74 kW. Tel 5814 0680.Müüa ATV Arctic Cat 650 (*twin cam*),
2006. a. mootor kapitaalselt remonditud.
Hind 3500 eurot. Kaasa vints ja sahk!
Tel 510 7544.Müüa soodsalt Mazda 323, universaal, 1,7
diisel, 88. a, valge kere, heas korras, moo-
tor vajab natuke putitamist. Tel 472 9209.

EHITUSMATERJAL

MÜÜK

Müüa sisevoodrilauda laiussega 90 mm ja
110 mm, välisvoodrilauda laiussega 100,
110, 136 ja 160 mm (nii peensaeatud kui
ka krunditud pinnaga); põrandalauda
laiusega 110, 136 ja 190 mm (erinevad
paksused) ning tuulekastilauda laiussega
95, 120 ja 140 mm. Transport üle Eesti.
Hinnad soodsad! Tel 503 1859.Garaažiüksed, tõstetavad. Suured ja
väikesed. paigaldan ka. Marko, tel 504
4798.Loomavõrk, kõrgused: 0,95; 1,2; 1,5;
2,0 m rullis, 50 m tsingitud, keevissil-
maga, traat 2/2,3 mm. Transport tasuta.
Tel 522 1222.Müüa põranda-, sise- ja välisvoodrilaudu,
ehituslikku saematerjali. Erinevad mõ-
dud, vedu tasuta. Tel 506 4651.Septikud ja immutustunnelid, biopu-
hastid Klaro, mahutid 3–75 m³. Garan-
tii, transport, paigaldus. Tel 5322 5822,
e-post info@puhastid.ee.

KINNISVARA

MÜÜK

Müüa 3toaline korter Ääsmäel Harju-
maal, üp 65 m², 3/1. Kõik toad eraldi
sissekäiguga, elutoas kamin, WC ja vani-
tuba eraldi, 2 rõdu, sahver, panipaik,
keldriboks, korteriühistu. Lasteaed, kool
ja kauplus ligidal. Tel 5656 6101.Müüa maakodu Raplamaal Kaiu vallas.
Info: tel 506 7026, e-post aabb123@hotmail.ee
Müüa Läänemaal kolhoosiaegne karja-
laut 1000 m² koos ümbritseva põllumaa-
ga (15,6 ha), maad on võimalik juurde
rentida. Tel 516 1524.

OST

Ostame põllumaad
üle Eesti.
Parim hind!
Kiire tehing!

Tel 529 3609, Andres.

OÜ TRIGON EXPERTS
ostab kasvavat metsa
ja metsakinnistuid üle
Eesti, v.a saared. Paku-
me metsa ülestöötamist
ja autotransporti.Tel 518 3927 ja e-post
tamps222@gmail.comOstame põllumajandusettevõtte, mis
omab vähemalt 500 h põllumaad. Tel
516 8210.Ostan suvila/maja Lääne-Virumaal, me-
rest kuni 3 km. Võib vajada remonti. Hind
kuni 25 000 eurot. Tel 513 7677.Olen huvitatud remonti vajavast või kohe
vabanevast korterist Tallinnas. Vastan
kõigile pakumistele. Tel 5820 0800.

METS JA PUIT

TEENUS

Teeme metsaraieid, metsaväljavedu ja
metsavedu, samas ostame kasvavat
metsa ja raieõigust. Tel 5365 3504.

LOOMAD

MÜÜK

Müüa paabulinnud, kukk ja kana. Info
tel 5557 6655.Antu Mõis müüb teisipäeval, 23. aprillil
augusti algul munemist alustavad pruuni
sulestikuga noorkanu järgmistes Lääne-
Virumaa bussipeatustes: 7.30 Loksa,
8.00 Kolga, 8.30 Kuusalu, 8.45 Kiitu,
9.15 Soodla kpl, 9.30 Lilli, 9.45 Kehra
turg, 10.15 Anija, 10.30 Raasiku, 10.45
Aruküla, 11.15 Jüri, 11.45 Vaida, 12.15
Kiili, 12.45 Saku Tammemäe bensj.,
13.15 Saue turg, 13.45 Keila, 14.00 Le-
hola, 14.15 Vasalemma, 14.30 Kaasiku,
14.45 Laitse, 15.00 Ääsmäe, 15.15 Kiis-
sa, 15.30 Tõdva. Info tel 327 0206, ringil
5664 3113.Antu Mõis müüb kolmapäeval, 24. aprillil
augusti algul munemist alustavad pruuni
sulestikuga noorkanu järgmistes Rap-
lamaa bussipeatustes: 7.30 Eidapere,
7.45 Lokuta, 8.00 Järvakandi, 8.30 Valgu,
9.00 Päärdi, 9.15 Kivi-Vigala, 9.30 Vana-
Vigala, 9.45 Paeküla, 10.00 Märjamaa,
10.30 Vaimõisa, 10.45 Varbola, 11.00Ohukotsu, 11.15 Kodila, 11.30 Rabilvere,
11.45 Hageri, 12.00 Kohila turg, 12.15
Lohu, 12.30 Hagudi, 12.45 Juuru, 13.00
Kaiu, 13.15 Inglise, 13.30 Rapla turg,
13.45 Kaerepere, 14.00 Kaeva, 14.15
Kehtna, 14.30 Lelle, 14.45 Käru. Info tel
327 0206, ringil 5664 3113.Antu Mõis müüb neljapäeval, 25. aprillil
augusti algul munemist alustavad pruuni
sulestikuga noorkanu järgmistes Viljan-
dima bussipeatustes: 7.30 Vohma, 8.00
Olustvere, 8.30 Suure-Jaani, 9.00 Vast-
semõisa, 9.15 Viljandi turg, 10.00 Ramsi,
10.15 Sultsi, 10.30 Oisu, 10.45 Halliste,
11.15 Mõisaküla, 11.45 Abja-Paluoja,
12.15 Karksi-Nuia, 12.30 Sudiste, 12.45
Kärstna, 13.15 Suislepa, 13.30 Mustla,
14.00 Holstre, 14.15 Viiratsi, 14.30 Vana-
Võidu, 14.45 Saaarepeedi. Info tel 327
0206, ringil 5664 3113.Antu Mõis müüb reedel, 26. aprillil au-
gusti algul munemist alustavad pruuni
sulestikuga noorkanu järgmistes Lääne-
Virumaa bussipeatustes: 7.30 Pikevere,
7.45 Liigvala, 8.00 Ao, 8.15 Rakke, 8.30
Tammiku, 8.45 Salla, 9.00 Käru, 9.15 Si-
muna, 9.30 Moora, 9.45 Laekvere, 10.00
Paasvere, 10.15 Muuga, 10.30 Roela,
10.45 Kulina, 11.00 Viru-Jaagupi, 11.30
Kantküla, 11.45 Ulvi, 12.00 Uhtna, 12.30
Viru-Nigula, 13.00 Kunda turg, 13.30
Karepa, 13.45 Vainupea, 14.00 Vihula,
14.30 Palmse, 14.45 Viitna, 15.15 Vohn-
ja, 15.30 Kadriina. Info tel 327 0206, ringil
5664 3113.Müüa neli noort lammast, nendest kaks
talledea, ja hanepaar. Tel 5197 0404,
Harjumaa.Linnu talu müüb bussijaamades Hy-
Line'i tõugu pruune, ühe aasta munenu-
d kanu 4 eurot/tk (tel 503 1485, 501 7500):
pühapäev, 21.04 Pärnu-, Lääne-, Harju-
ja Raplamaal, tel 5559 4530: Audru kiriku
plats 9.00, Lõpe 9.40, Lihula 10.15, Kure-
vere 10.50, Haapsalu turg 11.30, Taebila12.15, Palivere 12.30, Risti 12.50, Turba
13.15, Riisipere 13.30, Padise 14.00, Kei-
la kiriku plats 14.30, Saku Tammemäe
tankla 15.00, Ääsmäe harutee kauplus
15.30, Kernu 15.40.Linnu talu müüb bussijaamades Hy-
Line'i tõugu pruune, ühe aasta mune-
nud kanu 4 eurot/tk (tel 503 1485, 501
7500): laupäev 20.04 ring 1 Saaremaal,
autojuhi tel 5397 3644: Liiva pood 11.00,
Orissaare 11.20, Valjala 11.50, Kures-
saare Neste tankla 12.20, Salme 13.00,
Kärla 13.40, Lümmanda 14.00, Kihelkonna
14.15, Mustjala 14.40, Aste 15.05, Leisi
15.40. Ring 2 Hiiu maal, autojuhi tel 5559
4530: Suuremõisa 12.00, Partsi 12.20,
Kärkla 12.40, Kõrgessaare 13.15, Luidja
13.40, Mänspe 14.05, Emmaste 14.30,
Käina 15.00.Müüa lehmvasikad EPK. Asukoht Viru-
maal. Tel 5647 8169.Müüa Tartumaal kodulindude tibusid.
Tel 5392 9192.Müüa lõpsilehm Viljandimaal. Helistada
tel 5561 9397.Müüa Harjumaa mahetalust tiined LI
ristandmullikad. Tel 5560 7556.Müüa SI ristand-pullvasikas (4 ndl) ja
AB ristand-lehmvasikas (7 ndl). Tel 5647
5701 ja 5647 5700.Müüa kolm väga ilusat paabulindu (üks
isane ja kaks emast, hind 120 eurot/tk),
kolm parti (üks isane ja kaks emast, hind
20 eurot/tk) ja kaks küülikut (hind 35 eu-
rot/tk). Tel 5691 4808.Müüa EPK ja EHF lehmvasikad (nudista-
mata), EK pullik (8 k) isa Numjer 30276
Viljandimaal. Tel 515 9278.Müüa elus lambad Läänemaal. Tel 524
0845.Müüa munevad haned, 20 eurot lind.
Tel 525 0763.Müüa nudi lehm ja mullikas. Tel 5880
4039.Müüa seapõrsaid, 20–30 kg, Keila vallas.
Hind kokkuleppel sõltuvalt kogusest. Tel
5660 6473.Müüa kevadel 2012. a sündinud jäärad.
Hind kokkuleppel (kihnu maalambad).
Tel 522 7345.Üheaastased kalkuniisad, kanatibud,
hanetibud, parditibud, kalkunitibud. Har-
jumaa, Laitse. Tellimine: tel 5646 7140,
5590 7606Linnu talu müüb Hy-Line'i tõugu pruune,
ühe aasta munenuk kanu 2,5 eurot/tk
Valgamaal Tagulas E–P 8.00–14.30. Tel
503 1485, 501 7500.

Tel 434 2330

apmets@apmets.ee

Ostame

- metsakinnistuid
- kasvavat metsa
- põllumaad

- Ostame METSAKINNISTUID,
ka raiutud ja hüpoteeigiga
- Ostame PÕLLUMAAD

Küsi hinda! Teeme pakkumise!

Pärnu, Papiniidu 5, Sillakeskus
tel 447 7900, 528 5263,
faks 447 7903, metsagrupp@hotmail.ee

tel 489 0696, 506 9966

faks 489 0697

priimo.mets@priimo.ee

OÜ Priimo Mets
ostab metsakinnistuid
(pakkuda võib ka hüpoteeigiga
koormatud kinnistuid)Kasesaepaku ost,
hind 54,5 ja 57,5 €/tm.

TEEME PARIMA PAKKUMISE!

501 3132, 521 1988

agropoff.ee

OÜ LANDEKER

LANDEKER OÜ
Rapla,
Tallinna mnt 22/24
tel 517 9866,
511 0415, 489 4055
faks 489 4962

**OSTAME
KASVAVAT METSA
JA METSAMAAD**

Hind kuni 7000 eurot/ha,
ka läbi raiutud ja hüpoteeigiga.

Ettemaksuvõimalus, abi asjaajamisel.

**Ostame maad, millel
asub mobiilimast.**

Maksame 12kordselt selle
summa, mida mobiiloperaator
teile aastas tasub.
Kanname kõik tehingukulud.

5341 1445
reio@livenature.com
www.livenature.com

LiveNature

10 AASTAT USALDUST

OSTAME
**METSAKINNISTUID
JA RAIEOIGUST**

Tel. (+372) 56 818 144
Tel. (+372) 53 870 992
E-mail: info@metsasiht.ee
www.metsasiht.ee

TAVA METS 15 aastat
metsandust

OSTAB METSAKINNISTUID

Kui soovite müüa oma metsakinnistut
küsi hinda, teeme Teile pakkumise!

tel 513 7887
Valdo Hermann
info@tavamets.ee

Ostame:

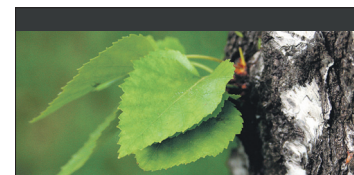
Kasvavat metsa ja metsakinnistuid
Metsamaterjali ja raieõigustPärnu, Riia mnt 87 info@vesmel.ee
Tel 502 0471 | Faks 443 2550**LAIAS VALIKUS
VARUOSI**TRAKTORITELE
T 25, T 16, T 40, MTZ,
JUMZ, T 150

- STARTERID ■ GENERAATORID
 - HÜDROPUMBAD ■ HÜDROJAGAJAD
 - HÜDROMOOTORID ■ HÜDROSILINDRID
 - HÜDROVOOLIKUD ■ P/M KARDANID ■ P/M ŠARNIIRID
 - KÜTTEPUMBAD ■ TURBOKOMPRESSORID ■ MTZI MOOTORID –
D 243, D 245 ■ MOOTORITE REM KOMPL (KOLVID, HÜLSID, RÕNGAD)
 - REHVID + ÕHUKUMMID ■ VELJED ■ IMIVOOOLIKUD
- Varuosade kohaletoimetamine kokkuleppel.

VK TRAKTORIKAUBAD OÜ

KREUTZWALDI 59, 65610 VÕRU
tel 782 1275, 517 9657, faks 786 8031
AVATUD E–R kl 9–16, L kl 9–14

- >> Metsakinnistute
ja raide ost
- >> Metsaraietööd
- >> Metsamaterjali
transport
- >> Metsamajandus-
kavade koostamine
- >> Traileriteenused

Info tel 447 0526, 510 3681
faks 447 0525,
andrus@grundar.ee
Lille 4, 80010 Pärnu

Hea metsaomanik!

OSTAME:
kasvavat metsa,
metsamaad,
palki ja paberipuitu,
küttepuitu ja
võsa-raiejäätmeidtel 622 1460, 505 6322
eesti@metsagroup.com
Metsäliitto Eesti AS on nüüd
Metsä Forest Eesti AS.

Broileri-, munakana-, pardi- ja hanetibude müük. Koorumised: 20. aprill, 11. mai, 1. ja 22. juuni. Viljandimaa. Tel 5374 1711. Kanatibud (viis tõugu), tibu hind 3 eurot. Kalkuni- ja hanetibu 7,5 eurot, part 4 eurot. Järvamaa, Aravete lähedal. Tel 5590 8490, Margus.

Müüa vikerforelli noor kala (200–300 g), asukoht Raplamaal. Tel 5346 7418.

OST

Ostame vanu lambaid. Lambad peaks olema heas konditsioonis. Maksame kohe kuni 60 eurot. Tuleme ise järele. Tel 5307 8866.

Ostan soodsalt 4–5 Herefordi või Sarolee tõugu lehmullikaid koos kohaletoomisega. Raha kohe. Tel 517 2185.

Ostan lambaid või lambapere mõistliku hinnaga. Kõik pakkumised on teretulnud. Kõik muu tuleb läbirääkimiste teel. Tel 5615 9833.

Ostan AB võrutatud vasikaid. Tel 5396 6933.

TAIMEKASVATUS

MÜÜK

OÜ Niles müüb lämmastikväetisi, NPK väetisi, 13-19-19 + 6S, AN 34,4, kaaliumkloriidi, kivisütt, loomasoola, küttepuid (30, 50 cm), taimekaitsevahendeid. Transporditeenus. Info tel 387 4215 (Türi), 5341 5210.

Müüa varju all olevat rullheina ja põhku ning 2,3tonnise piimajahutaja. Türi vald, Järvamaa. Tel 5340 3577.

Lai valik heinaseemnesegusid ja puhaskultuure, põldheinasegud, karjamaasegud. Info ja tellimine: tel 5592 8052, www.heinaseemned.ee

Müüa soodsalt NPK väetisi 16:16:16 jt teraviljale ja kartulile. Hinnad ala-

tes 365 eurost/tonn. Kohalevedu 10 t tasuta. Küsi lähemalt tel 5569 7450. Puide Talu seemnekeskus müüb sertifitseeritud suviodra seemet 'Beatrix' C2 ja C1 ning suvinisu 'Mooni' C1. Puhtimine ja transport. Info: Mati Nurm, tel 5647 2786. www.puidetalu.ee

Müüa harilikku männi seemikuid metskasvatuseks ja mägimännistikuid haljastuseks. Tel 322 2908, 503 8576. Kartul 'Timo' (hästi varajane), 'Gloria', 'Ants', 'Van Gogh'. Kartul seemnekartuli suurune. Tel 5662 5366.

Müüa punase, roosa ja valge ristiku, timuti-, karjamaa raiheina, aruheina ja keerispea seemneid. Tel 503 5121.

Seemnekartul OU müüb sertifitseeritud seemnekartulit 'Arielle A', 'Madeleine A', 'Marabel E3', 'Vineta E3', 'Laura E3'. Tel 5650 3638.

Müüa heinarullid Lääne-Virumaal, u 50 tk (Vene rihtmädaga press, u 200 kg/tk), hind 8 eurot/tk. Urmas, tel 527 1369.

Rullisilo (ristik) ja rullhein, varju alla ladustatud, pealelaadimine. Rahkla, Laekvere vald, Lääne-Virumaa. Tel 527 3891.

Müüa mahesööda oder ja nisu (ka jahuna). Tel 5396 6911.

Müüa sertifitseeritud seemnekartulit 'Laura A', 'Madeleine A', 'Vineta A'. Info tel 565 1091.

Müüa rohelist hernerst, maherukist ning maherukki ja -nisu segavilja. Viljandimaa, tel 5341 4925.

Müüa küünialust võrgus rullheina Valgamaal. Pealelaadimis- ja transpordivõimalus. Tel 502 5552.

Müüa heina ja silo rullides Harjumaal. Veovõimalus. Tel 510 0612 ja 515 6122.

Müüa korralikku otra ja nisu. Tel 507 2921.

Hein ja põhk rullides. Vedu kuni 80 km Kuusalust. Tel 516 1328.

Müüa rullisilo Tartumaal Kärknas. Pealelaadimisvõimalus. Tel 506 8690.

Pakume põldheina- ja karjamaasegusid ning puhaskultuure. Koostame segusid ka vastavalt kliendi soovile. Tel 502 0195, 5378 9277; info@mur.ee, www.muru.ee.

Müüa sertifitseeritud seemnekartulit 'Arielle' A (väga varajane) ja 'Manitou' A (hiline, hea maitsega, universaalne lauakartul). Kontakt: tel 5668 1156, 508 8402, e-post einolatalu@gmail.com

Müüa söodakartuleid ja toidukartuleid Tartumaal. Tel 504 5307.

Müüa Pärnumaal seemnekartulit 'Marabel' E3 ja toidukartulit 'Vineta' ja 'Marabel' (ka suured kogused). Tel 501 3489, 520 6900.

Pirmastu seemnekeskus müüb odra 'Ingmar' C2 seemet. Vajadusel puhtimine. Toomas, tel 513 6527.

Müüa põldtimutit J 54, karjamaa raiheina, rait, talirukki "Sangaste" C-kat. seemneid ja rohelist sorteeritud hernerst. Tel 509 4248.

Müüa kvaliteetset rullisilo Võrumaal Antslas. Hind 15 eurot rull koos laadimisega. Info tel 5656 7757.

Silo, müüa rullisilo ristiku-kõrrelise segu. I niide. 600 rulli hind 13 eurot/tükk. Transpordivõimalus üle Eesti. Tel 5345 1566.

OST

Toidukartul 'Laura' ja 'Gala'. Transport. Tel 516 1328.

Ostame nisu ja otra. Maksame head hinda. Vajadusel veame ja tasume kohe. Tel 503 1385, Eesti Taluvili OÜ.

Ostame teravilja: nisu ja otra. Maksame kohe ja sularahas (transport meie poolt). E-post info@tewentrade.eu.

EestiVilja AS ostab mahedat ja tavalist toidu- ja söödateravilja – rapsi ja kõõgilvilja. Tel 520 1182, e-post ost@evili.ee, koduleht www.evili.ee.

Ostame sööda- ja toiduteravilja, rapsi. Vedu tasuta, maksame kohe. Tel 5816 7249.

Ostame rukist (ka tungalteraga), nisu, otra (ka tuulekaeraga), rapsi (ka sorteerimata). Vedu ja tasumine kohe. Tel 5661 4126.

Ostame toidu- ja söödateravilja, hernerst ning rapsi. Vajadusel tasume kohe. Tel 5896 8427.

TALUTEHNIKA

MÜÜK

MTZ 52-82 käigukast, vahekast, lihvitud väntvõllid: D21, O37, D65, D240, Tartu. Tel 5193 0003.

Müüa 2010. a taimekaitsepirtsi Hardi Ranger 2500, laius 20 m, PRO poom, 20 000 eurot + km. Tel 516 4118.

Müüa kultivaator. Tel 776 3796.

Müüa DT 20 tagasilid koos käigukastiga, mootoriplokk, esilid. Puudub vaid GPS, muidu on komplektne. Tel 5648 9655.

Rehvid-veljed: traktoritele, laaduritele, haagistele, metsa- ja teetöomasinatele, autodele jne. Transpordivõimalus. Tel 513 2710, 782 1441.

Õunapuude ja hekkide lõikus kõikjal Eestis.

Soovi korral okste äravedu.

Aiandusagronoom
Jaak Tomson
tel 5556 3639

www.jaaguranna.ee

25.–26. mail 2013

Lillekool koos majutuse ja toitlustusega (kõik hinnas)

Küüalisõpetaja Moskvast:

rahvusvaheliselt tuntud kollaaži kunstnik Jelena Pahomova.
Lilleseadekursus
„Kollaažist objektini”
(huviile ja professionaalidele).
Eesti keelde tõlgib kursuste korraldaja florist Jaak Tomson.

Uue-Rõuna talu seemnekeskus

HEINASEEME

et vikatil oleks tööd ja kariloomadel ninaesist nii suvel kui talvel

MURUSEEME

kauni ja pikaajalise muru rajamiseks vastavalt otstarbele ja kasvukohale

MURU- JA HEINASEEMNESEGUD

tellija soovi järgi

Head algust ja visadust kõigis ettevõtmistes alanud kevadel!

Soovi korral saadame pärast arve tasumist heina- ja muruseemnesegud kahe tööpäeva jooksul kohale postiga. Saatekulu tasub ostja.
Telefonid 502 4385, 5698 7580, 434 3050, e-post ilmarm@infotek.ee

Meid on lihtne leida:
asume 1 km Viljandi linna piirist
mööda vana Viljandi–Põltsamaa maanteed.
www.uuerouna.ee

Novadirect

OSTAME:
-- kasvava metsa raieõigust
-- metsakinnistuid

TEOSTAME:
-- metsa ülestõotamist ja kokkuvedu
-- metsamaterjali transporti

tel 5624 0812, 521 1613
e-post novadirect@gmail.com

EKSO

Kogumiskeskus

EKSO Kogumiskeskus ostab pullvasikaid, pulle, lehma.

527 8962, birgit@kogumiskeskus.ee
524 2812, anneli@kogumiskeskus.ee

Kvaliteetsed niidukid

agroproof.ee

501 3132, 521 1988

Ostame metsakinnistuid

OÜ Sõdra Metsad
Merivälja tee 1, 11911 Tallinn
Tel 516 3569
Fax 609 8055
e-mail taavi.mullerson@sodra.ee

Ostame metsakinnistuid ja kasvava metsa raieõigust üle Eesti. Abi asjaajamisel.

Forest Reserves OÜ
Telefon: (+372) 51 56 858
E-post: info@forestreserves.ee

Metsaharvenduse OÜ

Ostame:

- kasvavat metsa
- kasvava metsa raieõigust
- metsakinnistuid
- metsamaterjali

aavopluss@gmail.com
516 0843

• kasvavat võsa
• raiume võsast puhtaks
teile kraavid ja teede ääred!

metsaharvenduse@gmail.com
tel 513 8029

Metsa ülestõotamine ja transport

Ettemaksuvõimalus

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raie te üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepu eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

PARIM PAKKUMINE KEVADEKS:

TRAKTOR Branson 2900H 4WD 28 hj + ESILAADUR KOPAGA + NIIDUK 1,5 m = 13 990 € + km

Mugav. Kompaktne. Töökindel.

Pakkumine sisaldab:

- traktor 28 hj
- 4WD
- hüdostaatiline transmissioon
- muruniiduk 1,5 m
- esilaadur koos kopaga 1,2 m jpm

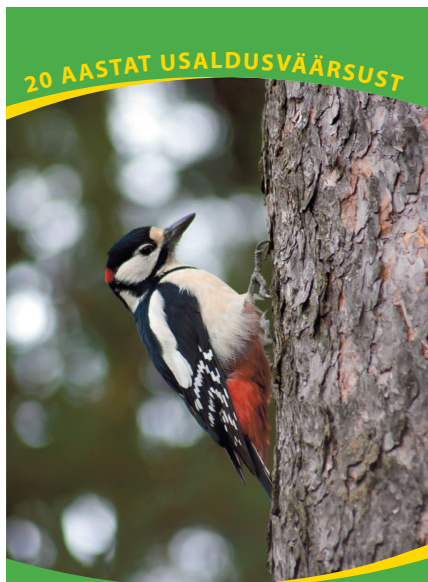
Pakkumine kehtib kuni 20.04.2013.

PEETRI
TALUTEHNIKA

Tule Maaritsasse traktoritega tutvuma või küsi lisa!

MÜÜK: Indrek Pungar, tel 504 1986 HOOLDUS JA VARUOSAD: Marko Saksjaak, tel 5665 5533
Madis Heinsalu, tel 5667 7430 Urmas Pungar, tel 526 6103 www.talutehnika.ee

20 AASTAT USALDUSVÄÄRSUST

- METSAMATERJALI
- OSTAME
- KASVAVAT METSA
- METSAMAAD

AS Lemeks Tartu, tel 730 7907
AS Lemeks Põlva, tel 799 1474
AS Lemeks Võru, tel 782 1736
AS Lemeks Valga, tel 764 2278
AS Lemeks Viljandi, tel 509 7715
AS Lemeks Jõgeva, tel 504 3611

www.lemeks.ee

Pakume maasikale ja vaarikale MIVENA pikatoimelisi väetiseid. Lisaks kiled (must ja must-valge), imbkastmistorud koos ühendustega. Nõuanded kaubaga kaasa.

tel 505 1066, Margus

K 700 ja 701 komplektne frontaallaadur; kivikoristusmasin UKPP-0,7 uus; Urali sadul, metsaveotistikuga 2 tk; T 150 lumesahaga; DT-75B buldooser. Tel 526 4333, 523 3394, e-post aigor@mettro.ee.

Müüa tava- ja pöördatru, kultivaatoreid (5–9 m), rullipresse, peenesteid, kombi-

külvik Juko (3–4 m), kaaruteid, randaal

4 m, rihvelrullid, kartulipanija. Info tel 511 5835.

Müüa traktor T 25, metsaveohaarats,

sõnnikulaotaja, kartulirootor, kartulisapu-

taja (1- ja 2realine), kallutav, ühe sillaga

käru; heinapress (väike pehme pall), so-

biib ka T 25-le, ja traktor MTZ 80. Lisaks

laiad metsaväljaveokummid velgedega T

25-le. Kartulipanija-vaheltharja torusse,

mürgiprits, rihvelrullid, rootorniiduk (2

ja 4 kettaga), latniiduk, heinakaarutaja,

pealtkammiga lohisti, looreha, 3- ja 5rea-

line vaheltharja, S-piidega kultivaator,

buldooser taharipesse, 1- ja 2hõlmaline

ader (uus), 2- ja 3hõlmaline täisvintader

T 40-le või MTZile, pealsepurustaja, küh-

velkopp, põllurullid, vörkäke, heinapu-

rustaja Taarup, GAZ 53 uue kabiiniga,

sõiduauto MB 220 (1997. a), diisel, tasan-

dus-hooldusniiduk ning väetisekülvik.

Audi A4 td (1.9), 84 kW, Ford Scorpio,

2,0 (95. a, odavalt) ja uus kasvuhoone-

karkass. Tel 516 3405, 434 7789.

Müüa minisaeraam ja metallist kasvu-

hoonete karkassid. Tel 506 6576, 522

1665; www.elmarpuut.ee.

Müüa uus järeleatav taimekasvatuse-

prits Akpil 3000 I (tiivad 24 m, kompuu-

ter, rattad 11,2 R 42). Hind 22 950 eurot.

Tel Tallinnas 504 6286, Adaveres 5552

4066. www.traktor.ee

Müüa uus traktorihaagis Pronar T671

(laiad kummid, topeltporte, kallutab 3

külge, kandejõud 5 t). Tel 504 6286, 5552

4066. www.traktor.ee

Müüa uus rulliveohaagis Pronar TO23

(laiad kummid, lehtvedrud, platvorm

10,7 m). Hind 8690 eurot. Tel Tallinnas

504 6286, Adaveres 5552 4066. www.

traktor.ee

Müüa uus traktor Landini Power 135

(konditsioneer, õhkiste, 5 jagajaga sekt-

sioon, 133 hj, taga rippüsteem 7000 kg,

soodne liising). Hind 49 950 eurot + km.

Tel Tallinnas 504 6286, Adaveres 5552

4066. www.traktor.ee

Müüa uus traktor Landini Mistral 50 koos

esirippüsteemiga (4wd, 47 hj). Hind 22

950 eurot + km. Tel Tallinnas 504 6286,

Adaveres 5552 4066. www.traktor.ee

Müüa uued väiketraktorid Jinma 254

koos esilaaduriga (25 hj, 4wd, joystick-

juhtimine). Hind 7990 eurot + km. Tel 504 6286, 5552 4066. www.traktor.ee

Müüa uued rootorniidukid Pronar PDK-210 (töölaius 2,1 m, 5 ketast, kaasas kardaan). Hind 3450 eurot + km. Tel Tallinnas 504 6286, Adaveres 5552 4066. www.traktor.ee

Müüa uus vaaluti Pronar ZKP800 (max. töölaius 8 m, vaalulaius 0,9–1,9 m, vajalik 80 hj). Hind 11 950 eurot + km. Tel Tallinnas 504 6286, Adaveres 5552 4066. www.traktor.ee

Müüa uued rootorniidukid Samasz ja Pronar laiusega: 2,5 muljuriga, 2,6 m, 2,9 m, 3,3 m ja laiusega 3,9 m. Tel Tallinnas 504 6286, Adaveres 5552 4066. www.traktor.ee

Müüa uus loomaveohaarats Pronar Kui-ver 10 (tagaluuk vedrudega, present, topeltsild lehtvedrudega, vaheaed). Hind 8750 eurot + km. Tel 504 6286, 5552 4066. www.traktor.ee

Müüa uus traktorihaagis Pronar T679 (kahtlivedrud, hüdroluuk, hüdrojalg, laiad rehvid, 12 t), väga tugev haagis. Hind 12 450 eurot + km. Tel 504 6286, 5552 4066. www.traktor.ee

John Deere'i kovapaalaja, kultivaatorid, 2- ja 4hõlmalised adrad, tööstuslik juurviljapuurustaja, punane tellis. Tel 507 9086.

4 m S-piikidega Jukko teraviljakülvik (kahtlikombain, kuivatid 95–300 hl, kuivatikattlad Jaakko, Viurila. Tel 507 9086. MTZ 820 turbo, 2003. a, sirge sild, monoblokk, väga korralik, ARKis arvel, üle-

vaatus 12.13. Tel 5199 6548.

Belarus 82.1 (1998. a), 1600tt, ARKis arvel, esilaadur, taga kaevekopp, kaasa lisaseadmed. T 25 uued rehvid kogu jooks. Tel 522 2777.

T 25 (94. a), 900tt, T 16M + haakeriistad, MTZ 82 (87. a) + lumesahk, T 40AM, 6 t, 4 t järellaagised, 6 t, 4 t sõnnikulaotaja, T 25 uued rehvid, T 40, MTZi rehvid, TZ4k14. Tel 5608 6969.

Müüa torusselüpsisüsteem DeLaval 30 lehmale, komplektne. Hind kokkuleppel, ka vahetusvariandid. Tel 5690 3973.

Müüa otsekülvik Great Plains FC-P1000F. Töölaius 3 m, seeme, väetis, peenseeme. Tel 520 5141.

Müüa Alatskivil T 25 haakeriistad, täisvintader, S-pii kultivaator, rootor-kartulivõtja, üheteljeline kallutav käru 1PTS, muldja. Tel 504 8070.

Müüa traktor T 25 A3, 1991. a, põhimõtteliselt uus, 170 töötundi, seisnud

garaazis. Vajadusel koos riistadega. Asub Alatskivil. Tel 504 8070.

Müüa buldooser VTZ20-32-le, sõiduauto haagis, pärmootor Suzuki 4 hj, uus starter HC-parts CS232, 24 V, 4 kW. Tel 527 9981.

Müüa kapitaalremondi läbinud T 25. Võimalik juurde osta lisasid (buldooser, kühvelkopp). Hind 3950 eurot. Tel 518 2780.

Põllumajanduslike rehvide müük ja tellimine. Samas teostame traktori- ja veoautorehvide montaaži. Tel 5047 445, 604 4821; www.keilarehv.com.

Müüa uus MTZ 820 (81 hj), MTZi motoplokid, esilaadurid, MTZ 920.3 esirippüsteem, varuosad (liisinguvõimalus). Tel 507 7654.

Müüa uued traktorid Farmtrac 675 DT (75 hj), hind 21 900 eurot + km, Farmtrac 690 DT (88 hj), hind 25 500 eurot + km (liisinguvõimalus). Tel 507 7654.

Müüa kaaruti-vaaluti Lely Master 725, piimajahuti DeLaval 4000 I, halumasin Japa 2000. Tel 501 3397.

Müüa minirullipress Gallignani MB 60 Gold. Rulli mõõt 63 x 54 cm, kaal 25–30 kg. Võrksidumine. Tel 526 5335.

Müüa kombain E 517 tagavaraosadeks tervikuna. Mootor kinni, ülejäänud OK. Ida- Virumaa. Tel 5691 9719.

Müüa hooldusniiduk Argimaster KA 2600, mürgiprits Hardi 800 ja kahehõlmaline vesirat. Tel 5669 2252.

Müüa DeLaval torulüpsiseade (ka lüpsiplatsina) ning 400 I ja 600 I piimajahutid. Tel 5396 6933.

Müüa ketaskoorel Amazone Catros 400 1 (4 m, kettad vahetatud sügisel). Tel 511 1230.

Müüa Valtra 8550: 2002. aasta, 13000 TT, rehvid 60%, heas korras. Hind 25 000 eurot + km. Kauplemisvõimalus. Tel 511 1230.

Rullipress ja -kiletaja, kartuli- ja teravilja-kombainid, kartulipanijad, 2-5hõlmalised tavaadrad, 3 m külvik. Tel 506 3910.

Müüa GAZ 53 fekaalipütt varuosadeks. Tel 525 6254.

Rehvid ja veljed põllumajandus-, metsa- ja ehitustehnikale. Topeltrattad. Vee- ja sõiduautorehvid. Tel 501 8365, e-post urbgrupp@hotmail.ee.

Lai valik (liint)saeraame, teritajaid, räsa-

jaid, saelinte. Lintide teritamise teenus! Tel 5380 3495; www.saeraam.ee.

OST

Ostan ühe sillaga kallutava käru, kartulipanija (torusse), pealsepurustaja, 1- ja 2realise kartulisaputaja, kun-tostuki, metsahaaratsi või väljaveovintsi koos plaadiga, heinapurustaja Taarup või Kir, heinapressi (väike pall). Ostan rootorniiduki nelja kettaga. Tel 5568 3405.

Ostan MTZ 82, E302 niiduki, Kirgistani pressi. Tel 503 6467.

Ostan MTZi traktori ja pöördadra. Tel 5348 8823.

Ostan ratastraktori, rullipressi ja kiletaja. Tel 5816 3456.

Belarus, T 25, T 16, T 40AM, TZ4k14, uued ja kasutatud rehvid, järellaagised,

varuosad, mootorid, sõnnikulaotajad, haakeriistad. Tel 5609 6431.

Ostan MTZi, T 40AMi või 40–120 hj lääne traktori. Veel soovin osta heinatehnikat. Tel 524 9539.

Ostan vintsi, võib vajada remonti. Tel 5663 6705.

Ostan heinapurusti, soovivalt KIR-tüpi. Tel 5808 5048 või 552 4954.

RENT

Võtame rendile või ostame põllumaad Rõngu ja Puka vallas. Oodatud on kõik pakkumised. Tel 512 8817.

OU Mägiste Põllumees rendib, ostab põllumaad Urvaste ja Antsla vallas või lähiumbruses! Parim hind! Info tel 5656 7757.

TÖÖ

OTSIN

Perekond otsib tööd koos elamispiinaga üle Eesti. Tel 5811 4009.

Töomees otsib tööd ja elamist talus või põllumajanduses. Omab B- ja D-kategooria juhiluba. Tel 5396 2662.

Otsin tööd põllumajanduses vm (agronoom, traktorist, autojuht jm). Tel 5667 4480.

Osutan veoteenust 10 m³ kaubikuga Harjumaal ja Tallinnas. Hind kokkuleppel. OÜ ANZ Väikeveod. Tel 5344 6390. Loomakasvatusspetsialist (veisekasvatust) ootab tööpakkumisi. Tel 5560 2804.

Ettevõtte teostab järgmisi teenustöid: teravilja- ja rapsikülv 6 m Amazone Cirrus eelharjajaga, võimalik külvata otse kõrrele, hind 40 eurot/ha. Randaalimine, Amazone Catros 4 m, hind 25 eurot/ha. Sügavkõbestamine 4 m Amazonega, hind 30 eurot/ha. Kündmine viiese Kvernlandi pöördadraga, hind 45 eurot/ha. Pritsimine Amazone UG3000 20 m poomiga, varustatud GPS-seadmega, hind 20 eurot/ha. Väetisekülv 20 eurot/ha. Võimalik rentida ka traktoreid koos juhiga 35 eurot/h. Transporditööd traktoritega, 20 kanti kallurkärudega 35 eurot/h. Kütus tellija poolt. Tel 5665 7795.

Pottsepatööd ja looduskivi paigaldus. Materjal, transport meie poolt. Tel 5803 3448, Ain. www.ahjudjakaminad.ee

Kaminad, pottseppmeistritööd üle Eesti koos materjali ja transpordiga. Kogemus 20 a, töödest pildid. Tel 502 0791, Saar.

PAKUN

Põllumajandusettevõtte Järvamaal pakub tööd lüpsjale ja karjakule-tractoristile. Kool ja lasteaed olemas, korteriga kindlustatakse. Teated tel 5333 0042.

Niitvälja Tallid pakub tööd kogenud tallimehele. Palk kuni 450 eurot, majutusvõimalus. Saatke CV aadressile ntvalid@gmail.com või helistage tel 5326 9535.

EKSO Kogumiskeskus Põlvamaal pakub tööd kohusetundlikule loomaveo autojuhile. CV saata e-postile birgit.kogumiskeskus.ee või võtta ühendust telefonil 527 8962.

Põllumajandusettevõtte Järvamaal võtab konkursi korras tööle agronoomi. Nõutav erialane haridus ja töökogemus suurtootmises, vajalik B-kategooria juhiluba. Korteriga kindlustatakse, kool ja lasteaed olemas. CV ja küsimused esitada 30. aprilliks 2013 aadressile mao.pollumajandusyhistu@mail.ee.

Otsime tallu abiliist ehitus- ja aiatöödeks. Tasuks ülalpidamine. Tel 5821 4121.

Viljandist 10 km kaugusel talu otsib karjakut 2–3 päevaks nädalas, soovivalt oma transpordiga. Tel 504 4956.

Põllumajandusettevõtte Jõgevamaal võtab tööle veterinaararsti, lüpsja ja farmitöölise. Info tel 515 1223.

Kesk-Eestis asuv osatühing pakub tööd traktoristile. Tel 502 3780.

TUTVUS

Materiaalselt kindlustatud korralik mees soovib tutvuda noorema saleda naisega. Tel 5348 9906.

Naine tutvub mehega. Tel 5744 5048.

55/164/80 maakodu omav naine otsib 55–62 a vene rahvusest meessõpra, intellektuaali. Suitsetan. Viinaamestel mitte tülitada. Tel 5698 0808.

MITMESUGUST

Ostame kulda ja hõbedat. ABC Laenude AS, tel 600 4477, www.abclaenud.ee. Ostan igasugust katkist kodutehnikat, vanametalli ja vanu toidunõusid. Tel 5619 2112.

Jõgevamaa kevadilaat 25. mail 2013. Info: www.pommiauk.ee, tel 510 4191.

Nõuandelin, tel 900 5020. Kui elumure vaevab ja vajad hingeaabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, tööd ja tervist puudutavatele küsimustele. Kõne hind 0,97 eurot/min.

Müüa soodsa hinnaga talusealiha. Info tel 505 9151, 5354 3002.

Ostan vanu mootorrattaid, sääreväristajaid ja nende varuosi ning Teise maailmasõja aegset Saksa sõduri ja ohvitseri varustust. Kõik pakkumised on teretulnud. Tel 5198 9729, 489 7162.

Müüa Eesti lamavtarud (uued), asukoht Raplamaa. Võimalus ka ettetellimisel. Samas müüa kaaruti-vaalutaja (kasutatud). Tel 5679 3510.

Ostan sarja "Seiklusjutte maalt ja merelt" raamatuid: "Oikumeeni äärel", "Tom Sawyer", "Saladuslik saar" jne. Tel 5199 4144.

Müüa õunamahlapress. Tel 5340 4458.

Kodila küla Raplamaal ootab uusi elanikke. Meil on lasteaed, kool, raamatukogu, kaks poodi. Müügil 2toalised ahikütega korterid ja maja otse omanikult. Info tel 489 4828, 489 4825, 5332 1202.

Ostan nõukogudeaegseid ja vanemaid märke, münte, postkaarte, raamatuid, dokumente, fotosid, mänguasju jm. Andres, tel 514 0618.

Omalaen OU pakub laenu põllumeestele maa, metsa ja ehitiste tagatisel üle Eesti. Paindlik ja kiire asjaajamine, läbiräägitavad maksetingimused. Konfi-

dentsiaalnel! Aprillis lepingutasu 0 eurot! Intress alates 16% aastas. Tegemist on finantsteenuse reklaamiga, tutvutangi-mustega kodulehel www.omalaen.ee, vajadusel konsulteerit asjatundjaga. Tel 505 0778.

Müüa piimajahutid 600 I ja 400 I, lüpsikann ja 3 lüpsiaparaati. Kõik mõistliku hinnaga. Tel 5664 1627.

Kaardid ennustavad! Tel 900 1727. Kogenud ennustajad 24 h, hind 1,09 eurot/min. Ennustuste tellimine, ka meilile: ennustus.ee

Ostan nõukogudeaegseid mudelautosid (möödus 1 : 43 ja 1 : 24, Moskvitš, Volga, Lada jne) ja laste pedaalaautosid. Tel 510 7375.

TEENUS

Teostame metsaraie teenust üle Eesti ja valgustusraiet Tartust 100 km raadiuses. Tel 525 3126.

Kokkulepped lögaveoks. Tel 520 5075. Vaata ka: www.lagavedu.ee

Külvamisteenus Horsch Pronto 4DC külvikuga! Kiire broneerija saab õigel ajal küli tehtud! Tel 5648 9424.

Puistematerjalide veoteenus kallurpoolhaagisega (29 t või 42 m³). Tel 5341 8507.

Ohtlike puude langetamine, arboristitööd. Tel 5340 2068.

Mobilise liintsakaatri teenus. Saekaater on täishüdrauline ja elektrivoolu ei vaja. Tel 517 0623.

Aednik teostab kevadist õuna- ja vilja-puude ning hekkide lõikustöid. Tel 5673 3010.

Eellepingud ja kokkulepped juuli 2013: hooldusniiduteenus 3,0 m, 4,6 m või 6,2 m hooldusniidukitega. Tel 518 2218.

Liikluspõlitselt tegi ebaõiglaselt trahvi? Meie teame lahendusil! Esindame kohtus üle Eesti, tasuta nõustamine. Tel 5395 7901.

Võtame enda juurde koju hooldada eaka. Tel 5364 1761.

TULEME KOKKU

Kehtna põhikool kutsub 170. aastapäeva puhul kõiki vilistlasi ja endiseid õpetajaid tähistama 4. mail kell 18. Osalustasu eelmüügist 10 eurot (Anabell Kinkar, ak 10802400811003), kohapeal 12 eurot. Info tel 5569 1817.

Kauaaegset õpetajat ja klassijuhatajat
HILDA VILBERGI
(sünd. Neem)
mälestavad endised
Ääsmäe kooli õpilased.

TULE, OSTA, VÕIDA!
10 000 €
NELJA PEALE

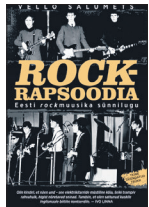
T-RÜHM

Ostes Tööriistamarketist korraga 30 euro eest kaup, osaled 10 000 eurose ostukrediidi loosimises, mis läheb jagamisele võrdsetes osades nelja loosikupongi vahel.*

* Kampania kestab 01.03.-31.05.2013. Peauhind loositakse välja kõikides Tööriistamarketis tehtud ostude vahel. Lisaauhind loositakse välja kümme igat Tööriistamarketit kaupluse kohta. Kampania reeglid www.tooriistamarket.ee

LISAAUHIINAD:

RAAMATUD

Vello Salumets.
Rock-rapsoodia.
Eesti rock-muusika sünnilugu.
395 lk.
SE&JS.

Eesti rokkmuusika sünnilugu käsitlev Vello Salumetsa "Rock-rapsoodia" teine, täiendatud trükk on seni põhjalikum ülevaade 1960ndatel tegutsenud Eesti biitansamblitest. Vello Salumets: "Kuna füüsiliselt võimatu oli kohtuda kõikide Eesti 1960. aastate biitansamblite liikmetega – juba Tallinnas tegutses sadakond bändi –, tegin valiku selle põhjal, kui sügavaid jälgi on kellestki muusikaajalukku jäänud ja kui palju üldse õnnestus andmeid hankida.

Soovisin kirjeldada ajastut läbi mälumaastike ja mälestuspiltide ning täita üks tühimik Eesti kultuuriloos.

Rapsoodia on fragmentaarset laadi luuletus või rahvaviisil põhinev improvisatsiooniline helitöö. Raamatut võiks seega võtta roki-teemalise improvisatsioonina."

Hannu Rinne.
Vana maja ajastutruu remont.
208 lk.
Varrak.

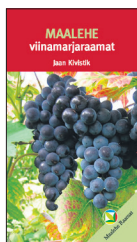
"Vana maja ajastutruu remont" pakub nõuandeid ja juhtnööre igapähele, kes oma vana maja ise korrastab või kavatseb selle remondi tellida. Iga remondijärku käsitlev peatükk sisaldab asjatundlikku ülevaadet vanadest ehitusviisidest ja -ajaloost. Sisekujunduse peatükis räägitakse ka pingupapi kasutamisest, tapetimisest, värvimisest ja muudest viimistlusmeetoditest.

Töövõtteid on kirjeldatud nii, et ka algaja saaks aru, kuid neis on kindlasti kasulikke teadmisi ka professionaalsele ehitajale. Soome keelest tõlkinud Toomas Tallo.

Priit Põldma.
Maalehe kurgiraamat.
76 lk.
Maalehe Raamat.

"Maalehe kurgiraamatus" antakse ülevaade kurgi kasvatamisest nii avamaal kui ka katmikalal. Käsitletakse kurgi kasvutingimusi, sorte, taimede ettekasvatamist, istutamist ja kasvuaegset hooldamist, taimekahjustajaid ning nende tõrjet. Eeskätt on raamat suunatud koduaias ja väiksemal tootmispiinal kasvatajale. Kaubanduses pakutavate sortide hulgas on valitud välja eelkõige uuemad ning haiguste suhtes vastupidavamad.

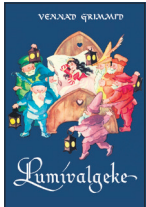
Jaan Kivistik.
Maalehe viinamarjaraamat.
128 lk.
Maalehe Raamat.

Viinamarju on Eestis kasvatatud sajandeid. Nimelt on Eesti üks maailma põhjapoolsemaid riike, kus soodsa kliimaga kasvatada viinamarju valides saab väljaspool kasvuhuonet viinamarju kasvatada kogu territooriumil. Raamatust leiab Eestis kasvatamiseks sobivate viinamarjasortide ja -liikide kirjeldusi ning detailseid juhiseid, mis on selged ja kasulikud nii algajale kui ka juba kogenumale viinamarjakasvatajale.

Vennad Grimmid.
Okasroosike.
24 lk.
Hea Lugu.

"Okasroosike" on vendade Grimmide muinasjutt kuningatütre, kes endale värtne sõrme torgates nõiduse tahtel saja-aastasusse enne vajub. Muinasjutt on illustreerinud Siima Škop.

Vennad Grimmid.
Lumivalgeke.
32 lk.
Hea Lugu.

Peeglike, peeglike seina peal, kes on kauneim kogu maal? Vendade Grimmide tuntud muinasjutt on illustreerinud Siima Škop.

Wilhelm Hauff.
Väike Mukk.
40 lk.
Hea Lugu.

Iseäraliku väljanägemisega Väike Mukk asub pikale teekonnale, et laia maailmast õnne otsida. Ta satub nii liivastesse kõrbetesse kui ka kõrgete minarettidega kirevatesse linnadesse ja kohtub paljude inimestega. Ühes larmakas Araabia linnas asub leidlik väike Mukk kuninga teenistusse, kuid õukondlaste kadedus viib ta peagi taas varatult rändama. Siiski leiab Väike Mukk oma siiruse, nutikuse ja sutikese võlujuu abil õnne ning ka pahatahtlikud saavad oma õppetunni. Illustreerinud Siima Škop.

Andrus Kivirähk.
Leiutajateküla Lotte.
250 lk.
Eesti Päevaleht.

Raamat on valminud Janno Põldma ja Heiki Ernitsa joonisfilmil "Leiutajateküla Lotte" ainetel. Kusagil Euroopas, suure mere ääres, asub Leiutajateküla, kus au sees on igasuguse majapidamises kasulike vigurite meisterdamine. Igal aastal korraldavad külaelanikud uute leiutiste võistluse. Üks kuulsamaid leiutajaid on energilise koeratüdruku Lotte isa Oskar.

Sirje Tooding.
Taimede paljundamine.
88 lk.
Maalehe Raamat.

Paljundamine on soodne ja lihtne võimalus uute taimede saamiseks. Maalehe "Taimede paljundamine" raamat keskendub viljapuude ja marjapõõsaste, aga ka ilupuude ja -põõsaste paljundamise tehnikatele: seemnete kogumine ja külv, eri liiki võrsikute tegemine, juurevõsude varumine, tütaritaimede, pistokste, haljas- ja juurepistikutega paljundamine, jagamine ning pookimine. Kirjeldatud võtteid võib muidugi katsetada ka teistel taimedel.

Hans Christian Andersen.
Pöial-Liisi.
32 lk.
Hea Lugu.

Pöial-Liisi on väike pöidla pikkune tüdruk, kes armastab väga päikesepaistet, linnulaulu ja lilli. Ühel ööl aga rööviv kärnkonnammama tütarlaps, et too oma pojale naiseks panna. Sellest saab alguse Pöial-Liisi muinasjutuline seiklus. Hans Christian Andersenit tuntud muinasjuttu on illustreerinud Siima Škop.

Aino Havukainen ja Sami Toivonen.
Teedu ja Peedu imelik uneraamat.
32 lk, kk.
Eesti Päevaleht.

Möödapääsmatu teos igale magajale. Kui Teedu ja Peedu juurde jääb ööseks ristitütar Juta, kuluvad marjaks ära nõksud, kuidas tüdrukut unne suigutada. Neid aga võib leida vennaste koostatud oopusest I.M.E.L.I.K. ehk Iselaadi Magamamineku Entsüklopeedia Lihtsaks Igapäevaseks Kasutuseks! Seal saab teada kõike vajalikku.

PIIBUJUTT

Oli aasta 1973. Moskvast toimus rahvusvaheline masinaehituse näitus. Viibisin seal paar päeva, imetlesin tarku masinaid ja jälgisin külastajate käitumist.

Itaalia tekstiilimasinate boksi juurde kogunes hulk tõuklevaid inimesi ootele. Varsti käivitati suukaudumise masin, mis paarikümne sekundi jooksul kudus ja viskas kogumiskasti naiste nailonsuka. Inimesed kargasid ligi ja püüdisid sukka haarata. Eriti agressiivsed olid need, kel üks sukk juba olemas. Läks kähmluseks ja kutsuti miilits.

Välismaalased vaatasid irvitades pealt, kuidas nõukogude kodanikud käituvad. Masin pandi seisma, õnnelikud ja õnnetud inimesed läksid laiali...

JÄRJEJUTT

Tulevahetus Rannamäe ja elektriijaama ümbruses kestis vahelduva intensiivsusega 25. veebruari hommikuni.

Ja nagu kirjutab Külle Arjakas: "Selles lahingus – täpselt küll teadmata kohas kusagil Rannavärava mäe ja elektriijaama vahel, mõnede andmete kohaselt Väikesel mäel Pak-su Margareeta juures – surmavalt haavata saanud Johann Muischneek oligi äsja väljakuulutatud Eesti Vabariigi esimene sõjahover."

Oleviste kiriku saksa koguduse 1918. aasta surmameetrika sissekandes nr 6 on kirjas, et 25. veebruaril kell pool kümme hommikul suri ja 3. märtsi pärastlõunal saadeti Niguliste kirikust ära äriteenija (sks k *kommis*) Johann (meetrikas Jahn) Muischneek, kes sündis Raunas (Ronneburgis) Liivimaal ja oli vallaline. Surma põhjuseks on märgitud langemine rikošeti-kuulist Rannavärava kaitsmisel madruste ja punakaardi vastu. Meetrikasse ei ole kantud surnu sünniaastat, kuid teiste allikate põhjal on välja selgitatud, et ta sündis 1883.

Kange eesti naine

29. mail 2005. aastal avati Rahumäe kalmistul mälestustahvel Linda Soomrele, kes Nõukogude võimu ajal suutis hävitamisest päästa Tallinna maetud Briti sõjaväelaste hauad.

Linda Soomre oli 35 aastat (1961–1996) Tallinna Siselinna kalmistu juhataja. Tema hallata oli ka Tallinna Kaitseväge kalmistu. 1887. a rajatud Kaitseväge kalmistule on peale Vabadussõjas langenud Eesti sõjameeste maetud ka 15 sama sõja lahingutes langenud Suurbritannia mereväelast.

1940. aastatel hakati Eesti sõjameeste haudadele peale matma Nõukogude sõjaväelasi. Kui 1960. aastate algul jõudis ülematmiste järg Briti mereväelaste haudade juurde, viidi kõigepealt mälestustahvli minema ja peksti puruks.

Nõukogude võimu kiuste hoidis Linda Soomre brittide haudade rüvetamise ära – ta laskis nende matuseplatsile vedada mullakoormad ning veenis Tallinna garnisoni juhte 30 aastajooksul, et see mullatagavara on hädavajalik kalmistu hooldustöödeks. Niisamuti hoidis ta puutumatu kindralite Ernst Põderi ja Johan Undi hauad.

Briti mereväelaste hauad taastati 1994. Samal aastal autasustas kuninganna Elizabeth II Linda Soomret vapruste ja väljapaistva panuse eest kahe riigi suhetesse Briti Impeeriumi Ordu auliikme ordeniga. Ordeni andis talle 26. juunil pidulikl tseremoonial üle toonane Suurbritannia suursaadik Eestis Brian Low.

2005. a Linda Soomre mälestustahvli avanud suursaadik Nigel Haywood rõhutas oma eestikeelses kõnes: "Väga raskel ajal seisis Eesti vabaduse eest langenud Briti sõdurite ja meremeeste hauda-

Johann Muischneeki viimne puhkepaik Rahumäe kalmistul.

de säilimise või kadumise vahel üksnes tema. Ja see nõudis vaprust ning tahtejõudu, mida saab ainult imetleda."

Kuid oma kangust ja eesti jonni näitas ta ka mujal – säilitades Eesti Vabariigi eest esimesena langenud inimese viimset puhkepaika läbi kogu Nõukogude aja. Johann Muischneeki hauda Rahumäe kalmistul ei tähistanud neil aastakümnetel mingi tahvel. Seda, kus asub tema viimne puhkepaik, teadsid ainult Johanni onutütar Helene Eylandt (sünd Muischneek, 1896–1971), Helene mees Arnold Eylandt (1901–1978) ning Arnoldi õde Linda Soomre (sünd Eylandt, 1918–1996) ja tema pere. Et Johann Muischneeki haud püsiks puutumatu, rajas Linda Soomre oma hauaplatsi tema haua kõrvale.

Lõpp

Tõlkinud
LIVIA VIITOL

Pühendatud Eesti Vabariigi 95. sünnipäevale

Eksinud loll kipub ajuvabandama!

Venemaa oht on kõigest illusioon

Einstein leidis juba enam kui sada aastat tagasi, et kõik on suhteline ning sõltub vaatleja positsioonist ja taustsüsteemist.

Teadus on viimastel aastakümnetel jõudsasti arenenud. Leitud on enam kui 40 aasta eest ennustatud Higgsi boson, arusaam universumi ehitusest on tundmatusest muutunud.

Teooria, mille kohaselt aatomituum on jagamatu, on ammu unustatud. Oleme jõudnud kvarkideni, mis omakorda jagunevad veelgi väiksemateks osakesteks, ning lõpuks võib-ki õigus olla neil, kelle arvates on materiaa vaid illusioon, mis koosneb ülikõrgel sagedusel vibreerivatest stringidest.

Kui võtta aatomituum ning suurendada see piltlikult keskmise apelsini suuruseks, oleks vahemaa tuuma ümber tiirlevate elektronidega ligi 7 kilomeetrit. Seega koosnebki aine peaaegu tühjusest.

Paljude teadlaste hüpoteesi kohaselt ongi meie universumi näol tegu hiiglasliku hologrammiga ning mingit objektiivset reaalsust ei ole olemas. Meie igapäevaelu on lihtsalt kaugemal aset leidvate kahemõõtmeliste füüsikaliste protsesside holograafiline projektsioon.

"Kui kogu maailm on hologramm," selgitas "Naerile" Eestimaa Kapitalistliku Partei KK partei ajaloo instituudi allikaõpetuse professor Valdur Rindkere, "on ka Eesti näol tegu hologrammiga.

Samuti on hologramm ehk illusioon ka meie hiiglaslik naaberriik Venemaa.

See kinnitab veenvalt mõne poliitiku väiteid, et Eestil pole Venemaa poolt karta mitte mingisugust ohtu, kuna reaalselt ei eksisteeri ei Eestit ega Venemaad.

Holograafiline Venemaa koos oma holograafiliste tankide ja strateegiliste tuumarelvadega lihtsalt ei saa holograafilist Eestit ähvardada."

Teadlane lisab mõnevõrra üllatunult, et füüsika viimane sõna ei ole veel jõudnud Jaapanisse ega Lõuna-Koreasse, kus usutakse siimaani, et Põhja-Korea on päriselt olemas ning võib maailmale tõsiselt ohtu kujutada.

SERGEI KRAANA

poliitfüüsika vanemmagister

KOKSTI

Limerik

Kord kurvastas riigimees Jaak: "Miks kõhn on meil

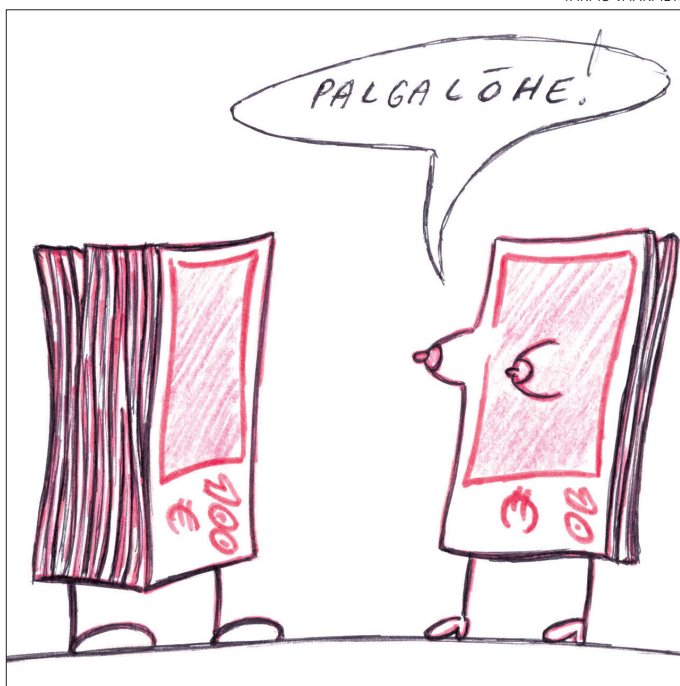
ajalootaak?

Nii kahju on sellest, kui väiksemast vellest ei tulegi suurema saak!"

A. ITSKOK

TARMO VAARMETS

MUDA MIHKEL PAJATAB

Luuavarres on oht, et riidekoid surevad välja. Väljasuremise põhjuseks võib olla nälg, sest kasukaid pole senini riidekappi pandud. Meie küla ilmatark ennustas, et tänava tulevad jõulud kindlasti valged, sest lumi ei jõua selleks ajaks veel ära sulada. Mina selles nii kindel ei ole, aga loodan siiski, et suurem osa lumest on selleks ajaks taandunud ja järele jääb ainult üksikuid valgeid laike.

Nädal aega kontrolliti meie südameid ja lõpptulemusena võib öelda, et Luuavarres on südamega inimesed.

Põhu Karla lasi peale oma südame kontrollida ka poest ostetud lehmäsüdant. Karlal tekkis kahtlus, et äkki on seal ka raasuke hobuse südant.

Petukaupa siiski polnud – kõik oli nii, nagu peab. Järgmine uuring toimub kuu aja pärast. Siis kontrollivad, kas meil pole kops üle maksa läinud.

ERKI EVESTUS

Poe juures arutasid filosoofid, et peaks õlletootjatele ettepaneku tegema. Kui päevad lähevad järjest pikemaks, võiksid ka õllepudelid suuremaks minna.

Kontrollivad, kas meil pole kops üle maksa läinud.

Muda Mihkel

VAATAKS TÖTT

LAURI BEEKMANN: "Muidugi on tore, kui parandatakse teid. Ka rohketele kirstuautodel on siis parem alkoholiõhvreid surnuade söidutada."

Eesti Päevaleht, 8. september 2005

TÕSI TAGA

- Määri Vene karule mett mokale palju tahad, teist külge ta ikka ei keera.
- Sihvakate säärttega on karjääriridelil pikemad sammud.

HEIKI MAIBERG

- Avatud elektriturul hoidude juhuslikest kontaktidest!
- Kohaneda on kõige parem soojal kohal.
- Silmapaistvad palgad peavad olema ka läbipaistvad.
- Mõnegi riigiametniku väljaminekuid tuleks piirata politsei turvalindiga.

ANDRES ÜLVISTE

Hoolimata keerulisest majanduslikust olukorrast lubasid Euroopa rahandusministrid, et hoiavad pii väärtuse 3 ja 4 vahel vähemalt käesoleva aasta lõpuni.

NETI RENT

TÕRRE PÕHJAST

Tühi tüüp on ennast täis.

EDWARD ABBEY

INNA VAATLUS

INNA AEG
kapo aastaraamatus

Eelmine nädal oli kultuuri-sündmustest nii kirju, et künnipäevaks tuli tahtmine Rein Langi ees kummardada.

Samal nädalal, kui kapo tuli välja aastaraamatuga, Rahvarinne tähistas juubelit, inimesi kutsuti messil maale elama ning Tartu Rakverest hakkab tööle Tallinnas, saime teada, et ETV diktoraatist meid kõiki pimedasse kohta.

Tere hommikust! Huvitav, kas ERR otsib Venemaa ja USA korrespondendi kõrval reporterit ka sellesse kohta?

Kutsusin alevinaised enda poole, et veidi lõõgastuda. Sirvisime kohustuslikku kirjandust, teiste hulgas kapo aastaraamatut. Kui hea raamat!

Lugesin seal naistele ette, et kapo otsib avalikult Venemaa jaoks luuranud spiooni. Kas nad guugeldada ei oska või?

Samas ei saanud ma aru, kas sellele spioonikohale käib avalik konkurss, ja kui käib, siis kuhu ja kellele andmed saata.

Naabri-Maimu tundis huvi, et kas nii kõrgel tasemel konkursi puhul riigihanget ei korraldatagi. Seda ma ei tea, aga ei ole välistatud, et kapo kulu ja kirjadega jõuab varsti telekassa saatesari "Sind otsides".

Esitasin Rahvakogule ametliku protesti. Miks ei käsitletud riiklikult oluliste küsimustena seda, kas on vaev olla eestlane, millal lumi sulab, kes on meie vaenlane, miks meil sellised ilmad on, mis on pildil valesti jne.

Rahvakogu peaks tegelema ikka palju tõsisemate temadega kui see, kas presidenti valida otse, kaude või ümber nurga.

Minu andmetel tulevad sotsid varsti välja uue kampaaniaga. Sotsid, kellele teeb eriti suurt muret meeste ja naiste palgalõhe, hakkavad nõudma, et diskrimineerimine lõpeks ka kinnipidamisasutustes.

"See on ebaõiglane, et Eestis istub kinni rohkem mehi kui naisi," ütles üks proua eestkõneleja. "Selline eba võrdsus tuleb lõpetada!"

Mehed ei pea säärase karistuspoliitika tõttu kannatama ega end alaväärsena tundma. Isegi muu Euroopa nõuab meilt, et trellide taga oleks mehi ja naisi võrdselt."

Mina kui sotside teotajaliige tean, et mida võrdsemalt koheldakse mehi ja naisi vanglas, seda väiksemaks jääb nende palgalõhe.

ILM EESTIS

	Neljapäev	Reede	Laupäev	Pühapäev	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev
TALLINN	+14	+7 +11	+4 +7	+1 +7	-2 +10	0 +12	+6 +12
TARTU	+15	+10 +13	+4 +8	+2 +9	-3 +9	-1 +12	+4 +12
PÄRNU	+12	+5 +10	+3 +6	+1 +9	-3 +10	0 +11	+4 +12
KURESSAARE	+11	+5 +7	+4 +6	+2 +8	0 +5	+2 +7	+3 +8
VÕRU	+15	+12 +13	+5 +10	+1 +8	-2 +10	-1 +12	+5 +12
JÕHVI	+13	+10 +13	+5 +9	+1 +6	-2 +9	-2 +11	+5 +12
PAIDE	+14	+6 +12	+4 +9	+1 +8	-3 +10	0 +12	+5 +12

ILM AASTA TAGASI

18. aprillil 2012 kõikus õhutemperatuur +9,3 (Võru) ja -0,3 kraadi (Jõhvi) vahel. Paljudes kohtades sadas lörtsi, jääkrupe ja vihma. Tuule kiiruse maksimumiks mõõdeti Jõhvis 14,2 m/s. Päikest oli Sõrves näha 13,4 ja Jõhvis 4 tundi.

Ilmategijate ühed parimad abilised

Ükski iseseisev riik ei saa läbi ilmateenistusest, veelgi enam – iseseisvuse näitajaiks olevat eeskätt oma kaitseväge ja ilmategijad. Seda teati juba 94 aastat tagasi.

On inimesi, kes oskavad kohalike tunnete ja loodumärkide järgi ilma ennustada. Võiks küsida, milleks siis veel riiklik ilmateenistus. Viimase ees on väga tõsised ülesanded – aidada tagada auto-, laeva- ja lennuliikluse ohutust, teenindada põllumajandust jne.

Vaatluste selgroog

Inimestel on tänapäeval muidugi võimalus teha mitmesuguseid valikuid, ka prognooside osas. Meteoteenistuste vahel käib aga päris kõva ilmasõda ennustuste mõjukuse pärast.

Aastate eest kirjutas näiteks Vene veebileht Gismeteo.ru: "Kui te ei ole rahul meie prognoosiga, vaadake kohalike sünoptikute ennustusi – nemad teavad kohalikke olusid paremini." Õige märkus – on ju mere-

Vene uurimisjaam Vostok asub maailma kõige karmima kliimaga paigas Antarktise mandri sügavuses.

äärsete riikide ilmaolude muutused raskemini ette aimata. Nüüd on see märkus tollest ilmaveebist mõistagi kadunud. Kui 1. maid nimetatakse ka tööliste solidaarsuspäevaks, siis analoogne päev on 191 riigi ilma "tegemisega" seotud inimestel 23. märts, mida ametlikult nimetatakse maailma meteoroloogiapäevaks.

Igal aastal käib maailma meteoroloogiaorganisatsioon (WMO) välja sobilikku teema, mille ümber toimuvad riikides kokkusaamised. Seekord oli arutlusaineks esitatud "Ilma jäl-

gimine, kaitsmaks elusid ja vara – tähistades 50 aasta möödumist maailma ilmavaatlusprogrammi (WWW) algusest". (Naljakas sai see deviis eesti keeles küll.)

Toda programmi loetakse WMO kõigi tegevusalade selgrooks, sest sinna kuuluvad avalised vaatlused meteojaamades, neid on aga üle maakera ligi kümme tuhat, samuti ilmasatelliitide ja -radarite töö. Nimetatud vaatlusprogrammi järgi tegutsevad ka Eesti veerand-sada ilmajaama, mis kõik on automatiseeritud. Lisaks saab andmeid 60 hüdromeetriaamast.

Eks selle ülemaailmse vaatlusvõrgu korralik töö ongi taganud prognooside täpsuse suurenemise – viiepäevased ennustused olevat praegu sama usaldusväärsed kui kahepäevased 25 aasta eest.

Juba kolmas kord annab EMHI välja meteoroloogia aastaraamatut, mis on jätkuks 1930ndatel ilmunud analoogsetele kogumikele. Huvilised saavad sealt ülevaate ilmajaamades mõõdetavatest nähtustest, kuude ja aasta kokkuvõtteid, ülevaate ilmasündmustest maa-keral aastal 2012.

Ainuke puudus on mõnede silmis see, et aastaraamatut saab näha vaid elektroonilisel kujul, s.t. internetist EMHI koduleheküljel publikatsioonide rubriigis.

Uurimisjaamas Vostok

Teatavasti on kõige karmima kliimaga paik, kus asub meteojaam, Antarktise mandri sügavuses kolme ja poole kilomeetri kõrgusel. Vene uurimisjaamas Vostok on mõõdetud Läänemere madalaimaks temperatuuriks -89,2 kraadi. Suvesoojaks loetakse sealkandis aga 30 miinuskraadi!

Selles jaamas leidis 1982. aasta 12. aprillil, kosmonautikapäeval, aset tragöödia – elektrijaam läks põlema, jättes ekspeditsiooni ligi kaheksaks kuuks kütte ja valguseta. Õnneks suutis meeskond meie kandi mehe, meteoroloog Vello Pargi juhtimisel üle elada pika polaaröö, saades töökorda vana diiselmootori. Ja seda ajal, mil väljas oli külm -70, majakestes aga -20 kraadi. Tolle talve minimaalseks õhutemperatuuriks mõõtis Park koguni -85,6 kraadi!

AIN KALLIS

MAILE MEIUS

NÄDALA PROGNOOS

Aprillil on mitu nime: jürikuu, mahlakuu, naljakuu. Siia lõpu võiks veel lisada tolmukuu, koristuskuu või hoo- pis luua-harjakuu, sest igal aastal kordub üks ja sama. Lumi läinud ning meile paljastuvad igas kategoorias mustuseväljad.

Suurele eelseisvale puhastustööle aitab omalt poolt kaasa ka ilmataat, saates meile abilisteks vihmapihved. Need küll uhuvad tänavatelt-teedelt tolmu või vähemalt ei lase sellel lennelda, kuid suurema töö peame ikka ise ära tegema.

Täna võime vihmapihvedelt väikest abi oodata alles õhtul. Nimelt jõuab Briti saartelt Skandinaaviasse uus madalrõhk-kond ja selle idaserv laieneb Baltimaade suunas. Ilm on soe, kuid tsükloni läheduse tõttu tuuline.

Reedel jääb sadu vähemaks ja õhtuks rauged ka tuul. Laupäeval libiseb meist üle madalrõhulohk, mis toob siia saju ja jahedama õhu.

Pühapäeval-esmaspäeval laotub Läänemere maa-de kohale kõrgrõhkkond ning ilm läheb selgemaks ja tuulevaikseks. Jahedas õhus langeb aga õhutemperatuur öösel taas miinusesse, päeval on sooja paar-kolm pügalat üle ja alla 10°. Teisipäeval läheneb meile läänest järjekordne madalrõhulohk ning toob kaasa niiskema ja soojema õhu.

Nädala keskpäik võib kujuneda üsna heitlikuks. Vihmased hetked vahelduvad päikesesäruga ja tuul on kord jõulisem, kord nõrgem. Õhutemperatuur jääb aga ööpäevaringselt sooja poolele.

KODU SOODSALT SOOJAKS!

PLIIT GAIA 148 V
862 €
1013 €

MINOS
299 €
486 €

VEEKÜTE KV 6.6.2 TV
1378 €
1531 €

AHI SALZBURG
2490 €
2930 €

-10%

vilpra
moodulkorstnad

KOGU SOODUSPAKKUMISTE VALIK WWW.RAIDKIVI.EE kaminakoda@raidkivi.ee

TALLINN: Pärnu mnt 139e/2, 11317 Tallinn, tel 677 6977 TARTU: Tähe 127E (XNord OÜ Kaminasalong), tel 5661 5954

KAMINAKODA